

3996

D. U D H O V N O.

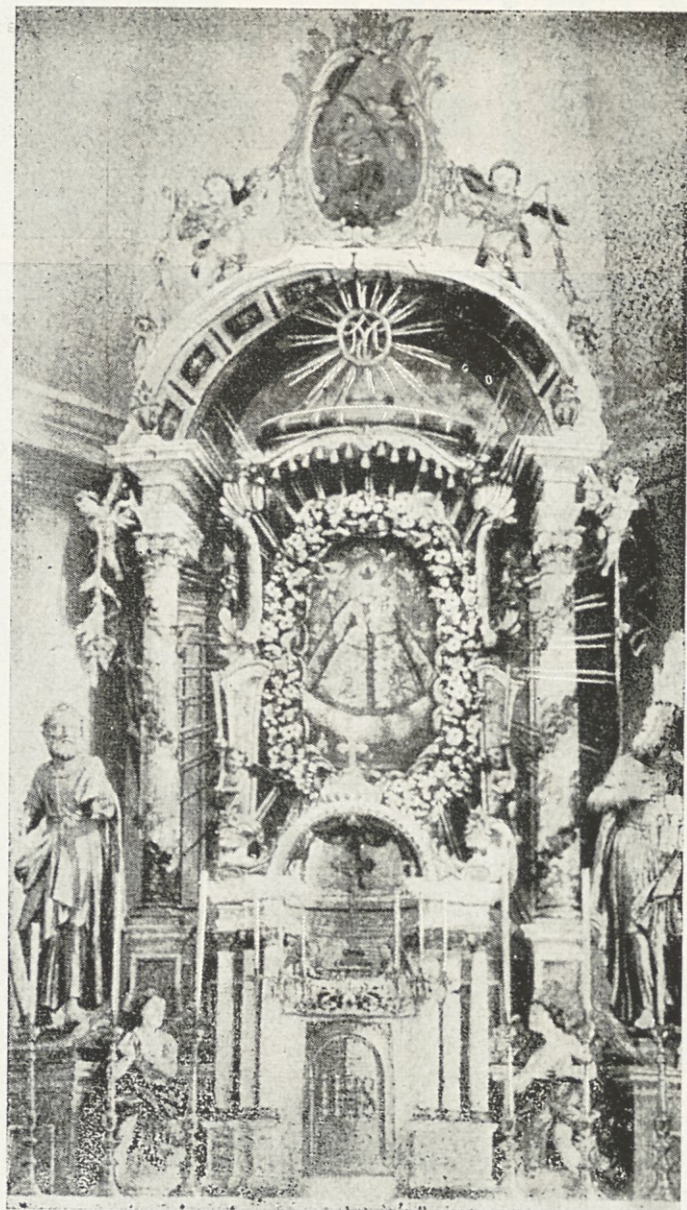
ZIVLJENJE

VIDA ESPIRITUAL

MAJ 1957

Veliki oltar cerkve
v Kokri, iz prve
polovice XIX. stol.

Naslovna stran:
šmarnica, skromna
kraljica pomladan-
skega cvetja, s kar-
terim krasijo Ma-
rijini otroci šmar-
nične oltarje. Po-
njej so poimenor-
vali tudi vsako-
dnevno majniško
pobožnost Mariji v
čast

Ko je narod krvavel...

V času narodne nesreče, krvaveč iz stoterih ran se je slovenski narod z neodoljivo silo ihté privil v naročje Matere in Device Marije in si iskal ob njenem brezmadežnem Srcu uteke in upanja. Prisluhnil je oznanilu iz Fatime. S praznovanjem peterih sobot, ko se je na vsako posebej pripravljaval s tridnevnicjo, je ves narod — na tistem delu sovražno zasedene domovine seveda, kjer je bilo sploh mogoče izvesti to versko poglobitev — v resnici skoz in skoz začutil potrebo po posvetitvi brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Na deželi so praznovali petero prvih sobot skoraj sto odstotno, pa tudi nad 40 odstokov ljubljancanov še sedaj vztrajno izvršuje pobožnost prvih sobot. Neposredna priprava je bila še šmarnična pobožnost v maju leta 1943. Posvetitev se je potem slovesno izvršila tako, da so se posvetile poedine družine, posamezni stanovi, nato vsa fara in končno še ves slovenski narod skupaj.

Bilo je na poslednji dan v maju leta 1943, sredi vojnih grozot in trpljenja, v krasnem žarnem sobotnem popoldnevu. Od vseh strani ljubljanskega mesta ter okolice so se začele pomikati kmalu čez poldan proti Rakovniku dolge procesije v resnični zbranosti, ki je razodevala notranjo skrušenost in pokoro; moč trpljenja, krvi in solza nas je bila tega naučila. To ni bil le vnanji nastop, tudi ne le peščica pobožnih ženic, kakor si jih videl po navadi na prošnje dni; takrat se je zbralo za križem in romalo k Mariji res vse meščanstvo in ljudstvo iz najrazličnejših slojev in vseh prepričanj, da v imenu slovenskega naroda prizna pred Bogom svojo krivdo in po usmiljeni Materi božji prosi olajšanja kazni in odpuščanja. Povsod na čelu je šel Križ, za njim pa je množica na glas in skupno molila rožni venec in pela Mariji. Skozi naše ljubljanske ulice, po katerih se je že dolgo let razlezala nevera, nenravnost in prostaštvo velemestnega življenja, je donela in prosila proti nebu sveta, Bogu vdana pesem.

Truden je bil že korak, ko smo prišli na široko planjavo pred mogočnim pročeljem rakovniškega svetišča. Toda pogled na brezijansko Marijo, ki je tam kraljevala na slavnostnem odru, je vse prešinil z radostjo, z zaupanjem in nav-

dušenjem. Tedaj je še bolj privrela iz srca molitev in pesem: vse morje množice je valovalo v eni prošnji in želji. Ljubljanski škof Gregorij Rožman je kakor naš Mojzes spregovoril svojemu ljudstvu, da mu vlije upanja v pomoč od zgoraj. Začno se pete litanije: trideset tisoč duš prosi kakor eden: prosi za nas, prosi za nas, usmili se nas, usmili se nas... Z iskrenim prepričanjem odmolimo obljubo in posvetitev:

V času, ko se posvečujemo Tvojemu brezmadežnemu Srcu, slovesno izjavljamo:

Gospodovih dni ne bomo skrunili s hlapčevskimi deli in grešnim veseljem, temveč jih posvečevali, hodili k maši in pridigi.

Bogokletna beseda ne bo več prišla iz naših ust in z grehi nečistosti ne bomo omadeževali naših src.

Zahtevam nespodobne mode se ne bomo vdajali, ker nočemo hudo žaliti našega Gospoda.

Zakonsko in družinsko življenje bomo živeli tako, kakor Bog hoče.

Ogibali se bomo grde sebičnosti in nizkega sovraštva, krivičnosti in grehov jezika.

Skrbeli bomo, da izginejo ti grehi iz našega naroda.

Molili bomo vsak dan rožni venec, zlasti po naših družinah.

Zadoščevali bomo tudi zanaprej Jezusovemu in Tvojemu Srcu s pobožnostjo prvih petkov in prvih sobot.

To bodi vodilo in pravilo našega življenja!

Marija! Stoj nam ob strani! Pomagaj nam! Amen.

Nato Jezus v najsvetejši hostiji blagoslovi klečeče. Pozno je že. Tih, brez najmanjšega hrupa — a tem silnejši je klic naših duš, naših src — zavalove beli robčki Mariji v poslednji pozdrav: Naši Kraljici, Mariji Pomagaj z Brezij, ki jo nato v procesiji ponešo v ljubljansko stolnico, kjer jo ustoličijo, da nas čuva ves ta viharni čas. Mnoge družine so se potem še posebej posvetile Mariji in ji iz prepričanja obljubile trajno in resnično obnovo življenja po veri in ljubezni.

*

Čeprav so obzorja temna in je valovje časov viharno razburkano, posebno v Sloveniji in okrog nje, vendar v ljubezni in otroškem zaupanju v Marijo Morsko Zvezdo, po besedi sv. Bernarda „respice Stellam, respice Mariam, glej zvezdo, glej Marijo!“ zre slovenski narod, ki je Marijin narod, v bodočnost poln upanja na pomoč iz Marijinih rok in na usmiljenje in blagost iz Njenega zlatega materinskega in brezmadežnega Srca.

DR. JANEZ VODOPIVEC
(odlomek iz sestavka „Marija v duhovnosti slovenskega naroda“)

Za kaj bomo ta mesec molili?

DA BI UVELJAVLJENJE SV. LITURGIJE IN CERKVE UMETNOSTI UČINKOVITO PRIPOMOGLO K OBNOVITVI KRŠČANSKEGA ŽIVLJENJA

„Liturgija je javno češčenje, ki ga naš Zveličar poklanja Očetu kot Glava Cerkve... ki ga poklanja občestvo vernikov svoji Glavi in po njem posredovanju večnemu Očetu; ...je celotno bogočastje Skrivnostnega Telesa Jezusa Kristusa, to je Glave in udov“ (Pij XII. v okrožnici Mediator Dei).

Po božji dobroti ima ta glavni namen liturgije — slava božja — vključeno tudi posvečenje vernikov in spodbudo za njih duhovno rast. Tu je celo, kot je povedal prejšnji papež, prvi in nenadomestljivi vrelec, iz katerega črpamo gorečnost pobožnosti. Vsi, ki se dejavno udeležujejo svetih skrivnosti in slovesnih molitev Cerkve, dvigajo duše k Bogu in jih v Njem zedinjajo; najdejo v liturgiji čudovit izraz svoje vere, obenem pa hranivo zanj; izpovedujejo hvaležnost za neštevilne božje darove. Tu se uresničuje Jezusova želja: vsi smo eno v Njem in občestvo svetnikov in farno občestvo sta tu živa stvarnost.

Jasno je, da božje jedro — daritev in zakramenti — ostaja vedno isto. Pač pa je naloga in oblast Cerkve, da ureja ceremonije, obrede, formule, molitve in petje. Lani smo se udeležili velikonočnih obredov po novem, bolje, prastarem načinu; po vsem svetu se razpravlja uved-

ba narodnih jezikov v vedno globlje kroge liturgije; študij liturgije, njene reforme, približanje ljudstvu, zanimanje za ta vprašanja — to so nekateri izmed znakov liturgičnega gibanja, ki je za sedaj izraz še bolj posameznikov in manjših skupin prerojenih vernikov, pa predhodnik preroditve cele krščanske družine.

Važna pomočnica liturgije je cerkvena umetnost. Nekdaj so umetniki od liturgije dobivali teološkega znanja in ga v umetnosti posredovali vernikom, prikazovali njihovim srcem in čutom svete stvari in vzvišene misli, jim v lepoti dali občutiti Ljubezen, hranili njihovo domišljijo in spomin s plemenitimi vrednotami. Potem se je umetnost uprla božji službi in se udinjala človekovi slavi. Za cerkev so mnogokrat bili dobri najcenejša podoba, kipi izdelani v serijah, prepevanje praznih popevk neukih orglavcev ali pa koncertnih skladb, napisanih za čisto drugačno okolje. Tako se je na zunaj javljal upad krščanskega življenja. Zdaj se tudi na tem področju kažejo znaki dobrega hotenja in pozivi sv. stolice imajo vedno več odziva. Tudi cerkvena umetnost mora imeti značilne lastnosti liturgije: svetost namena, izvora in izraza, dovršenost oblike — to je pri umetnostih visoka kvaliteta — in veseljstvenost. Umetnost v cerkvi mora služiti bogočastju. Na ta način bo tudi sama našla pot iz revščine, v katero je zapadla.

Prof. LOJZE GERŽINIČ

DNEVI GOSPODOVE SLAVE

Štiridesetim dnevom pokore in očiščevanja sledi v cerkvenem letu drugih štirideset dni, ki so doba veselja in zahvale za milost Kristusovega odrešenja in za Zveličarjevo zmago nad knezom temé. Mejnika tega časa sta velikonočni praznik in dan Gospodovega vnebohoda (letos 30. maja).

Ni pa velikonočna doba le obhajanje Kristusovega zmagoslavja. Govori nam tudi o Kristusovih prizadevanjih, da bo ustanova, ki jo bo pustil za seboj, trdna in zmožna življenja. Svoje učence mora pripraviti na tisti čas, ko jih bo dokončno zapustil. Zato jim daje poslednje nauke in vzpodbude. Cerkev dobi dokončno vodstvo: Peter bo pastir in vodnik božjega kraljestva na zemlji. Kot pogoj za vstop v to kraljestvo bo treba sprejeti sveti krst; kristjani pa, ki bodo krstno milost izgubili ali vsaj oslabei v svojih trudih za krepostnim življenjem, se bodo mogli poslužiti zakramenta sv. pokore. Učenci ne smejo omejiti svojega delovanja le na judovsko deželo. Ukaz je jasen: „Pojdite torej in učite vse narode...“ Krščansko občestvo naj dobi po božji zamisli vesoljen značaj.

Tako dovrši Kristus prav v času po svojem zmagoslavnem vstajenju iz groba svoje vidno poslanstvo. Greh je zmagán, Cerkev ustanovljena, človeštvo odrešeno. Ko bo enkrat v nebesih, bo izpolnil tudi obljubo, izrečeno apostolom na poti na Oljsko goro: poslal jim bo Tolažnika Svetega Duha.

NEDELJE PO VELIKI NOČI

Bogoslužje teh nedelj poudarja predvsem misel, naj odrešeni človek postane

čim bolj prijatelj z vstalim Kristusom. Ker pa bo poveljani zemski Kristus kmalu ljudem odvzet, naj se le-ti oklenejo nebeškega Kristusa, ki je navzoč med nami v oltarnem zakramentu in v dušah pravičnih po posvečujoči milosti.

V navadnem življenju je tako, da zavest skorajšnje izgube kakega dragega bitja napolnjuje človeško srce s tegobo in žalostjo. Ko pa gre za Kristusa, ki bo štirideset dni po svojem vstajenju odšel v nebo, nas ta zavest ne žalosti, temveč nasprotno še razveseljuje, saj vemo, da nas Kristus pred svojim Očetom uspešno zastopa kot „prvorojeni med mnogimi brati“.

Obenem nas pa bližnji Gospodov vnebohód opozarja, naj na svoje življenje gledamo z očmi onostranosti in zato svoje srce vedno bolj odtrgujemo od zemskega in posvetnega.

Druga nedelja po veliki noči (letos 5. maja) se imenuje tudi nedelja Dobrega pastirja. Podoba Kristusa-Dobrega pastirja je bila med prvimi kristjani zelo znana in silno priljubljena. Ni čuda, da je zašla tudi v bogoslužje. Nekoč so se to nedeljo zbirali verniki v cerkvi sv. Petra. Kaj naravno! S tem so hoteli gotovo vidno izraziti, da je sv. Peter popolnomočeni zastopnik in naslednik dobrega božjega Pastirja v sedanosti.

V mašnem berilu nam sam apostol sv. Peter govori o Kristusu-Pastirju, ki se je izničil za nas in nam dal vzgled, da bi mi odmrli grehu, živeli pravično in sledili Pastirju naših duš. V evan-geliju pa slišimo, kako silno ljubi dobri Pastir svoje ovce: celo življenje rad da zanje.

Tretja povelikonočna nedelja nas opozarja, da je naše življenje zelo kratko in da bo skoraj pričelo onostransko življenje. Treba je zato to kratko dobo dobro porabiti in zavreči vse, kar je božjemu življenju nasprotno. Sicer nas svet zaničuje, kajti tuji smo in popotniki na tej zemlji, toda to nam ne sme vzeti poguma. Vztrajno sledimo svojemu cilju in vestno vršimo božjo postavo! Kajti prav naša zvestoba božjim zapovedim bo po besedah sv. Petra pritegnila tudi druge ljudi h Kristusu.

Četrta povelikonočna nedelja poudari misel, da Kristusovo odrešilno delo ni vezano na njegovo osebno bivanje na zemlji. On lahko deluje tudi iz nebeških višin, kajti Sveti Duh, Duh resnice je tisti, ki nas uči tudi izpolnjevati vso Kristusovo postavo.

Peta nedelja po veliki noči že spominja na bližino Kristusovega vnebohoda. Doslej je apostole in učence povsod ščitil in branil sam božji Učenik, sedaj pa bodo morali apostoli in z njimi vsa Cerkev sami začeti borbo življenja. Treba bo preiti od tega, kar so slišali v dejanja in pokazati zrelost krščanskega mišljenja in ravnanja. Dejansko nam sv. apostol Jakob v berilu brez ovinkov pove, naj ne bomo samo poslušalci božje besede, temveč tudi nje izvrševalci. Drugače varamo sami sebe in delamo nečast svojemu krščanstvu.

Peti nedelji sledijo prošnji dnevi križevega tedna (letos od 27. do 29. maja). V Evropi in po drugih deželah nad ravnikom brsti v naravi novo življenje. In se kaj rado zgodi, da mlada rast, ki je toliko obetala, nenadoma propade radi vremenskih neprilik. Tako zunanji vremenski dogodki kaj lahko vernemu človeku skalijo duhovno radost velikonočnega slavlja.

Ali ni povsem naravno, da vabi Cerkev svoje sinove k prošnjim obhodom?

Le On, ki ni namišljen malik, temveč pravi, živi Bog in početnik vsega življenja, nas more obvarovati prirodnih nesreč in nam potom dobre letine preskrbeti vsakdanjega kruha. To je torej razlog, zakaj pridružuje Cerkev dnevom veselja nenadoma tri dneve skrušenosti in ponižnih prošenj.

Sedaj poznamo štiri take prošnje dneve s procesijo in litanijami vseh svetnikov. Na god sv. Marka (25. aprila) in zadnje tri dni pred Gospodovim vnebohodom. Litanije vseh svetnikov nas povežejo z zmagoslavno cerkvijo v nebesih, ki nam more najuspešneje posredovati božjo pomoč. Zato so te litanije že od nekdaj v vseh važnejših zadevah običajna pobožnost krščanske srenje.

Sv. maša prošnjih dni nas pa uči zaupne molitve. Za zgled naj nam bo prerok Elija, ki je izprosil dež po treh letih stanovitne in zaupne molitve. Evangelij upravičeno poudarja, da če nas v stiski že običajen prijatelj rad usliši, bo to še bolj rad in še hitreje storil naš najboljši prijatelj — nebeški Oče.

VNEBOHOD GOSPODOV

Tako napoči štirideseti dan po Kristusovem vstajenju. Cerkev obhaja praznik zmagoslavnega vhoda Kristusa-Kralja v svoje nebeško kraljestvo.

Ta praznik je star, saj so ga že v prvih stoletjih slovesno obhajali. Proti koncu srednjega veka je praznik dobil tudi svojo osmino, ki pa je bila pred letom dni odpravljena.

Praznik sam nas spominja dvojega: Gospod nam je odprl nebesa, ki so bila zaprta od izгона prvih staršev iz raja. Človeška narava je dosegla svoje najvišje poveličanje. Saj se je Gospod dvignil v nebo s telesom, ki mu ga je posredovala človeška mati Devica Marija.

Drugo, na kar nas praznik opozarja, pa je resnica, da so naš cilj oziroma bi vsaj morala biti nebesa. Vsa naša dejanja bi morala biti taka, da bi jih lahko vsak trenutek zagovarjali pred božjim Sodnikom. V nebesih ni prostora niti za najmanjši greh — in greh je vse, kar ni v skladu z božjo voljo.

Kristusov vnebohod je jamstvo našega osebnega vnebohoda, ki nam je obljubljen za konec časov, „ko se bosta majala nebo in zemlja“. Tedaj nas bo Kristus vzel s seboj. Nato nas opozarja lepi stopinjski spev: „Šel je na višavo, s seboj je peljal jetnike.“ In v predglasju čujemo, da se je Kristus dvignil v nebo, da bi nas napravil deležne svojega božanstva.

Ta dan se ugasne po evangeliju tudi velikonočna sveča, ki je skozi štirideset dni pomenjala vstalega Kristusa. Zemski Kristus se tako od nas poslovi, toda še vedno ostaja med nami kot evharistični Kristus, ki se daruje vsak dan na naših oltarjih in nam deli tolažbo in pomoč dan in noč iz tihega tabernaklja.

Tako izpolnjuje Kristus obljubo: „Ne bom vas zapustil sirot. Pride Tolažnik, ki ga vam bom jaz poslal od Očeta, Duh resnice, ki izhaja iz Očeta. Ta bo pričeval o meni. Pa tudi vi boste pričevali, ker ste od začetka pri meni.“ To pričevanje bo združeno sicer z mnogim poniževanjem, žrtvami in preizkušnjami, a prav po tem se bo „Bog slavil“, kot se izraža mašno berilo šeste in zadnje nedelje po veliki noči.

Ta nedelja diha mehko otožnost. Kristus je odšel v nebo, čutimo se sirote in duša koprneče kliče po božjem obličju, kot se izraža uvodni mašni spev: „Tebi govori moje srce, tebe iščejo moje oči, po tvojem obličju, Gospod hrepenim. Ne obračaj od mene svojega obličja.“

Seveda je ta občutek osirotelosti le

dozdeven. Gospod Jezus prosi tudi v nebesih za nas nebeškega Očeta, „da bi nas varoval hudega“ (obhajilni spjev). Zato nas mašna prošnja bodri k zaupanju in vdanosti v voljo božjo. Kajti v svetih evharističnih darovih se prejme „moč nebeške milosti“ (tiha molitev). In to je naša največja življenjska uteha!

SVETNIKI MARIJINEGA MESECA

„Spet kliče nas venčani maj,“ tako bodo prvega maja zapela verna srca po cerkvah in kapelah širom po slovenski zemlji pred z rožami okrašenimi oltarji, kipi in podobami Matere božje. Med njimi bodo spet šmarnice, tiste čudovite nežne cvetlice z nebeško prijetnim vonjem.

Kar tako močno razgiblje in privlači človeška srca v šmarničnem mesecu, je Marijino materinstvo. Marija, prava telesna mati Jezusova, je tudi naša mati.

Postavili si bomo zato kot prejšnja leta po svopih stanovanjih svoj majniški oltarček, z utripajočo lučko pred Marijino podobo. Tu bomo opravljali svoje molitve, zasebne in družinske, tu bomo iskali tolažbe in okrepčila v svojih dnevnih bridkosti. Molili bomo in prepevali šmarnične pesmi, pa mislili na domovino, ki smo jo morali sicer zapustiti radi začasne zmage hudobije nad pravico, kateri pa se ne bomo nikdar odrekli, kajti domovina je le ena in šmarnice na slovenski zemlji edinstvene in nenadomestljive.

Do lani smo pričenjali Marijin mesec s praznovanjem apostolov Jakoba in Filipa. Sedaj pa stoji na začetku meseca skromni tesar iz Nazareta, tihi ženin Device Marije, sv. Jožef Delavec. Kako zelo se poda ta svetnik na začetek meseca, ki je ves njegovi prečisti nevesti posvečen! In kako modro je

ukrenil sv. oče, da je dal dnevu delavcev, ki so si ga do sedaj lastili le brezbožni komunisti in do vere nestrpni socialisti, krščanski značaj!

Tekom meseca praznuje sv. Cerkev izredno veliko godov sv. mučencev. S Kristusom in za Kristusa so prelili v trpljenju svojo kri, zato zaslužijo z naše strani posebno čiščenje in hvalo. Nam vsem so živi vzorniki nustrašene ljubezni do božjega Odrešenika.

On je bil tisti, ki je dejal, da je treba vzeti križ in hoditi za njim. V maju se Cerkev še posebej spominja tistega dragocenega križa, na katerem se je izvršilo odrešenje sveta. Dne 3. maja praznujemo najdenje sv. Križa, ki ga je dala pobožna cesarica Helena takoj potem, ko je njen sin Konstantin proglasil versko svobodo (leta 313) izkopati in izročila javnemu čiščenju.

Za tem križem korakajo: apostol sv. Janez Evangelist (6. maja), ki so ga koncem 1. stoletja vrgli v kotel vrelega olja, pa mu ogenj ni nič škodoval, poljski škof sv. Stanislav (7. maja), ki ga je umoril kralj Boleslav med sv. daritvijo, potem ko je pogumni škof neustrašeno dolgo vrsto let branil pred krivičnim kraljem pravice sv. Cerkve; sv. apostola Filip in Jakob mlajši (11. maja), ki sta oba darovala življenje za svojega Učenika, Filip na križ pribit in kamenjan v Frigiji (Mala Azija), Jakob pa kot jeruzalemski škof, ki so ga zakrnjeni rojaki vrgli okrog l. 61 s tempeljskega vrha in na tleh pobili s koli; sv. Gregor VII., drug izmed junakov, ki je v 11. stoletju na papeškem prestolu odločno ščitil koristi Cerkve, ogrožene po nasilnem nemškem kralju Henrik IV., tako da je moral bežati iz Rima in umreti v izgnanstvu.

Spominjamo se v maju tudi velikih škofov in cerkvenih učencikov. Občudovanje vseh časov vzbuja neustrašeni

Zasluga slovenskih umetnikov je velika: v vseh deželah, kjer bivajo naši rojaki, kraljuje podoba Brezjanske Marije, kraljice Slovencev. Na gornji sliki vidimo enega izmed njih, sedaj že pokojnega Marijana Koritnika pri slikanju milostne podobe (Bologna, 1947)

borec proti arijanski krivi veri sv. Atanazij, aleksandrijski patrijarh (2. maja), ki je radi resnice bil sedemkrat izgnan s svojega sedeža in več let škofovstva preživel po skrivališčih kot pa doma; 5. maja se klanjamo spominu papeža sv. Pija V., ki je neomajno zaupal v uspešnost rožnega venca in doživel leta 1571 zmago krščanskega orožja nad turškim polumesecem pri Lepantu. Dika vzhodne Cerkve je sv. Gregor Nacijanski (9. maja), ki je bil nekaj časa celo

patrijarh v Carigradu, pa doživel tam toliko nasprotovanj, da se je rad odpovedal imenitnemu mestu in se vrnil v Nancijanc; papež je bil preprosti menih sv. Peter Celestin (19. maja), ki se je na papeškem prestolu počutil tako nesrečnega, da se je po kratkem času vladanja odpovedal tej veliki časti in se vrnil v samoto; velik cerkveni učenik je bil menih sv. Beda Častitljivi (27. maja), ki je živel v zgodnjem srednjem veku v Angliji in jo utrjeval v pravi veri s svojimi globokimi spisi; na Angleškem je deloval tudi sv. Avguštin (28. maja), ki ga je poslal okrog l. 600 papež Gregorij Veliki na britanske otoke, da jih pokristjani, kar mu je tudi v polni meri uspelo.

Med svetimi spoznavalci tega meseca omenimo sv. Janeza de la Salle (15. maja), ustanovitelja kongregacije krščanskih šol, ki stori neizmerno dobrega s svojimi vzgojnimi zavodi; pa sv. Bernardina Sijenskega, frančiškana (20. maja), velikega častilca Jezusovega najsvetejšega imena, Matere božje ter njenega deviškega ženina sv. Jožefa; sv. Filipa Nerija (26. maja), tega izredno prijaznega svetnika in prijatelja ter rešitelja rimske mladine.

Omenimo še tri praznike: prikazen sv. Mihaela nadangela (8. maja), ki se je dal razkriti na Garganskem polotoku

(južna Italija) tamošnjim prebivalcem; pa sv. Moniko (4. maja), to čudovito mater, ki se je sedemnajst let borila z molitvami in solzami za dušo svojega sina Avguština in končno zmagala; ter sv. Marijo Magdaleno de Pazzi (29. maja), ki je šla v zgodovino svetnikov z znanimi besedami: „Gospod, ne umreti, temveč trpeti.“

Zadnji dan maja je spet Mariji posvečen. Prav je tako. Ves mesec smo jo častili, zato se ji ta dan poklonimo kot Kraljici vesoljstva in se veselega srca podredimo njenemu sladkemu vladanju.

*

Letošnji maj sovпада z velikonočno dobo. In če je veselje svojska lastnost globoko vernega krščanskega srca, mora biti to veselje v velikonočnem času toliko večje, ker smo po Kristusu postali deležni tako dragocene duhovne svobode in časti resničnega božjega otroštva. Radi te časti bomo enkrat posedli nebeško kraljestvo, če bomo ostali vse življenje vcepljeni v Kristusa in se hranili z Njegovim Telesom. Koliko pobud za veselje! Naj torej naše ustnice navdušeno pojó velikonočno alelujo hvaležnega veselja!

JOŽE JURAK

Sveto pismo nas uči: „Vsaka zagrenjenost in srditost in jeza in vpitje in zmerjanje naj izmed vas izgine z vso hudobijo vred. Bodite pa drug do drugega dobri in usmiljeni in odpuščajte drug drugemu, kakor je tudi Bog po Kristusu nam odpustil“ (Ef 4, 31-32).

CONSECUENCIAS DE UN FRACASO

El fracaso del comunismo como sistema moral, económico, político y civil es un hecho. El acuerdo en reconocerlo es general.

Fracaso moral: el supremo, absoluto gobierno en manos de quien, según la requisitoria del Secretario del Partido en Rusia y en la sentencia del Congreso, ha sido reconocido como un loco criminal, a quien acusadores y jueces sacrificaron durante veinte años su razón, conciencia, vidas humanas y hasta le dedicaron una ciudad y una era.

Fracaso económico, como lo demuestra la detallada documentación seudocientífica de Gomulka y la documentación práctica de toda la clase obrera de allende el telón de acero.

Fracaso político determinado por la sublevación de los pueblos tomados por el comunismo como campo de su experimentación; demostrado ante los ojos del mundo, al decidir los rusos movilizar un ejército y llevarlo a las fronteras de los estados satélites, para evitar que la "guerra" entre Rusia y Hungría pudiera propagarse a las otras repúblicas "populares".

Fracaso civil, puesto que todos los partidos comunistas de Occidente en el momento de tener que emitir libremente un juicio sobre toda catástrofica bancarota y especialmente sobre la crisis inhumana de Budapest, prefirieron aceptar esta crisis que hasta el presente ha producido veinticinco mil víctimas, hambre general y abandono de los heridos por estar los hospitales llenos.

Este fracaso civil es sobre el aspecto que más interesa y preocupa porque afecta a todo el mundo libre y democrático, que en vez de denunciar el fraude como sucede en las quiebras fraudu-

lentas, llama a entablar acuerdos a los acreedores engañadores.

Los católicos, como tales, deducen de la crisis mortal del comunismo la razón esencial de juicio y de actitud sobre sus repercusiones en el campo político. La crisis del comunismo mortal para sí y para los demás, mortal para la civilización cristiana, ha sido provocada no sólo por el método diferente sino también por los puntos en común que tiene con el socialismo.

O se realiza una profunda revisión de esta comunidad ideológica, sobre todo respecto a los valores morales y religiosos de la humanidad, o cualquier reforma de tipo práctico, aunque se realice bajo la égida de la libertad y de la democracia, rodará, lenta pero inexorablemente, hacia el más rotundo fracaso.

Joe Juck

Vigredni vzklihi

Sočna radóst,
vzpni kot zlat most
se do nebes!
Vzboči mi, vzboči
svete želje
in jih usloči
daleč tja čez
plan, prek gorá
onkraj svetá:
tja, kjer svetniki
s svetimi vzkliki
Njega slavé,
ki je ozaril
naš vrt in gaj
in preustvaril
znova ju v raj!

Svetobor Sodobnik

USLIŠANI

Zazvonilo je. Močno, skoro vsiljivo zvonjenje je predramilo mir pomladnega popoldneva in se s sunki vetra porazgubilo po grapastem bregu potoka. Tam so se igrali otroci, Jožko, Mirka in Željka. Voda je bila od zadnjega deževja narasla, v šumečih slapovih se je penila čez skalovje, zbirala se v malih kotanjah in zopet padala iz strmin v nižine. Otroci so stali na mostiču in opazovali nenehno vrvenje in žuborenje potoka, poslušali večno lepo pesem pomladnih vod. Tedaj je zabrnal zvonček. Skozi šumenje vode so ga razložili, menda zato, ker ni zvonil kakor navadno. Nekaj odurnega, mrzlega je bilo v tem zvonjenju, kakor ukaz, kateremu se ni mogoče ustavljati. Zdrveli so po bregu navzgor. Za železnimi vrati so stali uniformirani, oboroženi ljudje.

„Odprite!“ so zaklicali otrokom, ko so jih zagledali. Otroške oči so se napolnile s strahom, brez besed so stekli v kuhinjo.

„Mama, karabinerji so,“ je povedal Jožko. Glas mu je šel na jok.

Mama se je prestrašila. Vzela je ključ in še naročila: „Papana pokličite, tam pod lopo dela.“

Oblastno so stopili na dvorišče.

„Preiskavo moramo izvršiti,“ je povedal eden izmed njih.

V tistem času so bile preiskave na dnevnem redu.

„Prosim, kar začnite,“ je oče mirno odgovoril in svesti si svoje nedolžnosti.

In so začeli. Vse kote so pretaknili, vse omare in predale prebrskali. Oče je bil zraven in tudi Jožko je kljub strahu, ki so mu ga navdajali oboroženi ljudje, sledil od daleč nerazumljivemu početju. Mama je komaj skončala s pospravljanjem za bližnje velikonočne praznike, zdaj pa je bilo na mah vse njeno delo uničeno. Odprti predali in omare, razmetana posoda, zamazana tla, vse to je nemo gledal Jožko in v njegovem otro-

škem srčetu je vstajal vedno hušji gnev. Ko so končali s premetavanjem v pritličju, so se napolili v gorenje prostore.

„Jožko, usnje skrij, ki je na „šaluci“... po drugih stopnicah... pa še...“, mu je oče naglo šepnil, a ni utegnil skončati. Neki glas vrhu stopnic ga je rezko poklical. Naglo se je pognal navzgor.

Jožko je za hip v negotovosti obstal. Nato je zdrvel na dvorišče, izginil za drugimi vrati in po starih, lesenih stopnicah dosegel prvo nadstropje. Prisluhnil je. Le naglo nabijanje lastnega srca mu je prihajalo v odmev. Tiho se je splazil čez ostalih pet stopnic na „šaluco“. To je bila njihova priljubljena sobica, zastrta le z rožnatim pregričajalom, pritrjenim na železnih obročkih. V zimskih dneh, ko je okrog oglov strahotno zavijala burja, so tu v tem kotičku prebili najlepše ure. S sosedovimi otroci so se igrali veselice, odpirali in zapirali zaveso, ki je s pritrjenim rožljanjem spremljala zavijanje burje.

Vse to prihaja Jožku na misel, ko se z malimi prsti trudi, da bi odprl velik predal edine omare, ki je v sobici. Predal škriplje in poka, da Jožka od strahu kar pot obliva. Kakor da v lastni hiši krade, se mu zdi. Naglo brska med raznimi odrezki blaga. Nič! In vendar, je bilo tu! Saj res, v drugem predalu, ne v prvem, se nenadoma spomni. Še včeraj je papa pravil, da bo usnje oddal čevljarju Tonetu, da jim bo za Veliko noč urezal nove čevlje. Ah, tukaj je, zvito in zvezano z usnjeno vrvico. Naglo je pograbil sveženj in se še pravočasno tiho zmuznil po temnih stopnicah v pritličje. Kam naj ga skrije? V zid sosedove vile, se je nenadoma domislil, tam so tako široke razpoke, da bi nemara še sam zlezal noter, če bi bilo potrebno. Preko ozkega skalnatega porobka se je povzpел na sosedovo posest. Robidovje mu je razpraskalo

noge, oplazilo ga po obrazu, da je začutil pekoče zbodljaje. Poiskal je široko razpoko, stlačil vanjo zavitek svetlega usnja in ga zakril z bršljanom. Ne, nihče ga tu ne bo našel. Naglo je bil spet na dvorišču. Ozrl se je v okna gornjih prostorov in obraz mu je potemnel od nevolje. Ah, da se ni spomnil... to je hotel reči oče... Ob oknu sta stala dva karabinerja in gledala skozi velik očetov daljnogled na morje. Če bi ga v tistem hipu kdo udaril čez obraz, bi mu bil še hvaležen. Jaz sem kriv, si je razdraženo očital v svojem srecu, papa bo žalosten, tako zelo je pazil nanj. Vrhu omare je bil spravljen, seveda, vojaški je, toda papa ga je drago plačal, ne smeli bi ga vzeti kar tako.

Kot puščica se je pognal v gornje prostore.

„Gospod,“ se je ojunal in prijel karabinerja za rokav, „daljnogled je očetov, ne smete ga vzeti.“

Karabiner je odmaknil daljnogled od oči in z nasmeškom pogledal malega vsiljivca.

„O seveda, prvovrsten je, čemu naj bi tvojemu očetu služil?“ Zopet ga je položil na oči in ogledoval okolico:

„Poglej ladjo na morju, kot na dlani stojijo pred teboj!“ ga je nato ponudil še svojemu tovarišu.

To je Jožko vedel še pred njima. Kolikokrat je na skrivnem ko očeta ni bilo doma, vzel raz omare daljnogled in opazoval ladje na morju. Kaj vse je videl, kaj vse sanjal ob čudežnih odkritjih pisanega življenja na morju. Sedaj ga bodo prikrajšali za njegove najljubše sanje. „Tatovi, tatovi!“ je z gnevom ponavljal v svojem užaljenem srecu.

Sopihanje in lomastenje in čudno rožljanje ga je na mah predramilo iz razmišljanja. Po strmih stopnicah, ki so vodile v podstrešje, se je prerival navzdol debeli maresciallo. V eni roki je držal veliko sliko, v drugi pa... Jožko je glasno kriknil od presenečenja... svetlo vojaško sabljo.

S široko razprtimi očmi in odprtimi usti je Jožko gledal in ni mogel doumeti...

Saj je vendar poznal vsako mišjo

luknjo v podstrešju, teh reči po ni še nikoli videl. Sliko, hm... resni mož je bil naslikan na platnu. Na prsih so mu visele zlate kolajne, toliko jih je bilo, da jih Jožko ni utegnil prešteti. Izpod gostih, sršenastih obrvi so gledale jekleno trde oči, brke je imel dolge, na koncu zavihane. Nekaj kot daljni spomin je šlo skozi otrokove možgane.

„Francesco Giuseppe,“ ga je tedaj s krohotom predstavil upehani maresciallo obema tovarišema. Tudi onadva sta se glasno zasmejala in Jožko ni mogel razumeti, zakaj. Slika ga ni več zanimala, vsa njegova pozornost je bila posvečena svetli sablji v maresciallovi roki.

...Ko bi jo mogel dobiti... to bi se postavljal pred svojimi sovrstniki... Z glasnim ropotom je oče zaprl podstrešna vrata v stropu in stopil navzdol. Bil je blede, da se ga je Jožko ustrašil. Sedaj ga tudi sablja ni več zanimala. Strmel je v očetov obraz, nepremično uprt v svetlo sabljo, ki se je v pomladnem soncu izzivalno svetila na oknu. Jožko je doumel, da tudi očeta muči nerazumljiva uganka najdene sablje.

„Z nami morate na policijo,“ je tedaj resno ukazal maresciallo. Jožku se je zazdelo, da se mu zibljejo tla pod nogami. Zaslutil je, da se za temi besedami skriva nekaj težkega, kot pelin grenkega. Odpeljali ga bodo kot so odpeljali Jankovega očeta in Milanovega brata in se nista več povrnila. Planil je k očetu in se ga tesno oklenil.

„Papa, ti ne smeš od nas, saj bo kmalu Velika noč!“ je izjecljal prepričan, da ta ugotovitev mora očeta rešiti.

„Reci mami, naj mi pripravi kaj gorkega,“ je tedaj oče položil roko na njegovo glavo. Jožko je čutil, da se mu roka trese.

Pri srecu je čutil tako tesnobo, da bi najraje zakričal, solze so mu zalile oči, da je komaj še razločil pomladni dan, ki je z vsem bogastvom cvetja in sonca silil skozi okno v mračno sobo.

„Pojdi!“ mu je še enkrat ukazal oče. Jožko je ubogal. Rad bi stekel po stopnicah, a noge so mu bile okorne, kot ča nosi na ramenih težko breme. Kako naj mami pove, kar je z vso gotovostjo in neizpodbitno jasnovidnostjo doumel?

Mama bo zajokala, beli dom bo ostal brez sonca...

Nič ni rekel, ko je prišel v kuhinjo, le solze so se mu usule po licih. Debele kot lešniki so padale na krčevito sklenjeni roki. Mama je razumela.

„Kaj so našli?“ je vprašala s čudno spremenjenim glasom.

„Svetjo sabljo v podstrešju... in sliko nekega moža... pravijo Franco- sco Giu...“

„Moj Bog, kako je vendar to prišlo na naše podstrešje?“

„Papa je rekel, da mu pripravi kaj gorkega,“ se je tedaj spomnil Jožko.

Mama je prebledela, ustnice so ji zatrepetale... zdaj, zdaj se bo še ona spustila v jok, je pomislil Jožko... pa se je samo naglo okrenila k ognjišču in si z roko potegnila čez oči.

Brez besed je stopil oče v kuhinjo. Bil je praznično napravljen. Mama mu je ponudila skodelico kave. Roke so mu trepetale, ko jo je nesel k ustom. Potem si je zvil cigareto. Čudno neokretni so bili njegovi prsti, vžigalic kar ni mogel prižgati.

„Pazi na otroke, upam, da se kmalu vrnem, na policijo moram radi tiste nesrečne šare v podstrešju. Pod podom so jo dobili, ne razumem, kako je prišla k nam. Menda so mi jo podtaknili,“ je naglo povedal in segel mami v roko.

„Otroci, ubogajte mamo!“ je še dodal in že je strašna samota režeče planila iz vseh kotov, kakor da je komaj čakala na ta trenutek.

Mama se je sesedla na klopi in zagrebla obraz v dlani. Mirka in Željka sta zajokali. Jožku se je zdelo, da stoji v gorečem prostoru in da ga bodo plameni zdaj zdaj zadušili. Zagrabil se je za grlo in planil na dvorišče.

Vse naokrog je cvetela pomlad in pela pesem vstajenja, pesem svobode. Cvetoča drevesa, dišeče cvetje na vrtu, rožnat latnik pred hišo, nežno zelenje brez, vse je objel z enim samim pogledom.

Po bregu navzdol pa so korakali oboroženi ljudje, sredi med njimi njegove oči.

Jožko je sedel na kamnito mizo pod cvetočim latnikom, podprl si glavo z

rokami in sledil očetu. Zdaj je že med brajdami trt. Vse so tako lepo obrezane, na vsakem obrezku se v soncu blešči svetla kaplja. Po kamnitih stopnicah so dospeli na travnik obraščens pelinom, kjer so se otroci najraje igrali. Sedaj mu je izginil izpred oči. Jožko ga v duhu spremlja po strmem klancu navzdol, kjer mu je znan vsak kamen, vsak ovinek. Spodaj v dolini se je oče spet pokazal med oboroženimi ljudmi. Jožko je opazil, kako so iz hiše hodili ljudje, se čudili, majali z glavami in zrlili za odhajajočim. Stisnil je pesti, najraje bi jih s kamni nagnal, razdovedneže. Jožko je trepetal, vedel je, da bo očeta še dvakrat videl, nato mu bo izginil izpred oči. Na zadnjem ovinku se je oče še enkrat ozrl in zamahnil z roko.

Jožko je od bolečine zastokal. Kako da sonce še sveti in da škrjanček pod jasnim nebom žgoli svojo drobno pestem? Kako da se vetrič razposajeno poigrava z drobnimi cveti? Ali ne vidi njegove žalosti? V odgovor se je zametna lastovka v drznem zaletu spustila prav do njega in se s krili dotaknila njegovih las. Zakrilil je z rokami, da bi jo ujel. Zmlel bi jo drobno pestjo, predrznico! Pa že je bilo visoko pod nebesnim svodom in ga glasnim žgolenjem izzivala.

Sonce je že tonilo na obzorju. Zlati slapovi so se razlili čez morje, čez hiše in polja, v rožnatem žaru so zacvetela drevesa. Potem se je polagoma spustil mrak na zemljo in vse ovil v svoj temni prašč. A ne za dolgo. Že so na nebu zazžarele prve zvezde, po hišah so se prižigale luči.

Jožko pa je še vedno nepremično sedel na kamniti mizi in čakal očeta. Očeta pa ni bilo...

*

Sleherni dan je mama sedaj hodila v mesto. Oče je zaprt, so dcumeli otroci, ne da bi izpraševali. Vračala se je utrujena s sledovi solza na licih in grenko žalostjo v očeh.

Bili so že v velikem tednu. Praznično razpoloženo je napolnjevalo ozračje srca pa so ostala nema.

„Mirka, poklič! Željko, rad bi vama

nekaj povedal,“ je v sredo velikega tedna rekel Jožko.

Mama je zopet odšla v mesto in otroci so bili sami doma.

Deklici sta se približali in ga molče gledali. Nič več otroške razposajenosti ni bilo na njih. Svetle oči so resno gledale iz rožnatih obrazov.

„Misli sem...“ je nekam v zadregi začel Jožko, „kaj ko bi opravili tridnevnico za očetovo vrnitev?“

Deklici sta ga začudeno pogledali.

„Hočeš reči devetdnevnico?“

„Za to ni več časa, v nedeljo bo že Velika noč!“ Razumeli sta ga. Velika noč brez očeta? saj je to vendar nemogoče.

„V gozdiču sem postavil oltarček. Kaj ko bi že danes začeli? Jaz bom vodil molitev, ve bosta odgovarjali.“

Nemo sta prikimali in se po ozki stezi napotili za Jožkom v gozdiček. Opojno je dišalo sveže zelenje brez in hrastov. Tiho so stopali pod visokimi drevesi, kot da gredo na božjo pot. Pod velikim hrastom so obstali. Tam je Jožko postavil svoj oltarček. V drevesno duplino je postavil sliko Matere božje, ki mu je visela nad posteljo, okrog slike je nataknil pomladnih rož in še svečo je prižgal, ostanek božičnih jasic. Pokleknili so in Jožko je naprej molil rožni venec. Deklici sta odgovarjali. Nad njimi so stoletni hrasti in breze pritajeno šumeli, spodaj v grmovju je prepeval kos.

Tako so se zbirali sedaj vsak večer v gozdiču in molili. Radi bi ustavili čas, da bi tako neizprosno ne hitel Veliki noči naproti. Že so utihnili zvonovi, namesto njih se je z zvonika oglasila raglaja in jih napolnjevala z nedopovedljivo žalostjo. Očeta ne bo; Jožko je na veliki petek spravil svoj oltarček in sliko Matere božjo in spet obesil nad svojo posteljo. Rahlo razočaranje podobno očitku mu je vstajalo v duši, ko se je ozrl v mili obraz Marije. A je takoj nato povetil pogled, kakor da bi ga bilo sram dvoma, ki mu je vstal v duši.

Sivo in megleno je vstalo velikosobotno jutro. Ko pa so pri farni cerkvi slovesno zazvonili zvonovi, so se začeli

Iz temnih kotanj diši še po snegu, a pomlad je tudi v gorah na zmagoslavnem pohodu, prisojni travniki Golice so polni narcisnih vonjav

oblaki trgati in skozi svetle razpoke se je prikazalo sonce.

Otroci so nemo stali na dvorišču in z upornim pogledom strmeli navzdol v vas, kjer je vrvelo življenje v pričakovanju velikega praznika. Po klancu so hiteli ljudje obloženi z zavoji, veseli in nasmejani. Pred hišami so ženske ribale in pospravljale, iznad hiš pa se je dvigal proti nebu dim, ki je tako prijetno dišal po poticah in svežem kruhu, tam pod oboki železniškega mostu so fantje postavljali oltar za veliko-nočno procesijo. Oni pa so bili kot izobčeni od pripravljanja in svetlega pričakovanja. Ljudje so se jih začeli izogibati, še otroci so jih gledali z nezaupanjem. Sami so bili v svoji zgre-

njenosti, še nebo je ostalo zaprto na njihove prošnje.

Celi dan do večera so se potikali po bregu in po pašnikih, nikjer niso imeli obstanka. Za hip so pogledali k mami v kuhinjo, ki je pripravljala potice, da jih ponese očetu, a že so spet bežali na prosto. Maminega potrtega obraza niso mogli gledati. Sedaj še pred njimi ni mogla več skriti svojih solz. Obilne so kapljale iz oči in se mešale med testo.

Večer je legel na zemljo, žalosten kot še nikdar. Mama je otrokom pripravila obleke za naslednji dan, skrbno jim očistila čevlje, da ne bi toliko občutili, da niso novi, kakor so pričakovali. Po večerni molitvi so legli k počitku.

Jožko ni mogel dolgo zaspati. Glavo je tiščal v blazine, da bi deklici v sosednji sobi ne slišali njegovega pritajenega joka. Nič bi mu ne bilo mar, pa četudi bi mu v tem hipu položili

pred noge vse bogastvo in vso lepoto sveta. Še ozrl bi se ne vanje. Klic po četu bi prevpil vse. Proti jutru šele je zadremal. Skozi nemirne sanje je slišal veselo pritrkavanje zvonov, on pa se je utrujen do smrti zaganjal med groznimi prepadi v strmine, klical in iskal očeta.

Nenadoma se mu je zazdelo, da ga je nekdo mehko poklical in ga poljubi na čelo. Ne, saj to vendar niso več sanje... odprl je oči. Nad njim se je sklanjal smehljajoč in dober očetov obraz.

„Moj mali,“ mu je rekel in ga božal po rožnatih licih. Jožko je planil kvišku, hotel nekaj reči, a klic sreče in radosti mu je zamrl v pritajenem ihtenju. Objel je očeta okrog vratu in v vriskajoče jutro so še radostneje zapeli velikonočni zvonovi.

ZORA PIŠČANČEVA

Jezus - naš brat

Jezusovi bratje smo ne samo po imenu, ampak tudi v resnici. Bog nas je ljubil ne samo v svojem Sinu, ampak nam je vtisnil postavo svojega Sina, ustvaril nas je njemu podobne, tako da po pravici pravi sv. Pavel: „Katere je najprej poznal, jih je tudi naprej določil, da naj bodo podobni njegovemu Sinu, da bi bil on prvorojenec med mnogimi brati“ (Rimlj 8, 29). Kakor smo ž njim, v njem in po njem postali božji otroci, tako smo zares tudi pravi njegovi bratje. In ako so sorojenci dolžni ljubiti svojega brata in ga tudi resnično dejansko ljubijo, kolikšno ljubezen smo torej dolžni skazovati mi svojemu bratu Jezusu? In kolikor večje je naše sorodstvo z Jezusom po milosti, ki jo od njega prejemamo, toliko

večja od telesno-bratovske ljubezni mora biti naša ljubezen do njega, ker

1. smo bratje Jezusa Kristusa ne samo po mesu, ampak pred vsem s tistim neskrhanim, nesmrtnim življenjem, po katerem smo eno v njem. In čim tesnejša je ta zveza ž njim, tem večja mora biti naša ljubezen do njega. In v najtesnejši zvezi ž njim smo ne samo po milosti, ki jo dobivamo od njega, ampak tudi po njegovem najtesnejšem združenju z nami pri sv. obhajilu. Ni li to edinstvenost lepo izrazil Jezus v molitvi pri zadnji večerji z besedami: „A ne prosim samo zanje, ampak tudi za tiste, ki bodo po njih besedi v me verovali, da bodo vsi eno, kakor ti, Oče, v meni in jaz v tebi, da bodo tudi oni v nama eno, da bo ves svet vero-

val, da si me ti poslal. In jaz sem jim dal slavo, ki si jo dal meni, da bodo eno, kakor *sva* midva eno: jaz v njih in ti v meni, da *bo*lo *popolnoma eno*...“ (Jan 17, 20-23). In da smo Gospodovi bratje, to je izrazil sam Jezus kot vstali Odrešenik ženam, ki so ga iskale pri grobu, češ: „Ne bojte se! Pojdite in sporočite *mojim bratom*, naj gredo v Galilejo, tam me bodo videli“ (Mt 28 10) in spokorjeni Magdaleni: „Pojdi k *mojim bratom* in jim reci: Grem k *svojemu Očetu* in *vašemu Očetu*, k *svojemu Bogu* in *vašemu Bogu*“ (Jan 20, 17).

Telesna oddaljenost navadno zrahlja medsebojno prijateljsko in bratovsko ljubezen, ker pač ni priložnosti, da bi si bratje in prijatelji to ljubezen dejansko vsaki dan izkazovali. V tem slučaju ta ljubezen navadno po mnogih letih tudi lahko zmazne in izgine, kakor da bi se nikdar ne ljubili med seboj. Toda naša ljubezen do Jezusa ne more nikdar zledeneti, ker v nas tiči neupehano, nesmrtno, neprestano srčno hrepenenje, ki nas podžiga, da ljubimo Jezusa tako, kakor on to od nas zasluži in kakor on to od nas pričakuje ne radi svoje lastne, ampak radi naše osebne koristi. Saj nas vsaki dan vabi k sebi z besedami: „Pridite k meni in odpočijte se v mojem presvetem Srcu!“

2. Jezus je naš božji brat. Njegovo duhovno božanstvo je obdano s človeškim telesom, je večno in nespremenljivo, povsod pričujoče in vsevedno, neskončno dobrotljivo in usmiljeno, neskončno resnično in zvesto. Je pa Jezus tudi nedopovedljivo lep v svoji nebeški krasoti, da tako lep, da si mi tega niti predstavljati ne moremo; da tako lep, da bi naše

oči morale oslepeti, ko bi ga mogle videti v sedanji naši telesnosti.

Junija meseca (2.) 1949. leta se je neka Italijanka precej dolgo zadržala z menoj v razgovoru blizu Koloseja. Med drugim (kot skrupolantinja mi je pravila tudi o svojih notranjih težavah in o svojem spovedniku, kako postopa ž njo), me je vprašala tudi to, kakšen je Bog, v kakšni podobi ga bomo videli v nebesih, ker kot Duh je neviden. Ali mi lahko rečemo s svetim pismom: „Oko ni videlo, uho ni slišalo in v človekovo srce ni prišlo, kar je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo“ (1 Kor 2, 9; Iz 64, 4).

3. S tem, da je Kristus nas priznal za svoje brate, nas je tudi naredil za dediče svojega nebeškega kraljestva. Vse je ustvarjeno radi njega in Oče je njemu podvrigel vse. „Zaradi tega je srednik nove zaveze, da bi po smrti, ki jo je prestal za odrešenje . . . prejeli, kateri so poklicani, obljubo večne dediščine“ (Hebr 9, 15). Gospod hoče, da mi s pomočjo zatajevanja nas samih, z zmago nad svetom, hudobnim duhom in nami samimi zasedemo nebeške prestole. „Kdor zmaga, mu bom dal, da z menoj sede na moj prestol, kakor sem tudi jaz zmagal in sem s svojim Očetom sédel na njegov prestol“ (Raz 3, 21).

4. Kristus nam je odkupil nebeško kraljestvo s trpljenjem in smrtjo. Ni li bilo njegovo življenje popolnoma podobno našemu? Spočet je bil sicer od Svetega Duha in rodila ga je deviška Mati Marija brez bolečine. Ali zunanje njegovo življenje je bilo podobno našemu: bil je slaboten otroček, ki potrebuje materine pomoči; bil je odraščajoči deček, nato odrasli mladenič in zrel mož, ki se je znojil z delom svojih rok in z oznanjevanjem evangeljske blagovesti. Da je delal v

nazaretski hišici, vemo, ker evangelist Luka (2, 51) pravi, da jima je bil pokoren. In da se je zavzemal za božje otroke, vemo iz evangelija; in sv. Pavel pravi v njegovem imenu v pismu do Hebrejcev: „Oznanjal bom tvoje ime svojim bratom, sredi zbora te bom hvalil“ (2, 12). In zopet: „Glej, jaz in otroci, ki mi jih je dal Bog“ (Hebr 2, 13).

In poslednji dan svojega življenja je za nas trpel in umrl kot največji zločinec sveta, ker je nase prevzel yso zlobnost ljudskih grehov in vse njihove posledice. „Saj se vendar ne zavzema za angele, ampak za Abrahamov zarod se zavzema. Zato se je moral z vsem izenačiti bratom, da je postal usmiljen in zvest veliki duhovnik pred Bogom v spravo za grehe ljudstva. V čemer je bil namreč sam skušan in je trpel, more skušanim pomagati“ (Hebr 2, 16-18). Toliko je torej storil Jezus za nas, radi zveličanja naših duš, radi naše srečne večnosti; toda mi, nismo li v tem oziru preveč malomarni, leni ter brezbrizni; ostudna nam je vsaka žrtev, kakor da bi bili kar nalašč zares indiferentni, se li posvetimo in zveličamo ali ne?

5. Jezusova ljubezen je pa tudi kar najbolj osrečujoča. Ta ljubezen združuje v naši univerzalni cerkvi, kakor se je izrazil kortonski škof, vse narode v eno veliko bratovsko in sestrsko družino, katere Knez, Kralj, Vodnik, Usmerjevavec. Svetnik, Glava je sam Kristus. Vsi ti mu pravijo s psalmistom: „Glej, kako dobro in prijetno je, ako bratje prebivajo skupaj“ (Ps 132, 1). In s sv. Pavlom: „Bog ga je povišal in mu dal ime, ki je čez vsa imena, da se v imenu Jezusovem pripogne vsako koleno teh, ki

so v nebesih, na zemlji in pod zemljo“ (Fil 2, 10) in to z največjim spoštovanjem, najiskrenejšo ljubeznijo in s plemenitim, nehinavskim priznanjem. In sv. Cerkev pravi v predglasju na dan Kristusa Kralja, „da je sveti Gospod, Oče vsemogočni, večni Bog mazilil svojega edinorojenega Sina, našega Gospoda Jezusa Kristusa za večnega in vesoljnega Kralja z oljem razveseljevanja, da bi s svojim kraljevanjem, kateremu naj bo podvrženo vse ustvarjeno, izročil večno in vesoljno kraljestvo neizmernemu božjemu Veličanstvu: kraljestvo resnice in življenja, kraljestvo svetosti in milosti; kraljestvo pravičnosti, ljubezni in miru...“ In to božje kraljevanje osrečuje vsako človeško srce, ki se rado ukloni njegovi mili nadoblasti, ker v tej oblasti ni nič grozljivo oblastnega, nič strah vznujajočega, nič odbijajočega, ampak je sama milina, sama ljubezen in samo spoštovanje do ljudskih otrok, do Adamovih, čeprav grešnih potomcev.

Končajmo z besedami sv. Leona Velikega: „Kristjan, spoznaj svojo čast, spoznaj, da kot kristjan ne presegaš angelov na časti samo po naravi, ampak tudi po milosti! Kajti ti so sorodni Bogu samo na en način, ker so deležni njegove božje narave, ti pa na dvojen način, ker je Bog prevzel tudi tvojo naravo. Ako bi torej ti, najčistejši in najsvetejši duhovi mogli biti zavistni, tedaj bi morali biti nevoščljivi nam, ker ni Bog prevzel na sebe niti angelske niti nadangelske podobe, ampak Abrahamovo seme; da lahko smatramo mi, kar njim ni dano, Boga kot enega izmed nas in Ga lahko imenujemo svojega Brata.“

FRAY R. Š.

Klančarjeve tri

Gospod Simon je že dolgo želel, da bi se tudi šolski otroci učili cerkvenih pesmi in sodelovali pri cerkvenem petju. Dobro se je zavedal, da je do Cerkvi odtujenih staršev najlažja in najkrajša pot preko njihovih miljenčkov. Če bo nje dobil v cerkev in jih pripravil do tega, da bodo ondi lepo molili in prepevali, jih bodo prej ali slej prišli tudi starši poslušat, čeprav drugače ob nedeljah dopoldne nikoli ne utegnejo iti z doma, ker je prav tedaj vedno največ dela v hiši in okrog nje.

Dolgi dve leti je ostala njegova želja nezvedljiva. Sam se ni dosti razumel na petje, učitelja mu ne bi pomagal, tudi če bi ju prosil, organist je bil nekje v Rusiji živ ali mrtev. Komaj pa je novi učitelj pognal v tek pevski zbor odraslih, mu je dušebrižnik že razodel svoj načrt. Učitelju je bilo prav in je z delom pričel. Posebnih težav z otroki ni imel, ker jih je kar v šoli pri pevski uri mogel naučiti vedno tudi kake cerkvene pesmi.

Brž je učitelj odkril, da ima Klančarjeva (Glanzer) Lindi zelo lep glas, in se z župnikom posvetoval, ali bi mogla ona sama peti za božič pri eni od treh maš. Tako bo med ljudmi več zanimanja za otroški pevski zbor, kar bo obilno odtehtalo zavist nekaterih otrok in njihovih staršev.

Dušebrižnik je napravil zaskrbljen obraz. Da bi mogla Klančarjeva Lindi s Klanca (Glanz) prepevati v cerkvi za božič! Katera deklica bi ne bila vesela, ako bi jo za to izbrali? Toda Klančarjeva Lindi je vendar edinka zagrizenih nacistov. Saj je njen oče iz Cerkve izstopil in lastnega očeta pokopal pred domačim pragom, da ne bi ležal v blagoslovljeni zemlji. Po njegovi smrti na bojišču je žena še bolj zakrknila in se ob vsaki priložnosti obregnila ob „farje“, ki so neki celo Hitlerjev poraz zakrivil. Tudi na papeža je bila huda, ker je dal Judom potuho in jih je skrival pred

Hitlerjem. Še bolj je papežu zamerila, da Hitlerjevega boja proti sovjetom ni maral proglasiti za križarsko vojsko. Po človeško sodeč torej ni bilo dosti upanja, da bi Klančarica dovolila hčerki peti za božič v templu.

Edino dušebrižnikovo upanje je bila stara Klančarica. Ženica je neprestano vrtela molek v rokah za pokoj moža, ki je počival pred hišo, za pokoj sina, ki je ležal nekje v Ukrajini, in za spreobrnjenje snaha, ki je gospodinjala na Klančarjevem domu. Njenemu posredovanju se je župnik moral zahvaliti, da kmetica ni odjavila deklice od veroučne ure.

„Pa naj se uči tistih neumnosti, kot sem se jih jaz učila! Ko bo prišla k pameti, bo že spoznala, da so se vsega skupaj farji izmislili,“ se je vdala kmetica zaradi vednega moledovanja stare Klančarice. Dovolila je, da je Lindi smela ostati pri veroučni uri in tako mogla opraviti tudi prvo obhajilo. Kmetica ji je za to slovesnost napravila lepo, belo obleko, v cerkev pa ni šla.

Odkar je prišel v faro novi učitelj, je Lindi smela iti s staro materjo večkrat v cerkev. Dvomil pa je dušebrižnik, ali bi bilo kmetici prav, ako bi učitelj pričel Lindi pripravljati za božič za samostojen nastop v cerkvi.

Naslednjo nedeljo se je po maši posvetoval s staro Klančarico. Ženski se je zelo dobro zdelo, da učitelj in župnik tako zelo cenita njeno vnukinjo. Obljubila je, da bo veliko molila, da se snaha omehča, in svetovala, naj učitelj prične otroka učiti, nakar bo že otrok sam pripovedoval doma o vsej zadevi in dal priložnost, da bo tudi ona mogla vmes poseči.

Učitelj se je dela v resnici lotil. Župnik pa naj bi preko Lindi skušal „psihološko“ vplivati na kmetico, da se hčerkinemu samostojnemu nastopu ne bi uprla in bi jo prišla tudi sama poslušat.

„Le povej mamic, da boš na sveti

dan pri maši samostojno pela Stille Nacht," je dušebrižnik pri naslednji veroučni uri naročil Lindi in nestrpno čakal odgovora.

„Kaj je rekla mama? Je bila zelo vesela, ko si ji povedala, da te je gospod učitelj izbral za tako častno nalogo?" jo je vprašal takoj ob začetku druge veroučne ure.

„Stara mama je bila takoj za to, mama pa se je nekoliko pomišljala, češ da sem še premajhna. A stara mama ji je rekla, da sem že velika, in mama je dovolila. Pravi, da je tudi ona imela zelo lep glas in je rada pela, ko je bila mlada...“

Gospod Simon se je oddahnil. Brez potrebe se je bal mlade Klančarice. Pač ni vedel, da je Lindi podedovala svoj glas ek materi. Pevci so pa že taki. Da le njihov lepi glas pride do izraza po njih samih ali po otrokih, pa pozabijo celo na svoj svetovni nazor. Nazadnje utegne Klančarica res še k maši priti. Brž je dal zanjo novo naročilo:

„Le povej mamiči, da bi bila velika škoda, če bi te ne prišla poslušat!“

Komaj je zapadel prvi sneg, je župnik Lindi zopet naročal:

„Le prosí mamicco, naj te o božiču spremi v cerkev, da ne boš padla na poledeneli poti in se pobila! Kdo bo pa potem pel namesto tebe!“

Kmetico je spravljala zadeva vedno v huščo zadrego. Da bi otroku povedala v cerkvi peti, tega od vsega začetka ni marala. Že zaradi učitelja ne, da ne bi vzela otroka na piko in ga vsepovsod stiskal. Pa tudi otroku ni marala kaliti nedolžnega veselja. Zdelo se ji je čisto v redu, da ljudje slišijo, kako lepo poje njena punčka. Ni pa ji bilo prav, ko sta tašča in hčerka neprestano govorili le o božiču, o jaslicah in o Jezusuščku. Vedno bolj osamljeno in negotovo se je čutila v svojem svetovnem nazoru, ki je bil pod Hitlerjem tako zelo v časti in ki po njem biva le neko višje bitje, vse drugo pa je laž in izmišljotina duhovnov, da begajo neuko ljudstvo. Da bi šla v cerkev, se je kmetici zdelo neodpustljiv greh, že zaradi moža, ki bi se

v grobu obrnil, ako bi se ona tako daleč spozabila.

Po drugi strani bi hčerko pa je rada tudi sama slišala. Klančarica je vedela, da se bo prej ali slej morala odločiti in da bo odločitev težka. Zato jo je odlasala iz dneva v dan in tako ves advent preživela v dvomih in negotovosti.

Dva dni pred božičem je prišla Lindi nekoliko zaskrbljena iz šole in je brž šla pravit mamiči:

„Mutti, danes sem morala ponovno peti pred gospodom učiteljem in gospodom župnikom. Oba sta me pohvalila. Le to sta opazila, da se mi je glas nekoliko tresel. Gospod župnik je rekel, da se to na sveti dan gotovo ne bo ponovilo, če boš ti zraven. Kaj ne, da boš šla za božič z menoj v cerkev, da ne bom padla in se pobila in da se mi ne bo glas prav nič tresel?“

Lindi je mamo s svojimi velikimi, plavnimi očmi tako lepo in proseče pogledala, da je kmetica takoj obljubila. S toplim poljubom na žareča hčerkinu ličeca je potrdila svojo obljubo.

*

Na sveti dan je šla Klančarica na vse zgodaj zjutraj spraševati deklo v čumnato, ali je bilo veliko ljudi pri polnočnici.

„Veliko, zelo veliko!“ ji je še napel v spanju odgovarjala dekla.

„So lepo peli? Kako je pela Pavlina?“ je kmetico petje od vsega najbolj zanimalo.

„Kolikor se jaz razumem na petje, je bilo res lepo. Tudi drugi ljudje so petje zelo hvalili. Pravijo, da tako dobrega zbora Slemenica še ni premogla. Zlasti Pavlino pohvali ves svet. Še jaz sem ji čestitala. Zelo dobro se ji je zdelo.“

„Ob osmih bo isto doživela naša Lindi. Še meni bodo čestitali, saj morajo vedeti, da ima Lindi po meni tako lep glas. Kaj še več?“

„Naš gospod župnik je zelo lepo pridigal. Oni drugi župnik, ki je našemu prišel pomagat, je pa s spovedovanjem imel dela čez glavo, tako da ni utegnil pridigati. Je šlo precej ljudi k spovedi. Celó taki so šli, ki bi si človek o njih

kaj takega nikoli ne mislil in ki se že leta niso spovedali.“

„Kateri župnik je pridigal in kaj in kako je pridigal, me ne zanima! To o spovedi je pa že bolj zanimivo.“

„Zato vam pripovedujem. Nikar me vedno ne prekinjajte! Sprva je bil župnik zelo počasen in se je z vsakim človekom veliko zamudil. Ko pa je videl, da na ta način ne bo vsem kos, je drugega za drugim metal iz spovednice, kakor mlatilnica meče iz sebe omlačeno slamo. Še jaz sem izkoristila priložnost in sem se mu šla spovedat. Ni bil siten. Šest očenašev in zdravamarij mi je dal za pokoro in mi rekel, naj grem vsako nedeljo k maši.“

Dekla še od daleč ni slutila, kako je njeno pripovedovanje o številnih spovedih zbadalo kmetico prav do srca.

„Kdo se je torej spovedal? Po vrsti mi jih naštej!“ je hotela vedeti Klančarica.

„Po vrsti jih ne vem. Sem preveč zaspana. Pa tudi precej temno je bilo v cerkvi, da nisem vseh dobro razločila. Počasi se bom nekaterih že spomnila. Recimo, Krasničarjeva (Krassnitzer) dekla. Tik pred menoj je prilezla iz spovednice,“ se je dekla spomnila najprej svoje prijateljice.

„To ni važno, ali se spove ena dekla več ali manj,“ je kmetica prezirljivo pripomnila.

„Dušo imamo dekle, kakor jo imate kmetice. Pred Bogom smo vsi enaki,“ se je dekla postavila za čast svojega stanu in se hkrati spomnila še ene dekle:

„Pirkerjeva dekla, ki so o njej pravili, da bo dobila otroka, pa ga pozneje ni bilo, je tudi bila pri spovedi. Nemara ni dobila odveze, ker ni šla k obhajilu.“

„Prav ji je, kaj pa stiče okrog spovednice! Kdo se je še spovedal?“

„Mežnarico sem tudi videla. Spovedala se je še pred mašo, ker ima slabo obleko.“

„Mežnarica se mora spovedati. Drugače bi jo župnik z otroki vred na cesto postavil. Če je povedala pri spovedi, kaj vse govori okrog o župniku, je pa druga reč. Veš tudi kako kmetico?“

Svetovno znana Marijina božja pot Maria-Zell v istoimenskem mestecu Gornje Štajerske v Avstriji obhaja letos 800-letnico svoje ustanovitve. Med številnimi romanji je napovedano tudi veliko romanje Slovencev iz Trsta in Gorice

„Tschelnigbäuerin (Čelnikpajerin) je tudi hodila okrog spovednice.“

„Tudi Čelnica ni kmetica. Čelnica je najemnica. Seveda, zdaj ko se je izkazalo, da jo je jasnovidka vlekla za nos, bo pa pri spovednikih iskala pomoči in nasvetov. Se spomniš kakega pravega kmeta ali kmetice?“

„Tratnikovi imajo velik grunt in so se vsi spovedali, kar jih je bilo v cerkvi.“

„Tratnikovi se itak vedno drenjajo okrog spovednice. Jaz bi rada tiste poznala, ki se že dolgo niso spovedali.“

„Je hudo, ko vam človek z nikomerc ne ustreže. Gostilničarko sem tudi videla.“

„Njej drugega ni preostalo, ker ima župnika na hrani. Zavoljo ljubega miru je to storila. Jo poznam. Še kdo?“

„Učitelj in njegova mama sta tudi bila pri obhajilu.“

„Učitelju ni zamere. On je bil nemara vedno bolj na cerkveno stran. Ma-

Pomladni oddih

Zelena griva trave
na nizkem vrhu glave
lobanjastega griča
vrhra v pomladnem soncu.
Prisluhni, glej, — na koncu
odklenjenega kljuna
zaljubljenega ptiča
pozvanja zlata struna!

O tudi jaz uglasil
srcé sem in ušesa
na spev zemljé-neveste
zdaj, ko jo spet okrasil
je Stvarnik, — kot nebesa
na ta svet bi za zveste
prestavil v dobi tej...

Oj zlate, sončne ceste!
Poglej, srcé, poglej, —
iz mladih tal in z vej
kipi nov čar, — ni kota,
da ne bi ga potresla
pomlad s cvetovi, pota
celó, oj pota moja!
Radost mi je prinesla
na enem izmed njih
sladak in bel oddih, —
v teh sivih, grenkih dneh,
ko prek svetá bes boja
vihrá in ruši, seka,
in izza ran in grušča
kot svojo setev pušča
solzé in strah v očeh
prevratnega človeka...

Svetobor Sodobnik

ma je pa taka kot naša stara mama. Dvakrat na dan bi šle k obhajilu, če bi jima župnik dal hostijo. Se še koga spomniš?"

„Wurmitzerjeva sestra.“

„Ta je bila vedno pri pobožnih. Vendar ona ni prava kmetica. Le dokler se kmet ne poroči, mu gospodinji.“

Tako je Klančarica po vrsti v nič delala vse ljudi, ki so se tisto sveto noč spovedali. Dekla ji pa nalašč ni hotela povedati imen kmetic. Hipoma se je Klančarica spomnila Laknarjeve Pavline:

„Kaj pa Pavlina. Se je tudi spovedala?“

„Ne! Nje pa nisem videla spodaj v cerkvi, čeprav sem pričakovala, da bo za učiteljem tudi ona tekla k obhajilu.“

„No, vidiš, to je značajno dekle. Vsa čast ji. Se ji pozna, da je izobražena. Jaz sem jo vedno spoštovala. Tudi pet gre le zato, ker je župnik in učitelj drugače ne pustita pri miru. Zdaj jo bom še rajši imela. Se spomniš še kake prave kmetice?“

„Žabičarka je tudi bila pri obhajilu!“

„No, ta je res prava kmetica. Odkar sta se cerkveno poročila, ji, hvala Bogu, nisem več dosti zaupala. Zdaj vidim, da sem imela prav. Nemara sve pri koncu?“

Dekla se je spomnila še dveh manjših kmetic in nekaj drugih ljudi.

„Se je splašalo zaradi treh kmetic drugega župnika tako od daleč vabiti in delati fari nove stroške?“ se je končno oddahnila Klančarica.

„Druge kmetice bodo šle k osmi maši poslušat Lindi in se bodo tedaj spovedale,“ se je dekli za malo zdelo, da pri kmetici človek nič ne velja, če nima kmetije.

Še manj zadovoljna je bila z razgovorom kmetica. Da se ljudje tako brž obrnejo po vetru, se ji je zdelo spet preveč. Le kako morejo biti ljudje tako neznačajni!

Da je bila še bolj zbegana, je dekla prav po otročje pristavila:

„Najbolje storite, če se danes še vi spoveste. Vam, ki ste kmetica, bo župnik naložil gotovo manj pokore, kakor sem je jaz dobila.“

„Menda se ti meša. Jaz, da bi šla k spovedi? Kaj bi pa ljudje govorili?“

„Saj bodo tudi govorili, če greste v cerkev!“

„V tempel grem zgolj zaradi otroka, da bo laže pel!“ je postala kmetica še bolj nejevoljna in šla buditi otroka.

(Se bo nadaljevalo)
GREGOR HRIBAR

Evangelij po svetem Luku

RAZLAGA DR. MIRKO GOGALA

Farizeji klevetajo Jezusa in zahtevajo znamenje z neba

Pouku o molitvi sledi v Lukovem evangeliju ozdravljenje mutastega obsedenca, ki je izzvalo oster razgovor med farizeji in Jezusom (Lk 11, 14-36). Podoben dogodek je opisal tudi evangelist Matej (Mt 12, 22-45), le da je pri njem obsedeni mutec tudi slep. Poleg tega je Matej čudež postavil v okvir Jezusovega delovanja v Galileji in ne v Judeji kot Luka. Evangelist Marko pa omenja samo razgovor brez čudeža in

sicer v zvezi z obiskom Jezusovih sorodnikov v Galileji (Mk 3, 22-30). Iz velike podobnosti mnogi razlagalci sklepajo, da gre v vseh treh primerih za isti dogodek, kar pa drugi zaradi omenjenih razlik odločno zanikajo. Toda reči je treba, da razlogi ne enih ne drugih niso odločilni.

Luka najprej v kratkem uvodu oriše položaj in poda dispozicijo celotnega odstavka:

In izganjal je hudega duha, ki je bil nem. Ko je pa hudega duha izgnal, je mutec spregovoril in množice so se začudile. Nekateri izmed njih so pa rekli: „Z Beelzebubom, poglavarjem hudih duhov, izganja hude duhove.“ Drugi po so ga skušali in so zahtevali od njega znamenje z neba (Lk 11, 14-16; Mt 12, 22-24; Mk 3, 22).

Neki nesrečnež je bil obseden od „hudega duha, ki je bil nem“. Hudi duh se zato tako imenuje, ker je povzročil, da je bil obsedenec nem. Ko je torej Jezus hudega duha izgnal, je mutec spet govoril. Na ljudi je ta čudež naredil zelo velik vtis in čisto pravilno so sklepali iz njega, da je Gospod najbrže pričakovani Mesija: „Ali ni ta Sin Davidov?“ (Mt 12, 23), tako so vsi zavzeti komentirali nenavadni dogodek.

Med množico pa je bilo tudi nekaj farizejev (Mt 12, 24) in pismoukov, ki so prišli iz Jeruzalema (Mk 3, 22). Njih sovražnega razpoloženja napram Jezusu

tudi ta čudež ni prav nič omilil. Ker ozdravljenja samega niso mogli zanihati, so se zatekli h kleveti in začeli prepričevati ljudstvo, češ da Gospod „z Beelzebubom, poglavarjem hudih duhov, izganja hude duhove“.

Ime „Beelzebub“ (v Vulgati in sirskem prevodu), ki so ga Judje iz zaničevanja izbrali za poglavarja hudih duhov, pomeni: bog muh (-Baal-Zebub); prvotno se je tako imenoval filistejski sončni bog, ki so ga častili v Akaronu (prim. 4 Kralj 2, 1) kot varuha pred muhami in drugim nadležnim mrčesom. V grških rokopisih in mnogih starih

prevodih pa se bere: „Beelzebul“; to pa lahko pomeni dvoje: ali „gospodar stanovanja“ („hišni gospodar“ Mt 10, 25), kar se brez dvoma prilega satanu, ki ni le gospodar pekla, temveč tudi „vladar tega sveta“ (Jan 12, 31), oziroma, kot ga Jezus malo naprej imenuje, „močni (ki) oborožen varuje svoj dom“ (Lk 11, 21; glej spodaj razlago tega mesta); ali pa „bog gnoja“ (-Baal-zibul), s čimer bi bilo zaničevanje do njega še krepkeje izraženo.

S tem zaničevanim Beelzebubom, poglavarjem hudih duhov, naj bi potemtakem bil Jezus v prijateljskih odnosih ter z njegovo pomočjo naj bi izganjal hude duhove. Bila je to pač najhujša kleveta, ki si jo je farizejska nesramnost mogla izmisliti.

Nekateri drugi pismarji in farizeji pa so se delali malo bolj vljudne in so celo kazali še neko pripravljenost, da

bi Jezusa priznali za Mesija. Kot pogoj pa so seveda zahtevali dokazov, znamenj. Vsi čudeži, ki jih je Jezus do tedaj storil, zanje niso bili dovolj prepričljivi. Hoteli so videti kako „znamenje z neba“, da bi se n. pr. v naprej dogovorjenih okoliščinah ustavilo sonce ali udarila strela ali prikazal na nebu ognjen voz kot Elijev ali kaj podobnega (prim. Mk 8, 12-13; Jan 6, 30). Seveda pri tem niso imeli čistih namenov. Bila je to samo nova zanjka, ki so jo Jezusu nastavljali.

Tako so pismarji in farizeji vsak na svoj način poskušali Jezusa onemogočiti pred ljudstvom. Spričo tolikšne hudobije Gospod pač ni mogel molčati. Zato je z njimi javno obračunal.

*

Najprej je Jezus zavrnil gleveto, češ da z Beelzebubom izganja hude duhove:

Toda on je poznal njih misli in jim je rekel: „Vsako kraljestvo, ki se razdeli zoper sebe, se opustoši in hiša se na hišo zruši. Če je torej tudi satan zoper sebe razdeljen, kako bo obstalo njegovo kraljestvo? — ker pravite, da z Beelzebubom izganjam hude duhove. Če pa jaz z Beelzebubom izganjam hude duhove, s kom jih izganjajo vaši sinovi? Zato bodo oni vaši sodniki.

Če pa s prstom božjim izganjam hude duhove, je torej prišlo k vam božje kraljestvo. Kadar močni oborožen varuje svoj dom, je na varnem njegovo premoženje; če pa pride močnejši od njega in ga premaga, mu vzame vse orožje, na katero se je zanašal, in razdeli njegov plen.

Kdor ni z menoj, je zoper mene, in kdor ne zbira z menoj, raztresa. Kadar nečisti duh odide iz človeka, hodi po suhih krajih in išče pokoja, in ko ga ne najde, pravi: 'Vrnil se bom v svojo hišo, odkoder sem izšel.' In ko pride, jo najde pometeno in okrašeno. Tedaj gre in si privzame sedem drugih duhov, hujših ko je sam, in gredo vanjo in ondi prebivajo; in končno stanje tega človeka je hujše od prejšnjega.“

Ko je pa to govoril, je neka žena iz množice povzdignila glas in mu rekla: „Blagor telesu, ki te je nosilo, in prsim, ki so te dojile!“ On je pa rekel: „Da, še bolj pa blagor tistim, ki božjo besedo poslušajo in ohranijo“ (Lk 11, 17-28; prim. Mt. 12, 25-37; 43-45; Mk 3, 23-30).

V Jezusovem odgovoru lahko ločimo tri krajše dele, od katerih se vsak začne z nekakim vodilnim stavkom, ki mu sledi potem kratka razlaga:

1. Svoje izvajanje je Gospod oprl na splošno načelo, ki je samo po sebi razvidno: „Vsako kraljestvo, ki se razdeli zoper sebe, se opustoši.“ To velja tudi za satana, ki mora ohraniti edinost v svojih vrstah, če se hoče obdržati na oblasti. Če bi torej Jezus od satana prejel moč, izganjati hudobne duhove, bi to pomenilo, da „satan izganja satana“ (Mt 12, 26) in si tako sam podira svoje lastno kraljestvo. To pa je očitiden nesmisel, ki ga nihče s količkej zdrave pameti ne more verjeti. Tudi farizeji sami ga niso verjeli, kot jim je Jezus takoj nato dokazal in s tem do kraja razgalil vso njihovo hudobijo.

Če bi namreč farizeji smatrali za možno tako nesmiselno ravnanje pri satanu, bi se nikoli ne mogli za gotovo odločiti, kdo da je iz obsedenca izgnal hudega duha, Bog ali satan. In vendar, ko je šlo za judovske eksorciste („vaši sinovi“, to je „sinovi“ vašega naroda), ki so z izgovarjanjem božjega imena izganjali hude duhove (prim. Lk 9, 49; Apd 19, 13 itd.), niso farizeji prav nič pomišljali in dvomili. Vse njihove uspehe so dosledno pripisovali Bogu in ne moči hudega duha, ker pač niso verovali v možnost, da bi satan kdaj izganjal svoje lastne podanike. Kljub temu pa so sedaj zlobno trdili, da Jezus z Beelzebubom izganja hude duhove. Ta krivična pristranost je bila sad njihove zavestne hudobije, zaradi katere jih bo zadela kar najstrožja sodba božja:

„Ali recite, da je drevo dobro in njegov sad dober, ali pa recite, da je drevo slabo in njegov sad slab; zakaj po sadu se drevo pozna. Gadja zalega! Kako bi mogli dobro govoriti, ko ste hudobni? Kajti česar je polno srce, to usta govore. Kdor je dober, prinaša

dobrega zaklada dobro, in kdor je hudoben, prinaša iz hudobnega zaklada hudo. Povem vam pa, da bodo za vsake prazno besedo, ki jo ljudje izgovore, dali odgovor na sodni dan. Po svojih besedah boš namreč opravičen, in po svojih besedah boš obsojen“ (Mt 12, 33-37). Če bodo ljudje sojeni celo zaradi „praznih“ besed (to je takih, ki niso ne Bogu v čast in nikomur v korist), kakšna kazen čaka šele farizeje zaradi njihovih klevet!

Kot vidimo, so se farizejske klevete odlikovale po dveh značilnostih, po hudobiji in nesmiselnosti. Farizeji niso imeli proti Jezusu in njegovemu nauku kakih stvarnih razlogov, saj jih tudi imeti niso mogli. Ves njihov odpor je izviral iz gole hudobije. Zato pa jim je v borbi proti Jezusu prav prišel vsak nesmisel, kot je n. pr. ta, da z Beelzebubom izganja hude duhove. Kakšnim neumnostim morajo verjeti tisti, ki zametajo božjo resnico! Prav isto se ponavlja pri današnjih sovražnikih vere in Cerkve. Tudi njihove klevete so polne hudobne neumnosti in neumne hudobije! Zato jih čaka ista usoda kot farizeje, če se pravočasno ne spreobrnejo.

Jezus je torej neizpodbitno dokazal, da hudega duha ni izganjal s satanovo pomočjo. Zato ne preostane drugega, kot priznati, da ga je izganjal z božjo močjo: „s prstom božjim“, ali kot pravi Matej: „z božjim Duhom“ (Mt 12, 28; na podlagi teh dveh paralelnih mest se Sveti Duh imenuje prst božji). To je prvi rezultat Jezusovega dokazovanja, iz katerega je naredil Gospod silno važen zaključek:

2. „Če pa s prstom božjim izganjam hude duhove, je torej prišlo k vam božje kraljestvo.“ To trditev je Jezus utemeljil s kratko priliko o močnem, ki varuje svoj dom:

Kadar kak močni gospodar oborožen iz varuje svoj dom, je vse njegovo imetje

na varnem. Če bi kdo hotel opleniti njegovo premoženje, bi pač moral biti močnejši od njega in pa najprej bi ga moral premagati in mu odvzeti orožje.

„Močni“ v tem slučaju je satan, ki je kot „vladar tega sveta“ (Jan 12, 31) neomejeno gospodaril nad grešnim človeštvom (glej zgoraj prvi pomen imena Beelzebul). Toda prišel je Jezus, ki mu je začel trgati iz rok zaslužnjene duše, kot priča čudežna ozdravitev obsedenca. Iz tega pa sledi dvoje: da je Jezus močnejši od satana in pa da je Jezus satana že premagal in tako sam postal gospodar na svetu.

S tem je torej Jezus šel v svojem dokazovanju že za korak naprej. Izganjanje hudih duhov ne priča, da je Jezus z njihovim poglavarjem zvezan, ampak da je satan razorožen in njegovo kraljestvo strto. Sveta pa se je sedaj polastil Jezus in ustanovil v njem božje kraljestvo.

Iz tega se tudi vidi, da božje kraljestvo ni le eshatološko, kot trdijo nekateri krivoverci (n. pr. Loisy). Začelo se je tu na zemlji s Kristusovim prihodom in se bo naprej širilo do konca sveta, dokler ne bo po vesoljni sodbi doseglo svoje polnosti.

3. Božje kraljestvo je torej med nami. Zato nastane vprašanje, kakšno mora biti naše zadržanje do njega in njegovega božjega ustanovitelja. Važen opomin, ki ga je Jezus povedal na koncu svojega izvajanja, nam razreši ta problem: „Kdor ni z menoj, je zoper mene, in kdor ne zbira z menoj, raztresa.“

V odnosu do Jezusa in njegovega božjega kraljestva nihče ne more ostati na sredi, brezbrizen, indiferenten. Ali je za Jezusa, ali pa je proti njemu! Kdor ne sprejme Jezusovega nauka in mu ne pomaga pri razširjanju njegovega kraljestva, tak je Jezusov sovražnik, ki se mu upira in skuša uničiti njegovo delo. In kar je najhujše, tak bo spet neizo-

gibno padel pod satanovo oblast; kajti vsakdo naj ve, da je samo Jezus tisti „močnejši“, ki more premagati „močnega“, satana. Kdor se odločno postavi na Jezusovo stran, bo skupaj z njim zmagovalec nad satanom. Kdor pa Jezusa ne prizna in ne drži z njim, bo takoj spet v oblasti nasprotnikovi, spet bo izročen satanu. Kljub temu namreč, da je z Jezusovim prihodom satanova moč strta, je na žalost še vedno možna ponovna upostavitev satanovega gospodarstva v človeku, ki je bil že rešen, pa je svoje rešenje zavrzel. To je strašna skrivnost, ki jo je Jezus tu razodel in natančneje razložil v nenavadni priliki o satanu, ki je bil izgnan iz obsedenca, pa se je znova polastil svoje žrtve in nad njo zganjal še hujše trinoštvo kot preje:

Gospod primerja satana s človekom, ki ga s silo izženejo iz njegove hiše in ki potem blodi po „suhih“ in zapuščenih krajih ter išče novega stanovanja. Po ljudskem mnenju namreč hudi duhovi prebivajo po puščavah in med ruševinami (prim. Mk 5, 10; Apd 18, 2). Toda satan nikjer ne najde „pokoja“. Ker je poln hudobije in sovraštva, je v njem nek mir in neko zadovoljstvo le tedaj, če more bivati v človeku in ga mučiti. Zato sklene, da se vrne nazaj „v svojo hišo“, od koder je izšel. Satan človeka še vedno smatra za svojo lastnino in za stanovanje, ki mu pripada. Toda tega človeka najde sedaj popolnoma spremenjenega. Hiša, ki je „pometena in okrašena“ pač pomeni človeka, ki je v milosti in prijateljstvu božjem in okrašen z darovi Svetega Duha. Zato satana pograbi še večja jeza, da bi vse to uničil in razrušil in se znova polastil človeka, iz katerega je že bil izgnan. Da bi lažje uspel, vzame s seboj še sedem drugih duhov, hujših ko je sam (število sedem je simbolično; morda imamo v njem indirekten namig na sedmero da-

rov Svetega Duha). In če se satanu načrti posrečijo, je „končno stanje tega človeka hujše od prvega“. Prej je bil namreč obseden od enega hudega duha, sedaj pa jih je v njem še drugih sedem. Zato bi zanj bilo bolje, da bi ostal pri prvem in satan nikoli ne bil iz njega izgnan.

„Tako bo tudi s hudobnim rodom“ (Mt 12, 45). S tem je Jezus sam nauk prilike izpeljal na Jude, ki so ga zavrgli. Jezus je prišel Jude rešit izpod oblasti hudega duha. Vendar Judje so se pokazali nezvesti milosti božji in zaslepljeni zaradi svojih predsodkov so se upirali priznati Jezusa za Mesijo. Zato so znova padli pod satanovo oblast in postali v svoji hudobiji še bolj zakrknjeni kot preje. Razrušenje Jeruzalema in njih razpršitev po vsem svetu pa so bili prvi učinki tega novega satanovega gospodstva nad njimi.

Treba je le pomisliti, kako jasne in važne resnice nam je Gospod tu povedal. Človek je hiša, v kateri satan živi in gospoduje. To gospodstvo pa more biti strto le s pomočjo Jezusa, ki je edini močnejši od satana. V ta namen se mora človek odločno zvezati z Jezusom in se varovati vsakega polovičarstva, ki bi ga neizogibno vodilo spet nazaj pod satanovo oblast. Gospod je tako splošno govoril, kot da bi ta nevarnost grozila vsakemu človeku brez izjeme, čim je bila oblast satanova v njem prvokrat uničena. Poslej satan le preži, kako bi se povrnil, pa ne sam, temveč še s sedmerimi drugimi (prim. 1 Pet 5, 8). Če mu kdo znova pade pod oblast, je potem slabši kot je bil pred spréobrnjenjem. *Corruptio optimi pessima!* To nam razloži skoraj nerazumljiv položaj toliko odpadnikov. Za nas same pa je nad vse resen opomin, da ostanemo zvesti Jezusu, če nočemo, da bi se nam isto zgodilo.

*

Ko je Jezus tako krepko in prepričljivo zavračal klevete farizejev, je neka žena polna občudovanja nepričakovano vzkliknila: „Blagor telesu, ki te je nosilo, in prsim. ki so te dojile“; kar pomeni: največje slave in časti je vredna tisti žena, ki te je spočela, rodila in vzredila. Bile so to pristno ženske čestitke, ki jih samo Luka omenja. V njih imamo prvo uresničitev Marijine prerokbe: „Odslej me bodo blagrovali vsi rodovi“ (Lk 1, 48). Poleg tega je v njih silno izrazito poudarjena resničnost Jezusove človeške narave. Zelo verjetno je žena te besede izgovorila pod posebnim navdihom Svetega Duha, čeprav iz besedila ni razvidno, da bi natančneje spoznala skrivnost učlovečenja.

Jezus je čestitke sprejel z očitnim zadovoljstvom in je ženi odgovoril: „Da, še bolj pa blagor tistim, ki božjo besedo poslušajo in ohranijo.“ Bistveno isti odgovor je Jezus dal že ob drugi priliki, ko so mu naznanili obisk njegove matere in sorodnikov (Lk 8, 19-21; prim. Dž XXIII. p. 468—471). Gospod je v celoti potrdil ženino izjavo, le da jo je še dopolnil z novo globoko resnico.

Žena je imela pred očmi naravno telesno sorodstvo med Marijo in Jezusom. Gospod pa je opozoril, da je zanj še nekaj višjega, namreč duhovno sorodstvo, ki temelji na izpolnjevanju volje božje. Jezus, ki je zato prišel na svet, da izpolni voljo božjo, smatra za svoje duhovne sorodnike vse, ki se mu po veri pridružijo in skušajo živeti po volji božji. Vsi ti so z njim še veliko tesneje povezani, kot če bi bili samo njegovi sorodniki po krvi.

S tem seveda ni Jezus svoje matere prav nič zapostavil. Nasprotno, še bolj jo je povišal. Saj je vendar Marija bolj kot kdorkoli poslušala božjo besedo in jo ohranila v svojem srcu (prim. Lk 1, 45). In prav to je bilo na Mariji še

bolj vredno občudovanja kot pa zgolj njeno telesno sorodstvo z Jezusom. Če je torej Marija bila blažena, ker je bila telesna mati Jezusova, je bila še toliko bolj blažena, ker je „izpolnila voljo božjo“ (sv. Avguštín); kajti ne bi bila blažena, čeprav bi Jezusa v telesu rodila, če pa ne bi istočasno božje besede poslušala in ohranila (sv. Krizostom).

Tako imamo v nekaj potezah orisano zares veličastno podobo Marijino: Marija ni le telesno temveč tudi duhovno v najožjem sorodstvu z Jezusom. Saj je prav na ta način postala mati Jezusova, da je „božjo besedo“, ki ji je bila oznajnjena, „poslušala in ohranila“ (prim. Lk 1, 38; 1, 45). Pri oznanjenju je Marija Jezusa najprej spočela v svoji duši, ko je dala pristanek angelovim besedam, in s tem dosegla, da je Jezusa — božjo Besedo — spočela tudi v svojem telesu. Zato no pravici velja za Marijo: Blaženi ji!

Ta izredna sreča Marijina pa se nam v zvezi z gornjim Jezusovim govorom pokaže še v lepši luči. Če namreč stvari s človekom in satanom tako stoje, kot je Jezus pravkar razložil, in če je on edini, ki more satana premagati, potem je zares vredna vsega blagovanja le tista žena, ki je po svojem materinstvu neločljivo povezana z Jezusom. Če je na snlošno človek kot hiša, v kateri satan živi in gospoduje, tedaj je zares blagor samo tisti ženi, ki je Jezusa v svojem telesu nosila in ga s svojimi prsi dojila; kajti nemogoče si je misliti, da bi tudi to telo moglo biti hiša satanova kot drugi ljudje. Kdor je tako tesno povezan z Jezusom kot njegova mati, tak je prav zaradi tega nujno blažen, to se pravi, za vedno odtegnjen satanovemu vplivu. In če je satanov povratek v človeka, ki je bil že enkrat rešen njegove oblasti, tako strašen, kot je Jezus opisal, tedaj je zares blažena le njegova mati, ki nikoli ni bila pod satanovo oblastjo in zato po-

polnoma varna, da bi se satan „vrnil“ v njo, ker pač nikoli ni bila pod njim.

Iz tega pa tudi lahko spoznamo čisto izjemen položaj, ki ga Marija zavzema v zgodovini odrešenja. Čeprav je ves človeški rod padel pod satanovo oblast, je nemogoče, da bi pod njegov vpliv prišla Marija, ki je satanovega Zmagovalca v svojem telesu nosila in ga hranila. Marija je torej edina ostala rešena vsake podrejenosti satanu in tako ostala „brezmadežna“ vsakega greha, čisto enostavno zaradi tega, ker je mati božjega Zmagovalca nad satanom.

Pri vsem tem pa je silno važno, da tudi mi vsaj do neke mere lahko postanemo deležni iste sreče kot Marija, če namreč „božjo besedo poslušamo in ohranimo“. Saj je Marija prav na ta način postala mati božja. Če bomo torej tudi mi sprejeli vase božjo besedo, bomo kakor majhen posnetek božje matere, ki je božjo Besedo, edinorojeno od Očeta, pri spočetju v polni resničnosti sprejela v svoje telo in jo nosila v sebi kot Mati Besede. Tedaj bomo blaženi tudi mi, kot je Jezus sam zatrdil, in tudi mi bomo rešeni satanovega gospodstva.

Tako vidimo, da so na tem mestu naravnost čudovite reči povedane o Mariji, Materi Gospodovi. Samo Marija je tista hiša, v kateri le Jezus stanuje in gospodari. Nasproti vsej hiši sveta, v katerem kraljuje satan, stoji Marija, hiša božja, v kateri prebiva le Bog, skrivnosti polna božja Beseda. Kdor sedaj Marijo blagruje, to se pravi, da jo verno časti, je na edini pravi poti, da bo tudi sam ušel satanovemu gospodstvu. Tak je namreč že „slišal“ Gospodovo besedo. In če pri tem ostane in to besedo za vedno v sebi „ohrani“, bo s tem postal vsaj skromna podoba nje, ki je v sebi hranila božjo Besedo, in tako bo tudi sam rešen in blažen na veke (prim. Dillersberger IV. 104—114).

Slovanski svetniki

SVETI STANISLAV

(7. maja)

Prvi mučenec in patron poljskega naroda je sveti Stanislav, krakovski škof. Že v otroških letih je Stanislav kazal bister razum

in dobro srce, a ko je odrastel, so ga poslali v nadškofovsko šolo v Gnezdno in potem na visoko šolo v Pariz. Stanislav se je v Parizu pridno učil bogoslovnih ved in cerkvenega prava. Ker so ga starši bogaboježe vzgojili, je ostal tudi v tujini kreposten in pobožen.

Po sedmih letih trudapolnega učenja se je Stanislav vrnil v domovino, dozorel v krepostih in izobražen v vednostih. Ko so starši umrli, se je odločil, da pojde v samostan. Dobro vedoč, da se Bogu najlaglje služi, ako se človek oprusti vseh zemskih spon, je prodal vse svoje imetje in denar razdelil med reveže. Hotel je stopiti v red, da bi v revščini, čistosti in pokorščini posnemal Jezusa Kristusa in njegove apostole.

Med tem je zvedel krakovski škof Lambert Zula o njegovem lepem življenju in ga pregovoril, da se da posvetiti v duhovnika in da se je uprstil v zbor kanonikov stolne cerkve v Krakovem. Kot kanonik je živel

Stanislav jako strogo, zelo se je postal in marljivo prebiral sveto pismo. Bil je priden spovednik in delavec v duhovnih stvareh. Po smrti škofa Lamberta Zula sta Stanislava duhovščina in plemstvo izvolila za škofa. Stanislav se je te časti na vso moč branil in se je vdal šele, ko mu je papež Aleksander II. na prošnjo Boleslava II. Drznega ukazal, da naj sprejme izvolitev.

Stanislav je bil dober pastir svojih ovčic. Tudi kot škof je živel spokorno in strogo. Oblačil se je v žimnato obleko, mnogo molil in premišljeval. Zlasti je veliko naklonjenost in usmiljenost izkazoval ubožcem. Njegova hiša je bila zatočišče revežem, sirotam, vdovam in bolnikom ter sploh vsem, ki so bili pomoči potrebni. Dobrotljivi škof je imel seznam vseh vdov, sirot in revnih ljudi in jih izdatno podpiral. Vsako leto je vse župnije svoje škofije obhodil in pazil, da so duhovniki svoje dolžnosti vestno izvrševali.

Prišli so pa hudi in težavni časi za Stanislava. L. 1058 je na Poljskem začel vladati Boleslav II. Drzni, sin pobožnega in čednostnega Kazimirja I. Ta kralj je sprva vladal jako izvrstno kakor njegov oče. Toda kmalu se je prevzel in začel pregrešno živeti. S svojim nedostojnim življenjem je dajal vsem ljudem in posebno plemstvu veliko pohujšanje. Plemstvo se ga je balo in duhovniki se ga niso upali karati. Tu pa ni mogel več molčati škof Stanislav. Očital je kralju njegovo pohujšljivo življenje in ga

lepo opominjal, da se naj poboljša. Toda kralj ni poslušal škofa in je še nadalje živel pregrešno.

Kralj je začel tudi plemiče preganjati. Polastil se je premoženja mnogih, druge je pregnal iz domovine. Strašno je kaznoval veliko nedolžnih oseb in delal nasilstvo poštenim ženskam. Škof Stanislav, ki je bil kot dober pastir pripravljen darovati svoje življenje za svoje ovce, se je potegnil za nedolžne in še enkrat kralja očetovsko opomnil, češ da ga bo najhujša cerkvena kazen zadela, ako se ne poboljša. Toda tudi ta opomin je bil brezuspešen. Zato ga je Stanislav preklel in mu prepovedal vstop v cerkev. Tudi je sv. Stanislav razglasil, da se ne bo smela služba božja več vršiti v cerkvi, v katero bi se drznil kralj vstopiti.

Razkačen radi te naredbe je Boleslav prisegel, da se hoče maščevati nad škofom. Dne 8. majnika 1079 je Stanislav daroval sv. mašo v cerkvi sv. Mihaela na Skalici pri Krakovem. Ko je kralj to zvedel, je prihitel z nekaterimi vojaki in imenovani kraj in zapovedal, da naj škofa kar pri oltarju primejo in s silo privedejo iz cerkve. A ko se vojaki niso upali polastiti se škofa, je prihitel Boleslav, strašno preklinjajoč, sam v cerkvi, napadel svetnika, ko je bral sv. mašo, in mu z mečem glavo preklal.

Telo umorjenega škofa so pokopali z veliko spoštljivostjo v cerkvi sv. Mihaela. Ljudstvo ga je jelo takoj

častiti kot velikega svetnika. Ko je pozneje brat in naslednik Boleslav Vladislav (1080—1102) postavil novo stolno cerkev v Krakovem, so tedaj tudi (l. 1088) ostanke sv. Stanislava prenesli v to cerkev. Bog je oslavlil velikega mučenca z mnogimi čudeži. Na prošnjo poljskega kralja Boleslava V. je papež Inocencij umorjenega Stanislava prištel med svetnike sv. Cerkve. Poljaki ga časte kot prvega svojega patrona in kaj radi romajo na njegov preslavni grob v Krakovem.

Boleslav je bil po umoru prisiljen bežati iz države. Najbolj razširjeno poročilo je, da se je morilec dolgo časa klatil po tuji zemlji. Naposled je prišel na Koroško. Tu je nekega večera potrkal na vrata benediktinskega samostana v Osojah ubogi popotnik, ki je dal opatu listek s prošnjo, da bi ga v božjem imenu sprejel za služabnika v samostanu, kjer bi mogel spokorno živeti. Nemi tujec je bil sprejet. Rad je delal vse, kar so mu ukazali. Šele čez osem let je na smrtni postelji zopet izpregovoril in se dal opatu spoznati. Bil je nekdanji poljski kralj Boleslav II. Drzni, morilec sv. Stanislava. V nekdanji samostanski, sedanji župni cerkvi osojski, se še danes vidi nagrobni kamen, na katerem je vrezan napis: „Boleslav, kralj poljski, morilec sv. Stanislava, škofa krakovskega“.

ANTON MERKUN, USA

Večkrat bi tudi mi radi, da bi se Bog ravnal po naših načrtih. Namen življenja pa je, da se mi ravnamo po njegovih načrtih. Bog ni zato tu, da bi izpolnjeval našo voljo, pač pa smo mi na svetu, da njegovo voljo spoznamo in po njej živimo. Saj tudi molimo tako: „Zgodi se Tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji!“

V SVETU MISLI

Ogledala sva si bežno prvi krog Tvojega sveta, pregledala prostore med prvim in drugim krogom in danes prehajava v drugi krog t. j. v duhovni svet uma in volje. Za ta svet ni materialnih mej pa tudi ne razdalj. Misli lahko prehodijo vso zemljo, tudi vse še tako hermetično zaprte dežele za železno zaveso, se v hipu spuste za kitajski zid in takoj nato zlete na lužo. Sedaj se bavijo z dogodki pred pettisoč leti, takoj nato lahko raziskujejo po bodočnosti. Po umu in volji pridemo do tistega, do česar z očmi in ušesi in rokami ne moremo, do nevidnega, nesnovnega sveta. Po tem dvojem spoznavamo in ljubimo sami sebe, nižje in višje od sebe in se dvigamo do samega Boga.

Danes si bova ogledala prvi prostor, t. j. svet uma. Razdeljen je v štiri predele, nad katerimi stoje napisi: Spoznave, Sodbe, Vest, Spomin. Sedaj pa počasi od predela do predela.

SPOZNAVE

Kakor je človek prejel oko za gledanje, tako mu je Stvarnik poklonil razum za spoznavanje, mišljenje. In kakor orodje, ki se ne rabi, zarjavi, tako postane tudi um manj raben ali neraben: možgane zalije mast, človek je hote okrnil svojo odlično sposobnost.

Um dela, kadar se hrani s tujimi mislimi, pa tudi kadar premišlja lastne

stvari. Tuje misli so kaj različne po svoji vrednosti: od najbolj plitvih po raznih detektivkah, modnih in radialnih revijah, pa do znanstvenih in polznanstvenih v resnih revijah; od literarnih zmazkov do klasikov; od umazanih romanov pa do življenjepisov svetnikov.

Nekateri nič ne bero ali samo plažo. Oboje je napak. Življenje je prekratko, da bi imeli čas za brozganje po blatu. Pa tudi plitva hrana je premalo: z njo izgubljamokokus in se spuščamokokus s svojega človeškega dostojanstva.

V vsakem življenju bi moralo biti nekaj študija: študija jezikov pa tudi raznih ved kakor medicine, tehnike, zgodovine... Nekaj branja resnih knjig: življenja velikih mož, vredna leposlovnadela. Seveda je prav imeti nekaj časa dnevno tudi za lažje branje kakor za časopis, humoristične revije i. pd.

Posebno poglavje tu je branje knjig, ki nas vodijo naravnost k Bogu, ali ki nas uče o poti k Njemu. Nujnost tega branja izvira iz dejstva, da je takorekoč edini cilj našega življenja teh nekaj let na zemlji priti v domovino, k Bogu. In res ni tako malo duš, ki bero vsak dan poglavja svetega pisma, Hoje za Kristusom ali življenjepise svetnikov. Takih deset tihih minut bi rad videl vsak dan tudi v Tvojem življenju.

SODBE

Druga sposobnost uma je, da daje lastne sodbe. Pametno in samostojno so-

diti o svetovnem dogodku, o novi struji v politiki, o novem pojavu v socialnem življenju, to je znak zrelosti. In ker ni vsakdo zrel, tudi nima vsakdo lastnih sodb o dogodkih. Kjer pa manjka zrelosti, tam nastopi tako imenovano čredno mišljenje, ki je kakor nalašč za razne demagoge in politične sleparje. Danes zavpijejo, da je Stalin največji dobrotnik človeštva in vsa raja prikima, da je res tako. Jutri vržejo na ulico, da je Stalin največji sovražnik človeštva in spet vsi klonijo glave v znak soglasja.

Bodi samostojen v sodbah. Ne da bi iskal originalnosti v tem, da bi v vsem nasprotoval, tudi ne — Bog ne daj —, da bi iskal lastnih sodb tam, kje moraš sprejeti resnico brezpogojno (n. pr. pri verskih resnicah). Pač pa drugje, kjer ti je dana svoboda misli. Tudi v veri je n. pr. dovoljeno in je celo zahteva razuma, da presodiš in preštudiraš tiste razloge, zaradi katerih potem verske resnice brezpogojno sprejmeš.

Raznim viharjem v življenju in pa raznim vplivom v okolju kljubujejo lahko le samostojni ljudje, to je tisti, ki so se dokopali do lastnega mišljenja.

VEST

Naslednja lastnost uma je vest. Je kakor majhen aparat, ki začne takoj funkcionirati, čim si nekaj storil: pove, ali je bilo tisto dobro ali slabo. Vrgel si beraču v klobuk nekaj drobiža, glas od tod te je pohvalil. Prelistal si umazano revijo, ta glas te je pograjal.

To je kakor nekaj radiosprejemnik, ki sprejema glasove od Boga. To je božji glas v človeku. Vsaj za nekaj časa je mogoče ta glas prisiliti k molku. A po letih zločinov začne ta glas v človeku dobesedno vpiti in kolikokrat pritira človeka v samomor ali v blaznost. Kakor da se je Bog maščeval nad človekom.

Na ta glas je treba skrbno paziti:

bolj kot na lastno oko. Treba ga je oblikovati, vzgojiti, da bo vselej natančno sprejemal božjo voljo. S premišljevanjem božjih zakonov in s študijem lastnega sveta uravnavaš bolj in bolj ta aparat.

SPOMIN

Spomin je sposobnost, da obdržiš v sebi misli, ki si jih nekoč srečal na svoji življenjski poti, ali jih po njem priključiš nazaj. To je človekovo bogastvo, ki ga vselej nosi s seboj. Tu so shranjene besede tujih jezikov in je to pravi slovar, to je tudi pravi leksikon, kajti tu se nahajajo vsaj še medle misli o rastlinah in živalih, o katerih si se učil, o Cezarju in Neronu in Napoleonu, o katerih si nekoč bral. Mnogo od tega znanja se izgubi, a marsikaj ostane. In to je tisto splošno znanje, ki vsaj delno pove ceno človeka. Človek, ki je povsod ničla, ki je na vseh področjih nevednež, ni posebno iskan v življenju.

Res je, da nekaterim da že življenje samo možnosti, da si naberejo mnogo splošnega znanja, medtem ko drugim to ni dano. To je naravno in v tem ni nič napačnega. Res je pa tudi, da si mora vsak človek vsaj neko mero splošnega znanja prisvojiti. Ko bi sistematično uredil branje in študij, bi kljub temu da skoro ves dan težko ročno delaš, vendarle v letih pridobil naravnost zavidljivo množino tega znanja.

*

Tako. Sam najbolj čutim, kako hitro in le površno se lahko dotaknem vsakega predmeta, a upam, da potem sam premišljaš, kar sem Ti napisal, in so Ti tako moje besede lahko vsaj v neki kaži. Če je tako, sem vesel, kajti ne bojim se več, da bi bilo pisanje teh član- kov le izgubljanje časa.

Bodi prav lepo pozdravljen!

Tvoj neznanec

ALI ZNAŠ PRAV ČITATI?

Kar je za telo kruh, to je za duha knjiga. Ko začenja otrok hoditi v šolo, je živa beseda učiteljeva poglavitna stvar. Toda kmalu mora učenec tudi samostojno delati: tisto, kar je v šoli slišal, mora doma ponoviti in pri tem mu pomaga knjiga. In odslej ga spremlja skozi vse življenje. Poleg šolskih knjig začenja spoznavati tudi druge, poučne in zabavne. Že zgodaj mu jih nudi šolska ali pa domača knjižnica, kajti ni bilo skoraj pri nas hiše, v kateri se ne bi iz leta v leto nabirale knjige, posebno Mohorjeve.

Poleg pravljic in povesti, ki so jih pripovedovale babice in matere ni v življenju velikih mož morda nič tako globoko vplivalo kakor prve knjige, ki so jih dobili doma v roke. Pozneje, pa naj je človek obiskoval višje šole ali pa ne, pa so knjige za vsakogar vir nadaljnega samoizobraževanja, ki je ob hitrem napredku modernih časov toliko bolj potrebno.

Blagor mu, kdor se že zgodaj navadi prav čitati! Zato nekaj nasvetov:

1. Čitaj le tisto, kar je tvojemu obzorju primerno! Prični torej z lažjimi, vsaj deloma znanimi rečmi in prodiraj polagoma k težjim, manj znanim;

2. Čitaj počasi in pazno! Če čitaš prehitro, prehlavno, ne da bi pazil na vsako posameznost in podrobnost, se tvoja duševnost, tvoja razumnost malo ali nič ne „zredi“, ampak se polagoma nabere toliko neprebavljenih in neurjenih snovi v spominu in domišljiji, da končno oba, spomin in domišljija, omagata. Razum, srce, volja pa ne dobe ob tem ničesar, ker jim ne pustiš časa, da bi tudi to troje dobilo svoj delež pri tvojem čitanju. Kdor knjige kar požira, je podoben nespametnemu hrībolarcu, ki

gre na goro tako, da divja in se drevi, ko da bi gorelo za njim. Ko pa pride na vrh, se zgrudi ves upehan in obleži, neobčutljiv za krasni razgled, ki je bil poglavitni pomen težavne poti;

3. Čitaj vsak dan nekoliko! Ako prečitaš n. pr. vsak dan le deset strani kakega slovenskega klasičnega pisatelja, boš v nekaj letih temeljito poznal naše slovstvo;

4. Čitaj z razumevanjem! Čim prideš pri čitanju do mesta, besede, stavka, odstavka, katerega ne razumeš, ne čitaj dalje, ampak se ustavi in premišluj tako dolgo, da ti bo vse jasno. Če pa kljub vsemu naporu smislu ne moreš priti do živega, vprašaj koga, ki stvar zna. Ne sramuj se priznati svojo nevednost! Učen še ni nihče padel z neba. Mladost je doba učenja, iskanja, izpraševanja;

5. Čitaj s svinčnikom v roki! Zapišuj v zvezek ob kratkem, v izvlečku, poglavje za poglavjem. Imel boš od te vaje izredno korist: katero poglavje je najlepše, najvažnejše, presodil boš lahko, v katerem razmerju so poglavja med seboj in kako eno izvira iz drugega; z eno besedo: šele potem boš umotvor razumel in ga užival kot celoto;

6. Ko si prečital nekoliko strani knjige, skušaj sam vnaprej uganiti pisateljevo misel. Ob čitanju vsake dobro utemeljene povesti in vsake dobro zgrajene drame boš z uspehom uporabljal ta način čitanja;

7. Ob čitanju primerjaj dva ali več pisateljev med seboj glede sloga! Primerjaj, kako isto reč n. pr. kmetiški semenj ali prizor v naravi, nevihto, sončni vzhod, poletni večer razni pisatelji različno opisujejo.

Navedli smo nekaj nasvetov, kako čitajmo. Nikakor ne mislimo, da smo

navedli vse: šola in življenje ti bosta podala še drugih. Le pozoren bodi vedno v tem pogledu! Tole je gotovo res, da najboljše darilo, katero more mlad človek dobiti, niso knjige, ampak svet, kako naj knjige čita.

Po J. DEBEVCU

VARUJ SVOJ NAJVEČJI ZAKLAD

Bila je gimnazijka in končala v Ljubljani z odliko osmo kot najboljša v razredu. Oboževana od domačih je prejela v dar lepo kolo, kot dar za dobro prestani zrelostni izpit. Zrastla je v brezumni učiteljski družini in prejela za življenje veliko plehkkih navodil o lepem vedenju, a malo globokih naukov o smislu njenega deklitstva za bodoče življenje. Njena lepota je bila vabljiva. Sosedov študent je začel hoditi za njo in zadostoval je hip nerazsodne mladostne zasanjanosti, da si je podpisala ubožica lastno uničenje življenjske, če ne tudi večne sreče. Rodila je z osemnajstim letom, v prvem letu po maturi, nezakonskega otroka. Iz greha je bil rojen, pa ga je gnana od naravnega čuta po materinstvu imela zelo rada. Mati, ena izmed „modernih“, ki jih je obsedel vrag, je venomer ponavljala: „Bi vsaj povedala, da bi odpravili...“ Uboga nezakonska mati si je gnala mamine očitke zelo k sreču, dasi je težko razumela, kako je mogoče privoščiti otroku smrt. Zmešalo se ji je. Odpeljali so jo na Studenec, v ljubljansko umobolnico, kjer je daleč od svojega otroka, izbuljenih oči vsa utrujena in izžemana od trpljenja venomer kričala v strahoviti blaznosti išoč svojega otroka. Ni ga več videla. Že dve leti je preteklo, kar je moledovala. a nihče se je ni usnilil: okrutna mati se ji je izogibala. Bilo jo je sram, da je ravno

njeno dekle doživelo tako nesrečo. Oni študent se je izmikal. Dovolj mu je bilo, da mu je nebogljen enkrat služila za igračo poželjivosti. Sedaj si je mogel poiskati novih, lepih. saj je znal govoriti tako sladko, da so lahkovorne mladenke kar hrepenele po njegovih medenih besedah, skrivajočih smrtonosni strup. Eva je enkrat nasedla satanu v raju in vsi čutimo posledice. Marsikatero dekle samo enkrat za hip pozabi na svoje deklitško dostojanstvo in čast. Dovolj, da se pokori vse življenje za svojo lahkomišelnost.

Bog te je obdaril z lepoto. Nič ni tvojega. Čim lepša si, tem nevarnejše je zate življenje, tem več bo Gospod nekoč zahteval od Tebe, ko stopiš predenj. V sreču nosiš hrepenenje po sreči. Veliki sv. Avguštin jo je iskal vso mladost in končno po velikih in težkih blodnjah vzkliknil: „Zase si nas ustvaril, o Bog, in nemirno je naše srce, dokler ne počije v Tebi!“ Ne čutiš, ne slutiš, ne uvidiš, kako drugačne so te besede velikega moža, ki je ljubil svet in vse, kar mu je ta mogel nuditi, pa spoznal vso goljufijost in praznoto bednega hrepenenja po praznih in nedovoljenih užitkih.

Še se spominjam, kako je moja mama prepevala, ko smo otroci doraščali: „Prišla bodo leta, z njim življenja kraj, lic rudečih cveta, več ne bo nazaj!“ Vsako dekle ima pred seboj svojo lastno srečo ali nesrečo. Od nje same zavisi, kaj si izbere. Ustvarjena za materinstvo: telesno ali duhovno, se mora nanj resno pripravljati. Ustavimo se malo pri kratkih razmišljanjih pri tem vprašanju: „Kako naj se jaz pripravim na svojo bodočnost in kakšne nevarnosti bom na poti v življenjsko zrelost naletela, kako se jih varovala?“

Morda te Bog išče in kliče v duhovno materinstvo: kot misijonarko, re-

Udeleženke dekliških duhovnih vaj, ki so se vršile letos v pustnih dneh. Zaključku je prisostvoval tudi prevzvišeni gospod škof dr. Gregorij Rožman, duhovne vaje pa je vodil č. g. dr. Mirko Gogala (Foto Erjavec)

dovnico ali laično pomoč misijonarju, kot zdravnico, učiteljico itd. Morda dorasča že tvoj bodoči mož, s katerim bosta v večni zvestobi povezana z nerazdružljivo vezjo svetega zakona delala Bogu veselje in deležna stvariteljske moči dala Cerкви in narodu kopicu duševno in telesno zdravih otrok. Pot si boš pač izbrala sama, a veliko lažje in varnejše boš hodila, če boš pravilno poučena in opozorjena na nevarnosti, ki nate, posebej v mestu in pri delu preže. Marija zre nate z nebes v upanju, da jo boš posnemala. Bog bo terjal od tebe strog račun o upravljanju tvojega devištva. Varuj svoj največji zaklad dekliškega poštenja, devištva, da te ne bo nekoč pred oltarjem sram zreti v oči svojega življenjskega

druga in ti ne bo vest venomer očitala v neprespanih nočeh, da si s svojo lahkomišljenostjo delala veliko krivico Bogu, svojemu možu in vsem onim bednim fantom, ki si jim dovolila preveč. Ne pozabi kar je zapisal velik mož v urah kesanja: „Ni večje bolečine na svetu, kot misel na srečo nedolžne mladosti, ko si jo že enkrat izgubil.“ Življenje kaže, da se za svoje hčere često zelo boje oni starši, ki so sami v življenju živeli slabo. Pomisli pogosto, kaj bi kot bodoča mati čutila, ko bi se tvoji hčerki dogodilo, kar omenjam v uvodu v zvezi z maturantko in ostala boš močna kot hrast sredi viharjev in vabljivega sikanja nadležnih in pokvarjenih mladostnikov.

KAREL WOLBANG CM

Med Slovinci po svetu....

ARGENTINA

Ko to pišemo, se je prevzv. g. škof dr. Gregorij Rožman vrnil z obiska pri slovenskih rojakih v Bariločah na argentinskem jugu. Gotovo mu je bilo všeč, kajti pokrajina okrog jezera Nahuel Huapí z vencem od snega pokritih gora v ozadju je nekaj edinstvenega. In g. škof je vedno imel veliko ljubezen do gora.

Iz Bariloč se je g. škof vrnil v soboto, dne 13. aprila. Naslednji dan se je slovenske skupnost v svečani akademiji od njega poslovila in v ponedeljek po veliki noči se je pa po zračni poti vrnil v Združene države Sev. Amerike.

Zadnje tedne svojega bivanja v Argentini je g. škof takole preživel:

V nedeljo, 10. marca, ga je pozdravila slovenska šolska mladina. Otroci so se na slavnostno akademijo že dalj časa z navdušenjem pripravljali. Vsaka šolska skupina je imela vsaj eno točko sporeda. Pred nastopom mladine je sam g. škof opravil popoldne ob 16 sv. daritev v kapeli šolskih bratov v središču mesta. Vsaj 200 otrok je prejelo iz njegovih rok sv. obhajilo, ki so ga darovali kot duhovni dar za njegov rojstni dan (9. marca) in god (12. marca). Nad vse ganljiv je bil prizor, ko so otroci z različnimi vzkliki čestitali g. škofu za njegovo 74-letnico in ga naravnost zasuli s cvetjem. Ko je bil spored končan, je g. škof spregovoril najprej otrokom, nato pa še staršem. Njim je toplo priporočil, naj vse storé, da bodo njihovi otroci svoj jezik znali in ga tudi ljubili.

Naslednjo nedeljo, 17. marca, se je g. škof udeležil V. socialnega dne, o čemer poročamo na drugem mestu.

Istega dne je blagoslovil v semen-

ški kapeli Marije Pomagaj nov križev pot, delo akademskega slikarja in kiparja Franceta Goršeta iz Clevelanda v USA. Prav tako je blagoslovil križ za glavni oltar, delo akademskega kiparja Franceta Ahčina.

Za praznik sv. Jožefa, ki v Argentini ni več zapovedan, je opravil g. škof v župniji g. Janeza Hladnika pontifikalno sv. mašo z asistenco slovenskih duhovnikov in bogoslovcev ter petjem slovenskega pevskega zbora v Lanusu. Prevzvišeni je tudi blagoslovil in postavil križe v učilnicah farne šole.

V sredo, 27. marca, se je poslovil od svojih duhovnikov, ki so se zbrali okrog svojega nadpastirja, mu čestitali h godu in mu želeli srečen povratek v USA.

V soboto, 30. marca, se je udeležil letnega zborovanja slovenske KA in na njem tudi govoril; isti dan je prisostvoval slavnostni seji Društva Slovencev. Pozdravil ga je predsednik ing. Albin Mozetič, g. škof pa je v svojem nagovoru povdaril zlasti potrebo po slogi in edinosti ter skrb za versko in narodno vzgojo mladine. Sledil je prigriček v gostinski sobi Slovenske hiše. Tu je g. škof ostal eno uro, nato pa odšel v Ramos Mejía, kjer ga je pozdravil v imenu Slovenske kulturne akcije njen predsednik g. Ruda Jurčec in se mu zahvalil za razumevanje in podporo, ki ga je bila organizacija z njegove strani ves čas deležna.

V nedeljo, 31. marca, je Prevzvišeni obiskal Mladinski dom v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejii, tam maševal in se udeležil krijoškega kosila. Popoldne je obiskal še slovenska dekleta Mladinskega doma v Moronu.

Naslednjo soboto, 6. aprila, je prisostvoval krstni predstavi dr. Rozmano-

vega misterija „Roka za steno“, v nedeljo, 7. aprila, pohitel še na materinsko proslavo, ki sta jo priredili naši mladinski organizaciji Slovenska fantovska zveza in Slovenska dekleška organizacija. Dva dni nato pa ga je letalo poneslo v Bariloče, o čemer pa je že bilo govora.

Misterij dr. Branka Rozmana „Roka za steno“ je katoliško delo in zasluži, da ga tudi naša revija toplo pozdravi. Morda v bodoče ne bo doživelo mnogo oderških priredb, ker ni najbolj dramatično in zahteva od igralcev izredno stopnjo in zahteva od igralcev izredno stopnjo izvežbanosti, ki jo je gledališki odsek Slovenske kulturne akcije v polni meri pokazal. Delo je težko in zahteva mnogo sodelovanja od poslušalcev. Osnovna misel bi bila tale: ali še more imeti slovenski človek, ki je prestal vse krutosti zadnjih let, divjaštva, preganjanja, krivice in izgubo duševnih in telesnih dobrin, pa predan telesnemu in duševnemu trpljenju, kako upanje na svetlo luč ali odrešenje, ali pa je vse skupaj le zmota in mu ostaja le še pot navzdol v obup in blaznost? In za obravnavanje tega jedra nagrmadi avtor najbolj tipične zgodbe naših zadnjih let: predstavi nam fanta, ki se je boril za pravico in je bil pripravljen dati svoje življenje zanjo, pa jo je kljub temu izgubil. Še več: izgubil bi bil svoje življenje, kakor so ga vsi njegovi tovarišišoborci, ko se ne bi bil na čisto izreden način rešil iz skupnega groba, iz groba tisočev nagrmadenih pobitih trupel. Puti govoriti ženo, ne v svojem, v imenu prijateljice, katera je ostala v Sloveniji: preganjali so jo, ker je storila malo dobroto ubežniku pred smrtjo. Trpela je po zaporih, mučili so jo do skrajnosti, da je izgubila sigurnost nad lastnim življenjem in je le še ostala pohlevna senca, katera niti svojih lastnih otrok ne more več sebi zvestih obdržati. In to je najvišja mera trpljenja, ki more materino srce doleteti. Poslušamo moža, ki je po izgubi domovine izgubil zaradi nezvestobe tudi svoje najdražje — ženo in otročička doma.

To je bolečina, ki jo je do dna težko ohranitev slovenske skupnosti in kulture

razumeti, prevelika je, pregloboka, pre skrivnostna. Strmimo v lastno izpoved dekleta, ki jo je zmel čas, ji vzel krono poštenja z glave in ji srce napolnil z nemiro.

Potem pa postavlja proti tej osnovni misli svoj odgovor, svojo rešitev. Pokaže na roko za steno: to je tista rešilna bilka vseh najbolj in do konca ponižanih in v prah poteptanih, v obup pognanih, v same črne dni zavrženih. Roka za steno vodi vse in je navzoča povsod: pravična je njena tehtnica, pa če je še tako neusmiljena njena teža.

Vse naše bolečine in solze so le plačevanje dolga, bodisi sedanjega, preteklega ali prihodnjega. Le po odplačilu pride odrešenje, očiščenje, le tam je mesto za večno in odrešujočo Ljubezem.

Slovenska kulturna akcija je proslavila triletnico svojega obstoja ob priliki svojega izleta v San Miguel pri Buenos Airesu. Govorila sta nje predsednik g. Ruda Jurčec ter nje tajnik g. Marijan Marolt. „Katoliški glas“ iz Gorice je nedavno zapisal o Slovenski kulturni akciji: „Občudujemo argentinske Slovence zaradi njih poguma in podjetnosti. Ustvariti si želijo take pogoje za kulturno ustvarjanje, ki naj bodo kar se da podobni onim, ki bi jih imeli v domovini, če bi bila svobodna. V tem so res vredni našega občudovanja.“

Vsa slovenska begunska skupnost v Argentini kot tudi drugod po svetu se je 29. marca hvaležno spominjala ravnatelja in prosvetnega inšpektorja Marka Bajuka ob priliki 75-letnice njegovega življenja. Saj je delo, ki ga je opravil za slovensko mladino bodisi doma bodisi po begunskih taboriščih v Avstriji tako veliko in pomembno, da bo šlo ime g. ravnatelja Bajuka v zgodovino slovenskih izseljencev kot primer človeka, ki ga noben udarec ni strl, temveč samo še podžgal, da se je še bolj zagrizel v delo za dobrobit slovenskega naroda, zlasti slovenske mladine. Pok. Francé Kremžar je pred petimi leti ob priliki Bajukove sedemdesetletnice zapisal te tehtne besede: „Ravnatelj Marko Bajuk je dal najplemenitejši zgled, da je za

Ravnatelj Marko Bajuk v družbi svojega vnučka Marka ob 75-letnici svojega življenja

treba prijeti za vsako delo, ki je potrebno, in se ne bati nobenih žrtev.“ Res se jih je g. ravnatelj ni bal. Angleži so bolj verjeli Titovim spletkarjem kot njemu, pa je moral končno dati slovo svoji gimnaziji in se umakniti v ameriško cono. Pri 67 letih je prišel v Argentino. Ni se pomišljal pograbititi za kramp in začeti s težaškim delom, kar ga pa ni oviralo, da se ne bi z vsem žarom svoje idealne duše vrgel v organiziranje slovenske begunske družine v Mendози. Žel je marsikatero nerazumevanje in nasprotovanje, toda danes vsi brez izjeme priznavajo: „Brez ravnatelja g. Bajuka bi mendoška skupnost ne obstojala več v organizirani obliki.“ Neugnano delaven in žilav, bister in iznajdljiv, odločen in dosleden, neupogljiv in jasen, do smrti zvest svojim katoliškim vzorom in načelom je ravnatelj Bajuk vsem Slovincem svetel vzor moža poštenjaka, ki ga nobena sila tega sveta ne more od-

trgati od idealov, za katere je trpel že doma, posebej pa še v begunstvu in izseljenstvu.

Slovenska fantovska zveza v Buenos Airesu je imela 3. marca svoj redni 8. občni zbor. Novi odbor sestavljajo: Bidovec Anton, predsednik; Magister Milan, podpredsednik; Aleš Avguštin, tajnik; Zure Franc, blagajnik; Grabnar Jože, gospodar.

Kot vsako leto, je bila tudi letos v zvezi z materinskim dnevom (25. marca) materinska proslava. Oskrbeli sta jo obe mladinski organizaciji. Bila je v stilu akademije, katere osrednje točke so bile simbolične vaje ob spremljavi petja. Morda slavnostni govor ni zadel v bistvo, zakaj proslavljamo svoje matere, toda gotovo je eno: vsi sodelujoči so se potrudili. Če pomislimo, da niso poklicni igralci in da so vsak po svoje zaposleni s svojim poklicnim delom in da si morajo čas za vaje in nastop priboriti z mnogimi napori, se nam zdi stavek, ki smo ga brali no prireditvi: „Materinska proslava, enkrat v letu, terja vestnejše priprave in vsebinsko bolj klene izvedbe“ prestrogo in premalo upošteva još dejanske razmere.

V vrsti letošnjih zaprtih duhovnih vaj so prišle na vrsto tudi naša dekleta. Opravile so jih v dnevih 2. do 4. marca pod vodstvom dr. Mirka Gogala, bolniškega kaplana v vojaški bolnišnici Campo de Mayo. Prišlo je 145 deklet, to se pravi skoro toliko kot fantov, ki jih je bilo 147 ali mož, ki jih je bilo 146.

V. SLOVENSKI SOCIALNI DAN V BUENOS AIRESU

V nedeljo, dne 17. marca 1957, so imeli slovenski izseljenci v Argentini že petič svoj socialni dan. Seveda se ti skromni socialni dnevi ne morejo primerjati z znanimi francoskimi, italijanskimi, španskimi in drugimi socialnimi tedni, vendar dajejo v zmedu današnjih časov slovenskim izseljencem jasna navodila za njihovo socialno in gospodarsko delavnost.

Letošnji socialni dan je bil jubilejni in se je praznoval posebno svečano, ker

se ga je udeležil ljubljanski škof g. dr. Gregorij Rožman, ki je začel socialni dan s sv. mašo. Med sv. mašo je imel na številne zborovalce globok in pomemben govor, v katerem je ponovil besede kardinala Stepinca, da so danes odpovedali vsi sistemi: liberalizem, nacizem, fašizem in komunizem. Ostal je samo Kristus in zdi se, da so sedaj nanj narodi bolj pripravljeni, kot so bili preje. Rešitev vseh socialnih vprašanj je obsežna v socialnem nauku kat. Cerkve.

Po sv. maši je g. Majeršič Janez, predsednik Stalnega odbora socialnih dni začel jubilejno zborovanje. Pozdravil je navzočega škofa g. dr. Rožmana in se mu zahvalil za sv. mašo in lepi nagovor. Posebej se je zahvalil tudi prof. dr. Ahčinu, ki je tudi za letošnji socialni dan pripravil resolucije.

Nato je bilo izvoljeno predsedstvo zborovanja in predsednik g. Pavle Masič je takoj dal besedo prvemu referentu prof. dr. Ignaciju Lenčku, ki je v odličnem predavanju (Podjetnost in morala) pokazal zvezo med gospodarstvom in moralo. Poudaril je, da ima sicer gospodarstvo svoje zakone, toda ni izvzeto iz območja božjih zakonov, nasprotno moralna načela morajo prevevati vso človekovo dejavnost, tudi gospodarsko.

Sledilo je skrbno sestavljeno predavanje g. Avgusta Horvata, urednika Družabne Pravde, o krščanskem pojmovanju dela. Predavatelj je z raznih strani prikazal pravo krščansko pojmovanje dela.

Po kratkem odmoru sta bili prečitani dve pozdravni pismi, ki sta jih poslala zadržana prof. dr. Ahčin in g. Miloš Stare, tajnik Narodnega odbora za Siovenijo. Nato je bilo prečitano pismo, ki so ga zborovalci poslali predsedniku NO dr. Mihi Kreku, ter pismo, naslovljeno na vse slovenske protikomunistične časopise in revije, ki izhajajo po vsem svetu. Takoj nato je začel s svojim predavanjem tretji referent dr. Julij Savelli, ki je vsem Slovencem znan kot odlični dirigent Gallusa, enega naših najboljših pevskih zborov. S tem svojim predavanjem pa je dr. Savelli pokazal, da je tudi strokovnjak v socialno gospodarskih vprašanjih.

Tradicionalni socialni dan v Buenos Airesu: Prevzvišeni škof ljubljanski pridiga udeležencem (zgoraj); prvo predavanje je imel univ. prof. dr. Ignacij Lenček, ki ga vidimo skupno z odborom zborovanja (spodaj), kateremu je predsedoval g. Pavle Masič (Foto Erjavec)

Zborovalci, ki so do zadnjega kottička napolnili dvorano v Ciudadeli, so pazno sledili vsem referatom in dali glasno priznanje vsem predavateljem. Zatem so bile prečitane in z velikim odobravanjem sprejete resolucije, ki so povzele vse glavne misli in smernice vseh treh referentov.

Sm R

RESOLUCIJE

I.

Podjetnik naj se zaveda svoje odgovornosti ne le nasproti kapitalu, ki je vložen v podjetje, marveč tudi nasproti

nameščencem in delavcem, ki so uslužbenci podjetja in ki skupaj s podjetnikom sestavljajo eno delovno skupnost.

1. V tem pravcu naj ne motri delavca le kot činitelja, ki nekaj stane, ampak kot človeka, kateremu je podjetje in njegova proizvodnja namenjena. Podjetnik naj se večkrat vpraša: Kaj bo z delavcem v mojem podjetju? Ali ima možnosti, da razvija svoje sposobnosti? Ali vladajo v podjetju takšni pogoji, da se delavec lahko z veseljem posveča svojemu delu? Ali postaja pri tem kot človek bogatejši in zrelejši? Ali mu je priznano njegovo človeško dostojanstvo in se tudi pri njegovem poklicnem delu ravna z njim kot s človekom?

2. Kljub skupnim koristim, ki jih imata podjetnik in delavec, ostane dejstvo, da skušata oba imeti od podjetja čim več koristi. Nasprotja, ki iz tega nastajajo, more podjetnik močno omiliti, ako pritegne delavstvo k posvetu in soodločevanju v vseh zadevah podjetja, ki se enako tičejo delodajalca kakor delojemalca. Izmenjava svobodno izraženih misli more na eni strani seznaniti podjetnika s težavami in problemi njemu podrejenih, na drugi strani pa ustvariti v delavcih zavest soodgovornosti za uspeh in napredek podjetja, ki ga bo do neke mere smatral za „svoje“ podjetje.

3. Tehnične izboljšave v obratih naj se tako uporabljajo, da ne bodo prihajale v korist le podjetniku in vse hujši racionalizaciji dela, ampak naj služijo zlasti tudi počlovečenju proizvajalnega postopka, pri čemer mora priti do vidnega izraza načelo, da je vse gospodarstvo zaradi človeka, a ne, da bo človek podrejen in zaslužjen gospodarstvu.

4. Končno naj se podjetnik vsak čas zaveda, da mora stati njegovo podjetje v službi skupnosti. Socialna funkcija podjetja naj dobiva svoj izraz v pravičnih plačah ter v socialnem varstvu slehernega uslužbenca. Potem pa, da blago, ki ga podjetje pošilja na trg, ustreza cenam, ki jih ljudje zanj pla-

II.

Načelo odgovornosti pa v enaki meri

velja za nameščence in delavce v podjetju.

1. V tem načelu je obsežena prav tako dolžnost, da sleherni pošteno izvršuje zaupano mu nalogo, kakor pravica do takšne plače, ki ustreza opravljenemu delu.

2. Delavec naj se pokaže solidarnega s podjetjem, v katerem je zaposlen. Kljub naraščajoči mehanizaciji, avtomatizaciji in racionalizaciji dela, naj se prizadeva, da ne postane mehaničen stroj v podjetju, marveč naj razvija iniciativnost, iznajdljivost in druge pozitivne lastnosti, ki so lastne svobodni človeški osebnosti. To mu bo ohranilo duševno prožnost, utrdilo njegovo samozavest in povečalo njegovo notranje zadovoljstvo, ker bo videl, da so v izdelkih delovnih rok sledovi njegovega ustvarjalnega duha.

3. Proizvodnja s stroji pušča delavcem vedno več prostega časa, ki ga mnogi hvalevredno uporabljajo, da se zaposle delno v kaki drugi gospodarski panogi ali da obdelujejo svoj vrtiček nekateri mlajši se posvečajo športu itd.

4. Vendar pa naj bi bil obilnejši prosti čas zlasti namenjen družini in vzgoji otrok, ki je zaradi zaposlenosti staršev izven doma velikokrat pomanjkljiva ali celo zanemarjena; neprestano je treba tudi izpopolnjevati strokovno in splošno izobrazbo, da ne zaostajamo za napredkom časa; dolžni smo gojiti tudi svojo versko in narodno kulturo; končno bodi toplo priporočeno delo v dobredelnih ustanovah in raznih kulturnih organizacijah, ki skrbе za družabno povezanost in za kulturni ter gospodarski napredek slovenskega izseljenstva.

KANADA

Koliko duš ima slovenska župnija v Torontu? Po stanju 15. januarja 1957 je imela vpisanih 1030 odraslih in 455 otrok (do 16. leta starosti), skupaj torej 1485 duš. Družin je v župniji 374. V katoliške osnovne šole gre 80 otrok, v državne pa 13. V katoliške srednje šole zahaja 14 učencev, v državne pa samo dva. V letu 1956 se je pri Mariji Po-

DON KAMILO

SPISAL GIOVANNI GUARESCHI, PREVAJA JOŽE JURAK

KAZENSKI POHOD

Že nekaj časa dninarji niso imeli dela. Pa so se spomnili, da mora za delo skrbeti občina. Zato so se zbrali na trgu pred občinsko hišo in hrupno zahtevali, da se jim da prilike za zaslužek.

Župen Pepon se je prikazal na balkonu in jim zaklical: „Pripeljite mi čimprej vse posestnike in lastnike podjetij. Potem bomo govorili.“

Čez tri ure so iskani možje že stali v občinski sejni dvorani, med tem ko je spodaj na trgu valovila množica brezposelnih, grozila in zahtevala delo.

„Gospodje,“ je začel Pepon, „naša občina nima denarja, da da zaposlitve našim ljudem. Toda če da vsakdo izmed vas toliko tisoč lir, kolikor hektarjev zemlje ima, je problem rešen. Občina bo razpisala javna dela, ljudje bodo imeli vsakdanji kruh in mir bo v deželi. V

magaj v Torontu poročilo 23 parov. Krščenih je bilo 70 otrok, birmanih 14, med njimi je bil eden že odrasel. Smrtni primeri so bili trije. Obhajil se je podelilo 10.900 v letu 1956. Presežek z letom 1955 je velik: 4100 obhajil. Štirinajst-dnevni misijon je vodil g. Karel Wolbang CM. Poleg tega so bile zaprte duhovne vaje za može in fante (44 udeležencev) ter za žene in dekleta (37 udeleženk). Ob novem letu 1957 je imela slovenska župnija v Torontu še 24.554 dolarjev dolga; od tega škofiji 14.400, ostalo pa zasebnim upnikom.

nasprotnem primeru pa — jaz si umijem roke.“

Furja je stopil med tem na balkon in zbrani množici razložil županov načrt. Bil je sprejet z oglušujočim odobravanjem, ki je navzočim posestnikom napolnilo obraz z bledico.

Čez čas so vsi pristali, da dajo prostovoljno tisoč lir podpore na en hektar. Vsi razen enega.

Stari Verola, najemnik iz Campolarga, se je odločno uprl. „Ne dam beliča, čeprav me ubijete. Ko pride zakon, takoj, sedaj pa nič, in prav nič.“

„Sami si bomo znali najti, kar nam gre,“ je razdraženo vpil Furja.

„Prav, kar pridite,“ je momljal stari Verola. „Pot v Campolargo že poznate.“ Pri tem je mislil na svoje sinove in vnuke, pa na svoje zete in može svojih vnukinj. Ti so znali dobro meriti in posestvo je premoglo petnajst pušk.

Tisti, ki so že podpisali, so si grizli ustnice od jeze, da so se prenaglili. Tisti, ki še niso, so pa dejali: „Če ne podpiše Verola, mi tudi ne bomo.“

Furja je sporočil Verolovo vedenje množici. Nekateri so bili zato, da storijo gori in vržejo Verolo raz balkona, toda Pepon jih je pomiril, da se je nabralo denarja za dva meseca, med tem ko se bo že našel tudi način, da se pregovori Verolo in ostale.

Na videz se je zdelo, da je položaj v redu. Pepon je celo v avtu spremil Verola na njegovo posestvo in ga prepričeval, naj odneha, toda Verola je ostal nepristopen. Minil je en mesec in

Ljudje so začeli glasno zabavljati čez zakrknjene lastnike, ki jim nočejo dati prilike za skromen zaslužek.

*

Neko jutro pa so nujno poklicali don Kamilo, naj obišče Verolovo kmetijo v Campolargo. Ko je prišel na mesto, se mu je nudil pretresljiv prizor: trte porezane ob tleh in na brestu je stal napis: Prvi opomin.

Vinogradniku odrezati trto je večja hudobija, kot če bi mu odrezali nogo. Don Kamilo se je vrnil presunjen v župnišče, kot da bi bil videl dolgo vrsto umorjenih ljudi.

Šel je naravnost h Kristusu.

„Gospod, ljudje, ki so to storili, zaslužijo vislice!“

„Don Kamilo,“ mu je Kristus odgovoril, „ti pozabljaš, da sem prišel na zemljo zato, da rešim ljudi in ne da jih uničim. Strupeno kačo se more streti, ne pa ljudi, ki so različni od živali in potrebujejo drugega postopka kot škodljive živali.“

Tisto nedeljo je govoril don Kamilo o porezanih trtah s toliko presunjenostjo, kot da bi jih porezali njegovemu očetu, ki je tudi bil kmet. Tedaj pa je zagledal med verniki tudi Pepona. Njegov glas je postal sarkastičen in pridiga je zadočila drugo smer.

„Zahvalim se ti, nebeški Oče,“ je povzdignil svoj glas, „da si postavil sonce tako visoko, da ga nihče od ljudi ne doseže. Kajti v nasprotnem primeru bi se utegnilo zgoditi, da bi ga nekdo, ki je politično drugega mišljenja, že ugasnil svojemu nasprotniku. Le poslušaj, ljudstvo, glas svojih voditeljev! Lepe stvari te bodo naučili. Oni so tisti, ki trdijo, da moraš odvratnega čevljarja kaznovati tako, da mu odrežeš obe nogi.“

Še isti večer je don Kamilo dobil obisk. Prišel je sam Pepon. „Danes zjutraj ste mislili name,“ je začel svoj razgovor. „Kajneda, don Kamilo, vi mislite, da sem jaz dal pobudo, naj se porežejo trte na Verolovem posestvu.“

Don Kamilo je odkimal.

„Ne! Vem, da si dostikrat nasilen,

nisi pa nizkoten po značaju. A kljub temu, odgovornost je tvoja, kajti ti ščuvaš svoje pristaše.“

„To ni res,“ je ugovarjal Pepon. „Jaz jih mirim in držim nazaj, toda včasih mi uidejo izmed rok.“

Don Kamilo je vstal in se trdo postavil pred Pepona.

„Pepon, ti veš dobro, kdo je porezal trte!“

„Ničesar ne vem,“ je trdil Pepon.

„Pepon, nikar ne taji! Ti veš dobro in če še nisi postal zadnji izmed lopovov, je tvoja dolžnost, da krivce naznaniš. Kaj bi ti dejal o človeku, ki bi našel cigaretni ogorek med slamo in ga na ne bi ugasnil? Ali bi ga spoštoval? In tu gre za trideset trt, ki jih je brezvesten človek porezal, kot da bi bile trst na Padovem obrežju.“

Pepon se je branil, toda don Kamilo ga je pestil, dokler mu niso ušle besede: „Ničesar ne bom povedal, tudi če me daste ob glavo! Ljudje iz moje stranke so poštenjaki, če izvzamemo tri nepridiprave.“

„Ah, razumem,“ je pomagal don Kamilo. „Toda priznal mi boš, da ti trije nepridipravi zaslužijo temeljito kazen, tako učinkovito, da bodo za zmeraj ozdravljeni.“

„Bil bi prašič, če tega ne bi priznal,“ je pritegnil Pepon.

„Potem je vse v redu,“ je zaključil don Kamilo. „Počakaj tukaj, da se preoblečem.“

Čez dvajset minut se je prikazal don Kamilo, oblečen v belo žensko spodnje krilo, obut v škornje in z lovskim klubukom na glavi. Pepon ga je gledal poln začudenja.

„Pojdiva!“ je bil don Kamilo kratek. „Med potjo ti vse pojasnim.“

Prišla sta do hiše prvega krivca. Pepon je moral poklicati svojega znanca na prosto. Komaj sta storila nekaj korakov, se je prikazal don Kamilo v svoji pošastni opravi. V rokah je držal strojno.

„Roke kvišku!“ se je zadril na ves glas. Oba sta dvignila roke in don Kamilo jih je osvetlil z žepno svetilko.

„Ti — in pokazal je na Pepona — se zgubi od tod, ne da bi pogledal nazaj. Imam resen pogovor z drugim od vaju.“

Don Kamilo je zagrabil trepetajočega Peponovega tovariša, ga zavlekel na njovo, ga položil z ustmi proti zemlji in mu naložil na mehki del telesa deset udarcev z biči, ki bi celo povodnemu konju naježili dlako.

„Prvi opomin,“ je razložil. „Si sedaj razumel?“

Mož je prikimal.

Na dogovorjenem mestu je don Kamilo spet našel Pepona. Nadaljevala sta pot in delala načrt, kako ujameta drugoga zlikovca. Toda ta je sam olajšal delo don Kamilu. Kajti ko sta se približala bajti, je mož pravkar stopal k vodnjaku, da zajame vodo. Peponu se še pokazati ni bilo treba. Opravil je vso zadevo don Kamilo s pripombo, da gre za prvi opomin.

Don Kamilo je bil od kaznovanja že kar utrujen in roka ga je skelela; kajti svoj posel je vestno opravil. Smatral je za potrebno, da se malo odpočije. Vse del se je kraj poti skrit za košato grmovje in si prižgal debelo toskano. Toda čut dolžnosti je bil večji kot prijetni užitek, ki mu ga je nudila cigara. Počasi jo je ugasnil in se nato obrnil k Peponu: „Sedaj nama ostane še tretji!“

„Tretji sem pa jaz,“ je dejal Pepon.

Don Kamilo je bil na tem, da se sesede.

„Ti?“ je jecljal. „In zakaj?“

„Če ne veste vi, ki imate odnose do nebeškega Očeta, kako hočete, da vpm jaz?“ je vpil Pepon.

Nato si je odvrigel suknjo, si pljunil v roke, jezno zagrabil za drevo in se za-

drl: „Udari krepko, če ne udarim jaz!“

Don Kamilo ni dejal ničesar. Le tiho se je odstranil.

*

Nemudoma se je zatekel pred Kristususa.

„Gospod,“ je začel še ves presunjen, „nisem mislil, da je Pepon zmožen tako nizkih dejanj...“

„In jaz nikdar, da moj duhovnik ponoči vrši kazenske pohode.“

„Jezus, ali nisi tudi ti z bičem izginal nevrednih prodajalcev iz templja?“ se je branil don Kamilo, kakor se je vedel in znal.

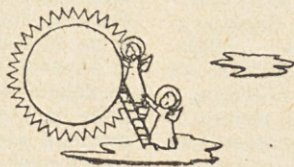
Nato je začel koračiti po prazni cerkvi. Čutil se je ponižanega in užaljenega. Da ga je Pepon tako grdo prevaril, ga je grizlo prav do zadnjega vlakna telesa.

Končno se je oglasil Kristus: „Don Kamilo, le kaj si toliko greniš življenje. Pepon se ti je obtožil in svoje dejanje obžaluje. Sedaj boš ti hudobnež, če ga ne odvežeš od greha. Stori svojo dolžnost, don Kamilo!“

Nekaj trenutkov na to je bil don Kamilo že v Peponovi delavnici. Rdeči župan je bil pravkar sklonjen nad avtomobil in jezno pritrjeval velik vijak. Ostal je v položaju in mirno sprejel deset udarcev z bičem ne da bi trenil z očmi.

„Ego te absolvo“ — „Jaz te odvežem“ — je tako zaključil don Kamilo svoj kazenski pohod.

Nato je vrgel bič daleč proč od sebe in se zadovoljen vrnil domov. Toda ponoči se mu je bič znova prikazal. Videl je, da je pognal korenine. Nato so se prikazali listi trte in takoj nato zreli grozdi. Pravici je bilo zadoščeno.

IZ DOMOVINE

SLOVENIJA

Nenadoma je umrl 17. februarja župnik Joža Vovk, znani mladinski pisatelj in avtor knjige „Naš Buček“. Dva meseca pred smrtjo so mu začele otekati noge. Iz Jezerskega, kjer je bil za župnika, so ga pripeljali na Primskovo in tam opravili pogrebne obrede. Tja je hodil vsako nedeljo maševat. Nato pa so truplo prepeljali v njegov rojstni kraj češnico in ga 19. februarja pokopali na Ovšišah.

Prve dni istega meseca so pokopali v Ljubljani p. Bonaventuro Resmana, ki je bil zelo spoštovan in čigar odsotnost se bo močno poznala med frančiškani.

Vodstvo romarske cerkve na Brezjah je odstranilo nabiralnik pod čudodelno podobo Matere božje, ker bi morali samo letos plačati za prvo četrletje pol milijona dinarjev davka.

Frančiškanski pater Karel Dijak je že dolgo vrsto let pripravljval v Novem mestu novince za ideale sv. Frančiška. Pri frančiškanih se tako mesto označa z besedo „magister novincev“. Pa se je pred meseci zgodilo nekaj neverjetnega. Država, ki uradno trdi, da je v Jugoslaviji ločena od Cerkve, je obtožila p. Karla, da je bil do novincev „versko nestrpen“. Dne 19. decembra 1956 so ga zato obsodili pred okrožnim sodiščem v Novem mesecu na 14 mesecev zapora in prepoved izvrševanja službe magistra za eno leto. Zadnje je najbolj zanimivo:

brezbožna država se postavlja na mesto, ki pritiče le redovnim predstojnikom in določa, koliko časa redovnik ne sme izvrševati znotraj reda svojega zakonitega poslanstva.

Neki Slovenec je pred kratkim obiskal stare kraje. Svoje vtise je takole povzel: „Večina ljudi v Sloveniji drugače govori kot misli. Dolgo časa je treba, da sploh spoznaš, koga imaš pred seboj. Je pač v modi „ples v maskah“. V Zagrebu sem našel veliko več odkritosti in poguma kot v Sloveniji. Vtis sem dobil, da nam je hlapčevstvo veliko bolj naravno kot njim. Hrvat ne pogazi tako hitro svojega prepričanja. Sploh sem opazil, da je naš narod zelo nazadoval, zlasti v moralnem oziru. Kvantanje in dvomne šale so postale vsakdanji kruh slovenskega človeka. V Zagrebu sem tega slišal zelo malo. So pa Hrvati bolj komodni, za žrtve malo navdušeni in hitro pripravljeni obiti težke določbe. Na univerzi v Zagrebu nihče ne poizveduje, kakšnega političnega mišljenja je kdo. V Ljubljani pa se gredo komunistem bridko zares.“

IZ Solkana je prispela vest, da se tam nahaja v zaporih preč. g. Štefan Gnezda, župnik v Podkraju pri Črnem vrhu. Iz sličnega razloga kot predčasno g. Škrabota so zaprli tudi Gnezdo. Rešil je dekanijski kazus o kaznih, ki zadevajo one, ki se nasilno polastijo cerkvenega premoženja. Pri tem je morda kaj preveč očitno pokazal na sedanje

jugoslovanske oblasti. Prišla je ovadba, proces in sedaj kazen. Nič ni pomagal priziv, moral bo ostati v zaporu.

Iz Slovenije dan na dan bežijo zlasti mlađi ljudje. Ne moremo trditi, da vedno iz najboljših namenov, ali radi preganjanje vere. Vse pa goni po svetu želja po boljših gospodarskih razmerah. Mnogi gredo žal v svojo lastno nesrečo, zlasti v moralno in narodno propast. Mladi ljudje v Jugoslaviji so brez vsake prave verske podlage, kako naj se vzdržijo v pokvarjenem svetu dobri? To je sedaj najtežja rana našega ljudstva.

PRIMORSKE VESTI

Kulturno življenje na Goriškem. V zadnjem času je bilo kulturno življenje slovenskih katoliških društev na Goriškem precej razgibano. Imeli smo že pet kulturnih večerov, lepe akademije, prireditve, koncerte. V februarju ostanejo nepozabni večer mladih ustvarjalcev in pa spominska proslava Lojzeta Bratuža. Večer mladih ustvarjalcev je našel zbrane na goriškem odru goriške in tržaške mlade umetnike, ki so nam prečitali svoje pesmi, črtice in nam pokazali, da so tudi v muziki že zelo spretni. Vsi so bili dijaki naših slovenskih šol in v nje polagamo veliko upanja. — Sledil je večer veselih fantov, ki ga je pripravilo SKPD iz Gorice. Mladi mandolinisti so nam pripravili kar cel koncert, oktet Planika pa nam je lepo zapel vrsto narodnih. Glavna točka sporeda pa je bila humoreska „In vino veritas“, ki jo je spisal č. g. Mirko Marzora. — Dne 16. februarja pa smo se oddolžili spominu velikega ljubitelja slovenske pesmi in neutrudnega kulturnega delavca skladatelja Lojzeta Bratuža ob 20-letnici njegove smrti. Njegov osebni prijatelj dr. Teofil Simčič nam je orisal njegovo življenje, ki ga posebno mladi niso poznali, zato je bil ta spominski večer res potreben. V času najhujšega političnega zatiranja od strani fašizma na Primorskem, je bil pokojni Bratuž duša vsega kulturnega življenja. S tveganjem lastnega življenja je učil

in vodil cerkvene in prosvetne pevske zборе, dokler ga niso v božičnih praznikih leta 1938 fašisti prijeli in mu dali piti strojno olje, ki je bilo zanj smrtonosno. Njega so umorili, a njegov spomin bo ostal večen med nami in njegove lepe skladbe se bodo še in še prepevale po naših cerkvah in dvoranah. Njegova žena, pesnica Ljubka šorli, je ob tej priliki poklonila svojemu možu dar „Venec spominčic možu na grob“, ki je pač najlepši dar, ki ga je kdaj koli kakšna žena poklonila svojemu drugu. — Prosvetno društvo je seveda mislilo tudi na pust in nam pripravilo lepo igro Skapinovo zvijače, ki so jo z uspehom igrali že priznani igralci, a tudi taki, ki so bili prvič na odru, a nas kljub temu niso razočarali. — V postnem času pa smo malo več pomislili tudi na svoje duše. Vsak teden smo imeli lepe postne govore, pa tudi po radiu smo imeli priliko, da jih nemoteno poslušamo. Govorili so priznani slovenski duhovniki gg. Uknar, Škerl, Koren, Šuštar, Iskra, Vodopivec, Janežič.

Kulturno življenje na Tržaškem. Tudi Tržačani nismo zaostali za Goričani v kulturnem življenju. Tržaška katoliška prosvetna društva so se tudi v tej zimi izkazala. In to predvsem dramski odsek rojanske Marijine družbe, tržaške Marijine družbe s sedežem v ulici Risorsa, škedenjsko prosvetno društvo in cerkveni pevski zbor, bazoviški oder, ki je izmed vseh najbolj agilen, zlasti še sedaj, ko si je ustanovil lepo družinico mladih skavtov. Ne smemo pozabiti tudi na svetokrižko župno dvorano, ki je po številu svojih kulturnih večerov daleč prekosila vse tržaške in goriške. Saj jih je imela skoro že dvajset. Pa ne samo kulturne večere, tudi lepe prireditve so razveselile Križane v tem zimskem času. — Lepa novost za tržaške in goriške Slovence je na novo izšla Mladika, ki je našla velik odmev med vsemi našimi ljudmi, tako da je prva številka pošla in seveda tudi zmanjkala. Okoli Mladike se bo zbiral sedaj zlasti mladi rod katoliških izobražencev in tako skušal zaježiti poplavo nemoralnih in protiverskih tujih in domačih revij.

Sv. Tomaž v Slovenskih goricah

SLOVENSKA KOROŠKA

Za stolnega kanonika v Celovcu je bil v nedeljo, 10. februarja 1957, slovesno ustoličen dosedanji prošt in častni kanonik v Dobrli vasi Aleš Zechner. Beseda kanonik pride od besede *cánon*, t. j. pravilo. Kajti kanoniki živijo po skupnih pravilih. V skupnem življenju in skupni molitvi se trudijo, da bi čim bolje služili Bogu in skrbeli za neumrljive duše. Ker molijo skupno brevir v cerkvi (v „koru“, kot pravimo), so jim včasih dejali tudi „korarji“. Njihova naloga je vsestranska. Oni so najožji sodelavci in svetovalci škofovi. Zato so na to mesto imenovani le duhovniki, ki se odlikujejo po dušnopastirski modrosti in izkušnosti. — Novi g. kanonik je s svojim enaintridesetletnim pastirovanjem po raznih farah slovenske Koroške dokazal, da poseduje obe lastnosti v polni meri. Duhovnik je postal leta 1926. Dalj časa je župnikoval v Železni Kapli, kjer je ustanovil krajevno bolnišnico. Celovski stolni kapitelj je z novim kanonikom pridobil moža, ki mu bo radi svoje življenske izkušnje gotovo v veliko oporo.

Stara semeniška cerkev v Celovcu, ki že več desetletij služi Slovincem v

mestu in okolici za slovensko nedeljsko službo božjo, je bila dalj časa v nevarnosti, da postane žrtev krampa in lopate. Poslopja starega semenišča namreč že zdavnaj ne služijo več svojemu namenu. So neprimerna za današnji čas in od bomb zadnje svetovne vojne močno poškodovana. Zato jih nameravajo podreti in na njih mestu postaviti moderno šestnadstropno stavbo. Toda vsem umetnostnim strokovnjakom bi bilo žal za starodavno cerkvico, ki je zelo značilen spomenik koroške prestolice. Zgraditi jo je dal v letih 1767/68 salzburški nadškof Sigismund grof Schratzenbach, njen stavbarski mojster pa je bil Ivan Jurij Hagenauer, ki je po Koroškem zgradil še več cerkva, gradov in palač. Prof. dr. Ginhardt z Dunaja je ugotovil, da je semeniška cerkev zelo redek primer stensko oporniške cerkve s stopnjevanim prostorom za vernike. Prostor že diha klasično skladnost, vendar še vedno kaže bogastvo poznega baroka. Ugledni stavbni izvedenci ter umetnostni strokovnjaki so sedaj predložili načrte, ki bi omogočili smotrno prometno in stavbno izrabo prostora, obenem bi pa rešili pred propadom staro semeniško cerkev.

Katoliška Cerkev na Angleškem

Koncem meseca avgusta 1956, ravno na dan svojega godu, je od srčne kapi zadet umrl angleški primas in westminstrski nadškof, dr. Bernard Griffin, ki je s svojimi 47. leti bil najmlajši član kardinalskega kolegija Svete rimske Cerkve. Bil je sin skromnih staršev — njegov oče je prodajal stara kolesa v birminghamskem predmestju — in je zato dobro poznal socialno vprašanje iz lastne izkušnje. Z 39. leti je postal leta 1938 pomožni škof in gen. vikar v svojem rojstnem mestu, kjer se je tako odlikoval, da je že leta 1943 siedi druge svetovne vojne postal westminstrski nadškof v Londonu in kot tak primas Anglije. Še preden je postal škof, je dr. Griffin posvetil velik del svoje delavnosti znani mladinski organizaciji Catholic Evidence Guild, ki ima veliko zaslug za katoliško Cerkev na Angleškem. Njegovo osebno prijateljstvo s Sirom Williams Beveridgem je vplivalo v mnogih pogledih na poznani Beveridgev načrt, eden najboljših socialnih načrtov, kar jih je bilo izdelanih v povojnem času. Lansko leto je v Oxfordu odprl nov zavod za katoliške delavce, kjer se je jezuitje trudijo, da dosežejo čim večjo soudeležbo delavskega razreda v socialnem apostolatu Cerkve. Veliko se je kardinal Griffin trudil tudi, da bi čim več mladih delavcev vstopilo v organizacijo Young Cristian Workers, ki sliči belgijski JOC. Za dobe parlamentarnega boja, ko je šlo za obrambo in povečanje državnih podpor zasebnim (verskim) šolam, ni kardinal počival niti trenotek. Enako so še vsem znani njegovi javni posegi in skupna pastirska pisma angleških katoliških škofov o sv. zakonu in ločitvi, „katoličani branijo danes to, česar se je držala s staro vero (ko je bila še katoliška, opomba pisca) Anglija veliko stoletij in so šele v na-

ših časih začeli moški in ženske ugovarjati svetosti zakonske zveze“. Za časa njegovega pontifikata se je vršila v Angliji tudi živahna propaganda patra Peytona za dnevno molitev sv. rožnega venca v družini. Več kot 80.000 vernikov se je zbralo h zaključni svečanosti na Wembleyskem stadionu leta 1952. Od spominskih prireditvev pa je bila zdaleka največja in najvažnejša stoletnica obnovitve katoliške hierarhije na Angleškem, leta 1950, kateri je prisostvovalo šest kardinalov in mnogo nadškofov, škofov in opatov iz Evrope in anglosaškega sveta. V Marijinem letu 1954 je bilo novo zborovanje v Wembley-u, kjer je kardinal Griffin opravil kanonično kronanje Marije Device iz Willesdena, podobe, ki je nadomestila izvorno delo, ki jo je dal sežgati brezbožni Cromwell v kraju Chelsea. Praznovanje 800-letnice smrti sv. Bonifacija, angleškega meniha, ki je pokristjanil Frizijo in Nemčijo, je privabilo na stadion v Plymionthu nemške kardinale in škofove, medtem ko se je kardinal Griffin udeležil potem drugega dela proslav, ki se je vršil v nemški Fuldi.

Kot nadpastir v enem izmed glavnih središč zemeljske oble, je kardinal od blizu spremljal ne le samo verske temveč tudi politične dogodke mednarodnega obsega. Če je bilo treba reči kako besedo, je to gotovo storil kradinal Griffin z vso odločnostjo. V povojnih časih, ko je toliko katoliških dežel prišlo pod komunistično oblast in ko so bili vrženi v ječo eden za drugim kardinali Stepinac, Mindszenty in Wiszynski, je kardinal Griffin neustrašeno dvignil svoj glas sredi Londona in proti tistim, ki so bolj ali manj prikrito naklonjeni „naprednim“ demokracijam. Za spreobrnitev Rusije je naslovil posebni nadpastirski list leta 1951, še prej pa je

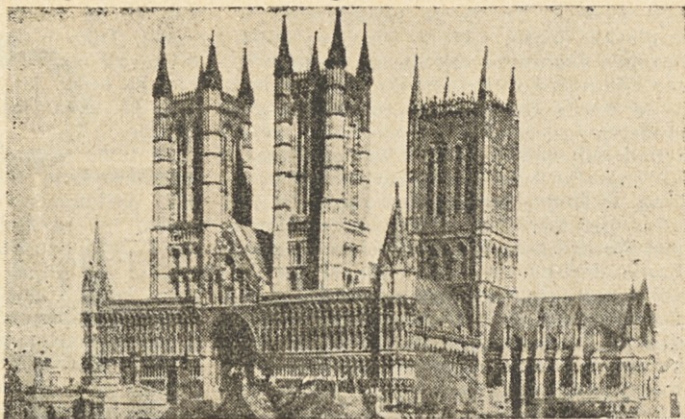
leta 148 zbral s pomočjo ostalih angleških katoliških škofov 5.000 funtov šterlingov za pobijanje brezbožne komunistične propagande v Italiji. Ob priložnosti Titovega obiska (1953) in pozneje Bulganinovega in Hruščevega, je bil kardinal Griffin med tistimi, ki so najjasneje in odločno javno obsodili slavnostni sprejem.

Kakšno spoštovanje je užival kardinal Griffin na Angleškem in v tujini, je pokazala njegova smrt in žalne svečanosti, ki so mu jih napravili pri pogrebu. Poleg tega je njegova smrt pokazala na velik porast in vpliv, ki ga uživa danes ponovno katoliška Cerkev na Angleškem, ki doživlja svojo „drugo duhovno pomlad“ cvetočega angleškega katoličanstva.

Do XVI. stoletja je bilo, enako kot v ostalih evropskih deželah, vse angleško zasebno in javno življenje prežeto s katoliškim duhom. Splošna miselnost in ustanove, umetnost in književnost, navade in običaji, podeželje in mesto, vse je bilo v skladu s krščanskimi načeli katoliške vere. Protestantska reforma, ki je nasilno odtrgala Cerkvi velike predele na evropski celini, ni imela v začetku nobenega uspeha na angleškem otočju, ki je ostalo zvesto resnicam svete vere. Angleški kralj Henrik VIII. se je postavil z vso odlčnostjo proti krivim naukom in je leta 1520 napisal knjigo „Assertio septem sacramentorum“, v kateri brani katoliški nauk in papeža pred zmotnimi nauki in spisi protestantskih pridigarjev. Zato je dobil od Svete stolice celo častni naslov Defensor fidei (Branilec vere), ki ga še angleški vladarji dandanes uporabljajo pri glavnih svečanostih, četudi je le zgolj zgodovinski ostanek brez odgovarjajoče vsebine. Bil je zvest Cerkvi in njegov oče, Henrik VII., mu je preskrbel dobro vzgojo. Poročen je bil z aragonsko princezino Katarino, teto cesarja Karla V., ki mu je bila dobra in ljubeča soproga, s katero je imel pet otrok. Ko je spoznal njeno dvorno damo Ano Boleno, se je kmalu zaljubil v

njeno lepoto in je začel zanemarjati svojo ženo. Ker je bil Henrik VIII. močnejši kralj in se je v Angliji vse upogibalo pred njegovo voljo, ki je bila za vse zakon, je kralj isto pričakoval tudi od papeža, zlasti še, ker je bil mnenja, da mu papež „dolguje“ uslugo. Zato je leta 1527 formalno zaprosil v Rimu za ločitev zakona in tako prepričan je bil, da mu bo Klement VII. ugodil, da sploh ni čakal njegovega odgovora in je brez nadaljnega začel zakonsko življenje z Ano Boleno. Papež mu je zagrozil z izobčenjem in ker je kralj zaslutil, da rimska kurija ne bo ugodila njegovi želji, je zahtevo po ločitvi dal prenesti na Crammerjev predlog iz Rima na angleške univerze. Sklical je parlament, v katerega je poslal svoje privržence, ki je sprejel takimenovani Prizivni zakon, ki je angleškimi cerkvenim sodiščem prepovedoval priziv na višja sodišča v Rimu. Novi kancler Crammer pa je „razsodil“ v Dunstable, da so zakonske vezi med kraljem Henrikom VIII. in kraljico Katarino prenehale in, da se izvede ločitev tega zakona. V nameri, da onemogoči papežu pravni poseg v zadevo in razveljavitev krivične Crammerjeve razsodbe, je dal Henrik VIII. svojemu parlamentu razveljaviti papeževo oblast na Angleškem in je objavil zakon o supremaciji, po katerem je bil kralj proglašen za glavo anglikanske Cerkve. Državni kancler Sir Tomaž Mor (ki je bil pred leti proglašen za svetnika) in winchesterski nadškof Fisher (oba že dalj časa v ječi) sta bila obglavljena, ker nista hotela priznati Zakona o supremaciji. Ta dogodek je povzročil veliko začudenje v Evropi, a je bil odločilen: ko je dal papež objaviti leta 1530 bulo o odstavitvi kralja (deposition), je bil prelom z Rimom že popoln. Medtem ko je Henrikov namen bil veljavno poročiti žensko, v katero se je v svoji strasti zagledal, je to nebrzdano poželenje povzročilo eno največjih revolucij v Angliji. Kralj je sicer dosegel to, kar je hotel, a je s tem tudi odtrgal od katoliške Cerkve angleški narod in ga vrgel v naročje krivoverskega protestantizma,

Stolnica v Lincolnu (Anglija), nekdanj katoliška cerkev, sedaj v rokah anglikancev

proti kateremu se je v začetku tako aktivno sam boril. Zgodovinska resnica je in ostane: zakonolomstvu enega svojih kraljev se more Anglija zahvaliti za nastanek anglikanske Cerkve.

Ločitev Anglije od Rima je dobila za vlade kraljice Elizabete I., hčerke Ane Bolene, divji in krvavi značaj. Začeli so katoličane preganjati kot divje zverine, jih mučiti in ubijati, dokler niso katoličani popolnoma izginili iz javnega življenja. Pa ne samo iz javnega življenja, tudi drugače niso bili na varnem. Pregarjanje katoličanov v Angliji ni bilo nič manjše od nekdanjega preganjanja kristjanov v starem rimskem cesarstvu. V stoletja je Anglija prelivala kri katoliških mučencev in število katoličanov se je bolj in bolj krčilo. Održali so se le tu in tam na skrivaj in njih število ni doseglo ob koncu preganjanja ne ene stotine celokupnega prebivalstva. Katoliška Cerkev je bila postavljena izven zakona in anglikanska Cerkev priznana za uradno Cerkev na Angleškem. Stoletja potem je pomenilo biti katoličan isto kot sektaš in sovražnik domovine, ki deluje v korist tujih sil.

Sredi XIX. stoletja pa se začena nova doba za angleški katolicizem. Mnogo starih dolžitev, s katerimi so poprej blatili katoličane, je začelo izgubljati pomen. Nova miselnost in socialna gibanja koncem XVIII. in XIX. stoletja so

prolašala svobodo mišljenja, veroizpovedovanja in enakost vseh državljanov pred zakonom. Te ideje, ki so na evropski celini pomedle s predpraviciami katoliške Cerkve v katoliških državah, so bile na Angleškem v nasprotju monopolu anglikanske Cerkve in zagovarjale svobodo angleških katoličanov. Od političnih strank tiste dobe na Angleškem, so se liberalci (Whigs) kazali bolj prijazne in naklonjene priznanju pravic in svobode katoliški Cerkvi kakor pa konservativna stranka (Torys), ki je bila zagrizena v polpreteklost in anglikansko tradicijo. Vzrokov katoliškega preporeda na Angleškem je več, od katerih sta dva izredno velike važnosti: francoska revolucija in irski vpliv.

Velika franc. revolucija, ki je koncem XVIII. stoletja napravila veliko škodo v vrstah francoskih katoličanov, je posredno koristila katoliški Cerkvi in Britanskem otočju. Zaradi političnega irverskega preganjanja se je mnogo Francozov zateklo v Anglijo; računajo, da je bilo med njimi nad pet tisoč katoliških duhovnikov in devetnajst škofov, ki so se posvetili apostolatu na angleškem otoku. Politični begunci kaj hitro vzbudijo sočutje ljudi, med katere pridejo in njih naklonjenost. V izgnancu pač vsak vidi nositelja ideala, zaradi katerega mora trpeti in to obda begunca s posebnim zasluženjem v očeh istih, ki mu nu-

dijo zavetje. To se je zgodilo tudi v angleški družbi, ki je širokogrudno sprejela francoske izgnance in begunce ter njihovim duhovnikom pomagala, kjer je le mogla ter jim dala na razpolago sredstva in olajšave, da so mogli izvrševati duhovniško službo. Vse to v dobi, ko angleški katoličani niso uživali nobene svobode veroizpovedovanja in je bilo angleškim katoliškim duhovnikom pod smrtno kaznijo prepovedano opravljanje daritev sv. maše. Počasi pa je val francoskih beguncev omehčal angleško nestrpljivost in so se svoboščine, podeljene francoskim katoličanom, začele polagoma razširjati tudi na angleške katoličane. Že koncem XVIII. stoletja so angleške oblasti dovolile sv. mašo v zasebnih kapelah in od tedaj naprej so mogli postati advokati tudi katoličani, kar je bilo do tedaj prepovedano.

Drugi važen vzrok katoliškega prepoda na Angleškem je treba pripisati irskemu vplivu. Irska je edina država anglosaškega sveta, ki je skoraj popolnoma katoliška in je bila in je še važna osnova in zaloga anglosaškega katoličanstva. Izselsjevanje iz Irske je že zelo starega datuma in se še danes ni ustavilo, ker je dežela zelo revna. Z nastopom industrijske dobe v prvi polovici XIX. stoletja se je tok irskih emigrantov izredno povečal. V glavnem so se izseljevali v industrijska središča kot London, Birmingham, Newcastle in zlasti Liverpool in Glasgow, kjer so iskali dela in zaslužka. Ni treba posebej omenjati, da so bili ti emigrantje v pretežni večini katoličani. Velika lakota, ki je nastala na Irskem v letih 1845-6, ko je bolezen uničila ves pridelek krompirja, ki je glavna hrana irskega prebivalstva in zaradi katere je umrl več kot milijon ljudi, je emigracijo le še povečala. Več kot dva in pol milijona Ircev je takrat zapustilo svojo domovino in v manj kot enem letu se je na Angleškem naselilo okrog milijon irskih katoličanov. Tako moremo razumeti eno izmed značilnosti angleškega katoličanstva: glavno jedro tvorijo delavci in osebe, ki pripadajo nižjemu in srednjemu sloju in so irskega pokolenja. Skupaj z naseljenci so prišli tudi duhovniki z na-

menom, da vršijo apostolsko delo med rojaki. Tako je irska duhovščina začela oblikovati angleško cerkveno organizacijo. Še sedaj je precej irskih duhovnikov, ki upravljajo angleške katoliške župnije.

K temu je treba dodati vpliv irskih politikov. Leta 1800 so Angleži ukinili irski parlament v Dublinu in od tedaj naprej so se Irski trudili, da zasedejo sedeže v londonskem parlamentu. Med irskimi politikmi te dobe se je zlasti odlikoval vodja irskih nacionalistov, O'Connell. Leta 1823 je bil prvič izvoljen v londonski parlament, a mu Angleži niso dovolili vstopa v parlament. Ko pa je pet let pozneje zopet zmagal na volitvah, je mogel zasesti svoj sedež v Westminsteru in je od tam začel parlamentarni boj za doseg svoboščin v korist katoliškim podanikom. To je dosegel leta 1829, ko je angleški kralj v prestolnem govoru meseca februarja jasno navedel to vprašanje in dva meseca pozneje podpisal Catholic Relief Bill, zakon, s katerim je bila angleškim katoličanom priznana aktivna in pasivna volilna pravica ter so tako mogli biti katoličani izvoljeni v parlament in opravljeni državne službe. Tako so se odprla katoličanom v Angliji vrata javnega in političnega življenja, iz katerega so bili toliko časa in tako nestrpno izključeni. Ko so katoličani dosegli politično emancipacijo, so se začeli pripravljati na nov korak v smeri obnovitve katoliške hierarhije, da napravijo konec misijonskemu značaju katoliške Cerkve na Angleškem.

Tukaj imamo zopet primer več iz zgodovine, ki nam kaže, kako uravnava božja previdnost krive namere ljudi. Pregnanje francoske revolucije je povzročilo strpljivost angleškega ljudstva; begunski val velikega dela francoske duhovščine je odprl vrata angleškim katoliškim cerkvam in okreplil apostolat; irska duhovščina in lakota sta sejali katoličanstvo v glavnih mestih Anglije; ukinitve političnih svoboščin na Irskem je olajšala politično osamosvojitve angleških katoličanov.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Dr. Stanislav A. Mikolič, Španija

PO SVETU

SVETI OČE GOVORI

Radijska poslanica svetega očeta ob zaključku evharističnega kongresa na Filipinih. Papež je 2. decembra 1956 s posebno poslanico po radiju zaključil drugi narodni evharistični kongres v Manili na Filipinih. Predsedoval mu je kardinal Franc Spellman, nadškof v New Yorku in papežev legat na tem kongresu.

Že skoraj dve leti sta minili, odkar jim je papež govoril po zračnih valovih. Med temi meseci je skupina božjih narodov na vseh delih sveta veliko trpela, ko je znova gradila trdnjave in se junaško upirala oblasti teme.

Za srce Kristusovega namestnika je velika tolažba, ko jih vidi zbrane ob oltarju Najvišjega v drugem odločilnem trenutku zgodovine odrešenja v zbrani molitvi pred izpostavljeno Hostijo. Ob sklepu svojega drugega narodnega evharističnega kongresa so svojo „Luneto“ spremenili spet v živo monštranco. V Manilskem zalivu se stalno dviga prošnje matere Cerkev k njenemu božjemu Ustanovitelju in Varuhu: „O zveličavna Žrtev ti, ki nam odpiraš sveti raj, hudi boji nas stiskajo, pomagaj nam in nas krepčaj!“

Krščanski duh, ki ga je že 400 let

razsvetljevalo in krepilo katoliško prepričanje, jih je privedel do tega, da so se v tem letu posvetili presvetemu Srcu Jezusovemu. To je njihov dragocen doprinos k molitvi Cerkev in k boju za boljši svet. Vpričo udeležencev kongresa, papeževega legata, cerkvenih in državnih oblasti naj ne nehajo pričati, da so živi udje Jezusa Kristusa in ne samo goreči varuhi krščanskega izročila. Boljši svet, ki ga narodi tako težko pričakujejo, se mora roditi in hraniti z njegovo posvečujočo milostjo. Sicer sploh ne bo prišel do luči. Samo verniki, ki so zvesti Kristusu in njegovim zapovedim bodo dosegli zmago v boju za božje in človeške vrednote.

Mnogo bolj ko njihove besede in pesmi bo njihovo krščansko življenje in delo pričalo o njihovi veri v Jezusovo pričujočnost v hostiji. On je zakramentalna vez narodne edinosti. On mora biti spremljevalec njihovih domov, sinov in hčera, javnih in zasebnih ustanov, spremljevalec tudi pri delu in molitvi, kakor so izjavljali pri posvetitvi njegovemu presvetemu Srcu. Jezusov Duh naj daje življenje njihovim šolam, zavodom, vseučiliščem, ustanovam v blagor trpečim, Katoliški akciji in njihovim socialnim napravam.

Dokler jih bo Kristus hranil, ne morejo oslabeti in ostati sami. Zaupajo naj v njegovo evharistično moč. Skrbé naj, da bo vedno več njihovih sinov postalo duhovnikov in redovnikov. Oblečejo naj Kristusa. Z njim naj se boré proti čutnosti in brezbožnemu materializmu, ki danes ogroža ves svet. Skrbno naj varujejo neprecenljivo dediščino svoje dežele. Sovražnik vsega božjega ne odlaga orožja, pa Bog tudi ne. V preskušnjah in skušnjavah bodo vedno močni, če bodo pobožno in pogosto prejemale najsvetejši Zakrament.

Kristus je njihovo upanje v njegovo nepremagljivo moč v zadnjih desetletjih, polnih tvarnih in duhovnih razvalin bogato poplačal. Poleg čudovitega prebujenja narodnega življenja na političnem, socialnem in gospodarskem polju je jasen dokaz večne zvestobe našega Go-

spoda 25 novih semenišč, ki so jih po vojski zgradili goreči škofje in verniki.

Blizu pristanišča njihovega glavne- ga mesta je papežev odposlanec blago- slovil temeljni kamen narodnega sveti- šča, posvečenega presvetemu Srcu Je- zusovemu. Sem bo odslej narod polagal svoje molitve in delo, svoje radosti in bridkosti. Prvi del svojega govora v an- gleščini papež konča z željo, naj se ra- zočarani svet pomiri. Njihova zaključna javna izpoved vere v navzočnost, moč in obljube njihovega evharističnega Kralja pa naj okrepi Cerkev, mater narodov.

Zdaj začne sveti oče govoriti v špan- ščini, v jeziku, ki ga prebivalci razume- jo in ki je igral veliko vlogo v njihovi zgodovini in še večjo pri oznanjevanju evangelija. V dobi izredno naglega raz- voja zgodovinskih dogodkov in ugibanj narodov ima filipinski narod izredno važno nalogo. Če je hoče prav spolnje- vati, se mora utrditi v večni Resnici. V njenem svetišču je prostor za vse

Druga važna življenjska podlaga pa je krščanska ljubezen v socialnem živ- ljenju. Zato je izredno važna skrb za dobre družine in za krščansko vzgojo bodočih rodov. Ohraniti je treba tudi zvestobo starim krščanskim izročilom in in pogosto prejemati svete zakramen- te. Vse to jim bo dalo moč, da bodo mogli premagati zapeljivost materializ- ma, čutnosti in indiferentizma, pogo- biti katoliško zavest, ljubezen do Cerkve in pomnožiti duhovniške in redovniške poklice. Svojo poslanico je papež kon- čal z besedami:

„Naj vaša posvetitev njemu (božje- mu Srcu) ne bodo samo prazne besede, ampak živa resničnost. O da bi jo mogli kmalu obnoviti v veličastnem svetišču, ki mu ga v svoji sinovski pobožnosti hočete posvetiti. Naj vas on (Kristus) v tej novi prehodni dobi vaše zgodovine napravi tako velike, blage in srečne, predvsem tako dobre kristjane, kakršne želi vaš oče papež, ki vas tako ljubi.“

Papeževa poslanica II. evharistične- mu kongresu v Boliviji, 16. decembra 1956. Svetemu očetu je v veliko tolažbo. da se more pridružiti veličastni proslavi,

ki rosi na zemljo dež mirú, prizrčnega bratstva in neizrekljive sreče.

Narodni evharistični kongresi v Ve- nezueli leta 1907 in 1925, predvsem pa prvi bolivijski 1949 so bili nekaka pri- prava in uvod v vyrašanje, ki so ga reševali v teh dneh. Na teh kongresih so namreč razpravljali, kako pokristja- niti znova družine po Evharistiji. Trdne, močne, verne družine, ki se hranijo stal- no s sv. Rešnjim Telesom, bodo pognale veje, cvetove in sadove — duhovniške poklice.

Oltarni Zakrament pogloblja naše spoznanje Jezusa, nam odkriva veličino njegovega poslanstva in nas vzpodbuja k žrtvam, ki jih zahteva duhovniški poklic. Pred Jagnjetom, ki se nepestando daruje na oltarju morejo požrtvovalne duše s solzami in vzdihmi doseči potrebne milosti, da na izsušeni zemlji začno cve- teti cvetovi duhovniških poklicev. Ti božji darovi pa prihajajo k dušam po dobri krščanski družini, pa zdravi dru- žinski verski vzgoji in po nadnaravnem duhu domače hiše. Zato bodo vsa priza- devanja najboljših vzgojiteljev brez uspeha, če ne bodo pri vzgojnem delu tudi družine sodelovale ali celo delu vzgojiteljev nasprotovale.

Papež noče peti slavospeva duhovni- štvu. Opozarja le na notranjo zvezo, ki je med duhovništvom in Evharistijo. Duhovnik je dolžan posvečevati nebeški Kruh, ga skrbno in z ljubeznijo varovati in ga deliti dušam.

„Pojdite v velika in mala mesta, poj- dite na deželo, na visoke goré ali na najbolj oddaljene obale, obiščite sen- čnate doline, povsod najdete svetišče z zvonikom in v njem okno, ki dviga po- gled v nebo, kotiček, kjer morete mirno počivati in vir, ki daje življenje dušam.“ Papež želi, da bi med njimi nikoli ne manjkalo svetišč in posvečenih rok, ki jih bodo odpirale, zanje skrbele in božji zaklad, ob katerem vsi drugi zemeljski zakladi izgube svojo vrednost, delile.

Papež s svojo besedo noče vzmir- jati in pretiravati tisko. Njegovo za- upanje v božje usmiljenje počiva na nad- naravnih razlogih. To je beseda očeta,

ki vedno gori za blagor svojih otrok in hoče zagotoviti srečno bodočnost njim in vsej človeški družini. Zato prosi:

„Pokličí, o Gospod, iz tega presvetega Rešnjega Telesa mnogo sinov ter zelo ljubljenih narodov k duhovništvu, da bo med njimi mnogo misijonarjev tvoje besede, tvojega odpuščenja in tvojega zakramentalnega življenja. Potem jim ne bo nikoli manjkalo svetišč, kjer ti bdiš noč in dan in jih osrečuješ zdaj v tem življenju, po smrti pa v večnosti.“

Papežev govor delavcem iz okraja Terni. Prihajajo iz okraja, ki je središče industrije. Zato je od njega odvisen splošen napredek vse pokrajine. Med vojsko je bilo mesto Terni 111-krat bombardirano. Dve tretjini mesta sta bili uničeni. Prebivalstvo je moralo bežati in prebivati v zasilnih barakah. Veliko industrijskih oddelkov je bilo opuščenih.

Po vojski so industrijo hitro obnovili. Zaradi močne konkurence italijanskih in tujih so pa morali lastniki naprave industrijskih obratov modernizirati in število delavcev omejiti. Tako je več tisoč delavcev ostalo brez dela in brez kruha. Temu se je pridružila še slaba letina. Papež je tedaj z delavci trpel. Želel je vsem otreti solzé, olajšati njihovo stisko in jim vrniti mirno, vedro življenje.

1. Prva papeževa beseda je voščilo. Zato prosi Gospoda, da bi se razmere v njihovi pokrajini hitro izboljšale in njeno stanje čim prej zadovoljivo uredilo. Ni sicer papeževa naloga, dajati tehnične nasvete za rešitev izredno zapletenega in kočljivega vprašanja. Vendar, ko je pozorno preučeval sedanje stanje njihovega okraja, je spoznal, da je treba ta vprašanja, ki jim povzročajo toliko skrbi, modro in dosledno rešiti. Njihov poslanec je predložil osnutek posebnega zakona, ki obsega odredbe za ureditev okraja Terni. Njihov škof je prosil papeža, da bi tudi on molil za božji blagoslov pri tem osnutku. Sveti oče bo to zelo rad storil. Npravna načela gospodarskega razvoja ne ovirajo, pač pa pravilno reševanje gospodarskih vprašanj zelo podpirajo. Pravica do življenja je sveta in nedotakljiva. Država,

Poseben čar dajejo planinam pod Sv. Višarjami črede ovac in plansarske kočé

zasebne pobude in sindikati morajo sodelovati, da uredé mučno stanje, ki ga nekateri izrabljajo tako, da sejejo med prebivalstvo neslogo in sovraštvo.

2. Druga papeževa beseda je iskren opomin. Papež je že večkrat ugotovil, da je sovražnik človeškega rodu eden in mnogovrsten. Danes nastopa v popolnoma določeni podobi in pod znanim imenom. Bojuje se z vsemi sredstvi in tepe vse stanove. Posebno je napadal okraj Terni. Marksizem je s svojo taktiko, s strahom, ki ga je povzročal in z upanjem, ki ga je budil, prodrl med delavstvo in med njim zelo utrdil svoj položaj. Papežovo srce je vznemirjeno in solzé mu silijo v oči, ko vidi, da je toliko delavskih množic tako zaslepljenih in trdovratnih. Resnica ne more giniti njihovih src in jim odpreti oči. Zvesto sledé božjim sovražnikom, množé njihove vrste in tako povečujejo zmedo v današnjem svetu. Božji sovražniki so varali s svojimi obljubami posameznike

in cele narode. Obljubljali so jim bolj pravično razdelitev dobrin, popolno svobodo, družinam varstvo, delavcem tovarne, poljedelcem pa zemljo. Ko so pa prišli do oblasti, so ljudstvo pahnili v bedo in zavladali nad njim s strahovarnjem in nasiljem. Prelita kri ogrskega ljudstva jasno dokazuje, kam privedejo božji sovražniki tiste, ki jim vladajo s silo.

3. Tretja papeževa beseda je trdno upanje. Ne more in ne sme biti vedno tako. Danes se nekateri boje tehničnega napredka, novih strojev, ki bodo nadomestili ljudi. To bo izzvalo velike stavke in socialne nered. Navadno se res to dogaja v začetku velikih socialnih sprememb. Vendar pa bodo nova odkritja rodila nove delovne vire in nove zaposlitve, novo uporabo delavcev vseh vrst — od inženirja in atomskega fizika do strokovnih delavcev. Zgradili bodo nova raketna letala, atomska skladišča in vedno popolnejše stroje. Atomske sile se vedno bolj uporabljajo v industriji, kmetijstvu in v obrambi. Tehnika bo pomnožila prevozna sredstva in občevanje med ljudmi na svetu. Vsakdanji polet množic avionov pa bo zahteval tudi množico strokovnjakov in delavcev. Napredek tehnike torej ne bo povzročil pomanjkanja dela, ampak prinesel le gotove spremembe v delovnem svetu. Zato se ne smemo ustrašiti težav, ki bodo s to spremembo v zvezi in se ne vdajati pesimizmu. Gremo naproti lepšemu jutru. Človekovo delo ne bo več toliko odvisno od surovih sil mišic, ampak vedno bolj od duha. Zato bo postajalo tudi vedno bolj plemenito, vzvišeno.

4. Papeževa zadnja beseda. Če se bodo ljudje oddaljevali od Boga, bodo le malo ali nič dosegli. Samo Bog more zgraditi hišo, kakršne ljudje potrebujejo. Ako Bog ne zida hiše, se ljudje zastonj trudijo. Hiša, ki je zidana na pesek, se podre in spremeni v razvalino. Čas je že, da ljudje spregledajo. Ura je že, da se vrnejo k Jezusu, da spoznajo in sprejmejo njegov nauk, se vanj poglobe in puste, da bodo tudi ta nauk vanje prodrli. Vrniti se k Jezusu, se pravi, imeti v duši stalno njegovo božje življenje, njega posnemati v mišljenju in delovanju.

V Terni je bilo mnogo slabega in dobrega. Vsi dobri so pod vodstvom svojega škofa mnogo delali in skušali rešiti, kar se je še dalo. Popravili in zgradili so mnogo cerkva. Krščanske šole in organizacije Katoliške akcije so podpirale duhovnike pri njihovem delu. Po zaslugi gorečih kaplanov in socialnih pomočnikov je mogel Jezus spet priti med delovni svet. Prejemanje svetih zakramentov se množi. Mlade, junaške duše se žrtvujejo za Jezusovo čast in zmago.

„Ljubljeni sinovi! Treba je to delo nadaljevati. Treba je čutiti v sebi toliko časa svet nemir, dokler bodo med vami duše, ki hirajo in žalostno propadajo. Treba je delati na to, da bo Terni in okolica postala Jezusova last, kjer bo mogel kraljevati nad posamezniki, nad družinami, tovarnami in podjetji.“

Papež prebivalcem gorskih krajev. Sveti oče ne prikriva skrbi za prebivalstvo v globini dolin, na pobočju gora in na višinah planin. Zaveda se, da so tu zdrave sile človeškega rodu. Ve pa tudi, da temu prebivalstvu preti mnogo nevarnosti. Zato je člane zveze rad sprejel in se jim zahvaljuje za vse, kar so že in bodo še storili dobrega zanj.

Njihova navzočnost kliče papežu v spomin veličastvo gorâ z njihovimi pobočji, bleščeče ledenike in nedostopne snežene vrhove, ki dvigajo pogled v nebo. Izvor gora sega nazaj v noč plinov in oddaljenost več milijonov let. Tekoča snov je izbruhnila iz notranjih delov zemeljske skorje. Zaradi njenega silnega pritiska so se nagubale zunanje plasti. Sveto pismo stare zaveze pravi: „Dvignile so se goré, pogreznile doline“ (Ps 103, 8). V teku stoletij je divjanje vetrov in voda oblikovalo obličje gora. Pokrili so jih veliki gozdovi. Človeštvo pa jih je polagoma začelo osvajati.

Ljudje v ravninah večkrat pozabljajo, da je tudi njihova blaginja odvisna od gorâ, ker te vplivajo na spremembe v ozračju. Tople zračne plasti silijo v višave in tako povzročajo ohlajenje in zgoštevitev vodnih hlapov. Ledeniki in snežišča urejajo tek voda v ravnine. Človek pa je s svojim delom začel graditi umetne jezove, zajel milijone ku-

bičnih metrov vode, katere silo uporabljajo domovi in industrija.

Dodati je treba še žrtve in napore tistih, ki žive v obsevu gora, se tam boré za vsakdanji kruh in opazujejo, kako se njihovi prihranki zaradi vedno težjega obdelovanja, zaradi prevoza in vedno hujše konkurence, dan za dnevni zmanjšujejo. Zato je v prebivalcih goratih krajev vedno večje hrepenenje, da bi pobegnili in se oklenili privlačnega mestnega življenja. Če se izseljevanje ne bo preprečilo, bodo kmalu nastala nova vprašanja, ki jih ne bo mogoče rešiti. Gorski kraji, gozdovi in pašniki bi ostali brez prebivalstva in varstva. Težko bodo našli zaposlitev in stanovanje. Naravni vodni jezovi ne bodo več zadostovali. To potrjuje neprecenljiva škoda, ki jo je povzročila zadnja povodenj v rodovitnih italijanskih pokrajinah.

„Zato, je nujno potrebno, da se vrne mo spet k vzgoji v ljubezni do gorâ, toda ne samo zaradi poezije, ki jo je Bog položil v krasoto njihovih vrhov ali zaradi laže ohranitve čistosti vere in nravi, ako bi živeli na njih, ampak predvsem zaradi nujne medsebojne odvisnosti, ki je med življenjem ljudi v mestih in med njimi, ki delajo v goratih krajih. To prevzgojo pa mora spremljati in vzdrževati prizadevanje vseh, ki so dolžni z vsemi sredstvi sodelovati pri reševanju vprašanj, ki so v zvezi z življenjem v gorah.“

Država je v zadnjem desetletju poskrbela za namakanje gozdov, polj in pašnikov v goratih krajih, organizirala ponovno pogozditev, ustanovila delavna središča in izboljšala prehrano. Tudi zakon za gorske kraje je zelo koristil prebivalcem gorskih krajev, ker je uredil podeljevanje posojil in državnih podpor, ustanovil vzajemno pomoč, določil zdravstvene okraje in organiziral razne ustanove za ohranitev zdravja gorskih prebivalcev.

Zveza je v aktivnim sodelovanjem občinskih uprav in prebivalstva goratih krajev zagotovila temu zakonu dragoceno socialno oporo. Vplivala je tudi na zakonodajo in na sprejem zakona o dokladah na hidroelektrične naprave v

blagor gorskih občin in na izdajo posebnega odloka, s katerim so se v pomoč občinam goratih krajev ustanovile posebne zveze, ki nosijo imena „Dolinski svéti“. Temu je še treba prišteti delo pokrajinskih in krajevnih oblasti, ki so se lotile resnega reševanja življenjskih vprašanj prebivalcev v goratih krajih in dosegle sodelovanje občin, provincij in trgovskih zbornic. Papež blagoslavlja njihovo delo za izboljšanje življenjskega položaja ljudi v goratih krajih.

Toda papeža vznemirja še druga skrb. Njihova zveza, ki je bila rojena v krščanskih srcih, se zanima tudi za duše. Zato se gotovo zavedajo, da je povsod prazno vsako prizadevanje za stvarne dobrine, če se zanemarjajo duhovne. Prav zaradi tega Cerkev ni nikoli delala razlik med mesti v ravninah in med naselji, skritimi v dolinah ali v zavetju gorâ. „Tudi na vrhovih, če so tam duše, je Jezus v tabernaklju na oltarju v cerkvi. Poleg cerkve se dviga zvonik. V njegovi sencí pa živi božji služabnik, edini angel varuh, ki je ostal tu, da skrbi za tiste, o katerih se zdi, da jih je svet pozabil.“ Ko domovi propadajo in jih ljudje, zaslepijeni po sijaju mest zapuščajo, potem pa se razočarani in prevarani vračajo, je zvonik domače cerkve edini vir njihovih luči in tolažbe.

Končno omeni še svoj strah in skrb, ki mu jo povzroča odgovornost za duše gorskih prebivalcev. Svet se danes za njihove zadeve zelo zanima. Papež se tega izmed vseh najbolj veseli. Vendar pripominja, da je treba zelo paziti na to, da ne bodo nekateri pod videzom tvarnega blagostanja tajno širili nereda, sovraštva, verskega indiferentizma in pogubljalí duš. Odločno je treba nastopiti proti vsem tistim, ki bi hoteli na kakršen koli način zastrupljati čiste in močne duše dobrih, žilavih in krščanskih prebivalcev italijanskih goratih krajev.

Praden jih je blagoslovil, jih je priporočil duhovnikom, ki so prednje straže v božji vojski in večkrat pravi junaki v svojem omejenem in osamelem življenju v goratih župnijah. Cerkev bo sicer zanje storila, kolikor bo mogla.

Vendar naj jih tudi prebivalci sami podpirajo, da bo tako manj trda in manj žalostna njihova samota. Za vse, kar bodo svojim duhovnikom dobrega storili, se jim papež očetovsko zahvaljuje.

PO KATOLIŠKEM SVETU

Med poljsko vlado in cerkvenimi oblastmi je bil sklenjen sporazum, ki se je ponekod začel izvajati predno je bil podpisan. To drži zlasti za povratek redovnic in nekaterih škofov na svoja mesta. V začetku decembra so slovesno ustoličili štiri škofove, ki jih je imenoval kardinal Višinski. Med predstavniki, ki so prisostvovali ustoličenju v katedrali v Breslauu, so bili tudi zastopniki krajevnega ljudskega odbora. Mesto v Breslauu je zasedel mons. Kaminek, ki je bil tudi poprej apostolski administrator v Opolah, kjer je bil aretiran in zaprt pred šestimi leti. V Opolah je prevzel škofijo mons. Jop in tudi tam so se slovesnosti ustoličenja udeležili zastopniki vlade. V imenu vlade je novega škofa pozdravil podpredsednik Karuga. Mons. Wilczinski je bil imenovan za škofa v Olsztinu v vzhodni Prusiji. Mons. Bensch je bil imenovan za škofa v Gorzowu, škofija, ki zajema skoro eno sedmino vse Poljske.

Vsa ta imenovanja je izvedel kardinal Višinski na podlagi pooblastila, ki ga je prejel iz Rima njegov prednik kardinal Hlond, ko se je l. 1945 vrnil na Poljsko. Koncem decembra pa še ni bil ustoličen apostolski administrator za škofijo Gdansk mons. Novicki. Nemški škof za Gdansk mons. Splett se je preselil v Vzhodno Prusijo takoj potem, ko je bil izpuščen iz zaporov.

Trije škofovi: mons. Bensch, mons. Kaminek in mons. Novicki so bili posvečeni v največji tajnosti v dobi preganjanja episkopata na Poljskem. Kot škofovi so nastopili prvič javno ob smrti poznanskega nadškofa, ko so prišli v prelatskih oblačilih na slovesnosti v katedrali. Nadškof je umrl dne 25. oktobra 1956 in tri dni poprej, tik po zaključku revolucionarnih dogodkov v Poznaju, to je dne 22. oktobra, je poklical vse tri k sebi in jim naročil, da

naj se kot škofovi udeležijo pogrebnih slovesnosti po njegovi smrti.

Ministrstvo za zdravstvo je izdalo potrebna navodila o tem, kako morajo bolnišnice in drugi socialni zavodi urediti vse potrebno za namestitev kuratov. Isto je ukrenilo pravosodno ministrstvo za kurate po kaznilnicah. Krajevni duhovniki morajo biti poklicani v bolnišnice in sanatorije, ako jih bolniki žele, uprava bolnišnic pa jim mora povrniti stroške in nakazati honorar. Kuratom mora biti dovoljeno obiskovanje bolnikov, kadar to čas in razmere dopuščajo. Vendar vsa ta opravila ne smejo motiti tistih, ki niso katoličani. V vojaških edinicah bodo delovali kurati, kjer pa to ne bi bilo mogoče, morajo poveljniki poklicati krajevno duhovščino. V kaznilnicah mora biti vsem jetnikom dovoljeno prisostvovati verskim obredom. Obredi so v kapelah, kjer pa teh ni, se naj zato preurede primerni prostori.

Avstrijski starši in verski pouk. Z Dunaja poročajo, da se je tudi med starši 82% komunistov in brezbožnikov izjavilo za verski pouk svojih otrok. To je presenetljiv uspeh ankete, ki jo je izvršil Urad za ugotovitev javnega mnenja. Drugi podatki, ki jih je objavil isti urad, potrjujejo, da je na vprašanja o verskem pouku otrok odgovorilo 91% vseh oseb in izjavljajo, da so za verski pouk. Da bi zadostili upravičenim zahtevam staršev, sta celo vladi na Poljskem in Ogerskem znova dovolili verski pouk v šolah.

Duhovniki za špansko govorečo Ameriko. Kardinal, primas Španije je koncem lanskega leta posvetil v duhovnike prvih pet bogoslovcev, ki so dovršili bogoslovje v španskoameriškem semenišču odvisnem od škofovskega odbora v Madridu. Preden bodo ti novomašniki šli v Antofagasto (Čile), bodo opravili kratko dušnopastirsko skušnjo v Barceloni. Španskoameriško semenišče je letos januarja odprlo prve tri oddelke svoje dokončane zgradbe v vseučiliškem mestu Madridu. Upajo, da bodo mogli v naslednjih letih posvetiti do 50 duhovnikov, določenih za špansko govorečo Ameriko.

Mama, ali smem na cesto? Danes bo nastopil sončni mrk in bi ga rad videl.

Nikamor ne boš hodil. Se boš od njega takoj kaj slabega naučil.

—:—

Sinček nekega škota (Škoti so znani po skoposti!) priteče iz šole ves vesel. Očka, lahko si zadovoljen z menoj. Prihranil sem 50 centavov, ker sem tekel za kolektivom, namesto da bi se peljal.

Prismoda! Rajši bi tekel za taksijem in bi prihranil pet pesov.

—:—

Za železnim zastorom imajo dobre šale, ki ponazorijo mizerijo komunističnega gospodarstva. In Jugoslavija je za železnim zastorom, čeprav trdijo, da je prelučnan. Sedaj v Jugoslaviji kroži dovtip, kako sta se razgovarjala Churchill in Tito o razmerah delavstva v obeh državah. Tito vpraša Churchilla: „Koliko zasluži povprečno delavec v Angliji?“ — „Povprečno 40 do 50 funtov,“ pravi Churchill. — „Koliko pa potrebuje za življenjske potrebe?“ nadaljuje Tito. — „Nekako 30 do 35 funtov,“ odgovarja Churchill. — „Kaj pa napravi z ostalimi funti, ki jih ne porabi?“ sili Tito. — „To se nas ne tiče, ker smo demokratična država,“ ga zavrne Churchill.

Sedaj je začel spraševati Churchill Tita: „Koliko povprečno zasluži delavec pri vas?“ — „10.00 din nekako,“ odvrne Tito. — „Koliko pa porabi za življenjske potrebe?“ nadaljuje Churchill. — „Povprečno 30.000 din,“ odvrne Tito. — Sedaj pa Churchill začuden vpraša: „Kje pa vzame ostalih 20.000 din?“ — In Tito ga zavrne: „To se pa nas ne tiče, ker smo demokratična država.“

—:—

Študent Žeja je stanoval v prvem nadstropju. In je imel to lepo navado, da je vsako noč prihajal zelo pozno domov. Pozni uri se je pridružila še njegova okajenost. Tako je vsako noč ob povratku v svoji sobi sedel na posteljo, si sezul levi čevljev in ga z vso silo treščil ob tla. Potem je storil isto z desnim čevljevem.

V pritličju je stanoval gospodar, sicer miren človek, ki pa se je vsako noč zbudil ob študentovem sezuvanju. In je lepega dne potrkal na študentova vrata: „Oprostite, gospod, saj meni je vseeno, kdaj prihajate domov, le nekaj bi vas prav lepo prosil. Glejte, vsako noč se zbudim, ko si sezuvate čevlje. Ali ne bi bili tako dobri, pa bi si po tihem sezuli čevlje?“

„Seveda, seveda,“ je bil študent takoj pripravljen. „Nikdar nisem pomislil, da s tem početjem budim vas in vašo družino. Odslej naprej bom na stvar pozoren.“

Še isti večer je študent po svoji stari navadi šel v družbo in se kakor vedno vrnil ob dveh ponoči domov. V svoji sobi je sedel na posteljo, si sezul levi čevljev in ga z vso silo treščil ob tla. Potem si je sezul desni čevljev in tedaj se je spomnil svoje obljube. Čevljev je čisto tiho položil pred posteljo.

Ob sedmih zjutraj je nekdo potrkal na vrata. Študent je odprl in pred vrati je stal gospodar ves neprespan: „Lepo prosim,“ je govoril gospodar, „lepo vas prosim, vrzite še drugi čevljev ob tla. Od dveh ponoči že čakam, kdaj bo zaropotal še drugi čevljev.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO XXV

MAJ

Številka 5

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“
Je slovenski verski mesečnik

V tej številki boste brali:

Ko je narod krvavel (dr. J. Vodopivec)	241
Papeški molitveni namen za maj (prof. Lojze Geržinič)	243
Dnevi Gospodove slave (Jože Jurak)	244
Consecuencias de un fracaso (Joe Juck)	249
Vigredni vzklik (Svetobor Sodobnik) ..	249
Uslišani (Zora Piščančeva)	250
Jezus -- naš brat (Fray R. S.)	255
Klančarjeve tri (Gregor Hribar)	257
Pomladni oddih (Svetobor Sodobnik) ..	260
Farizeji klevetajo Jezusa in zahtevajo znamenje z neba (dr. M. Gogala) ..	261
Slovenski svetniki: Sv. Stanislav (Anton Merkun)	267
V svetu misli	269
Ali znaš prav čitati?	271
Varuj svoj največji zaklad! (Karel Wolbang CM)	272
Med Slovenci po svetu	274
Don Kamilo: Kazenski pohod (Guareschi-Jurak)	279
Iz domovine	282
Katoliška Cerkev na Angleškem (dr. Stanislav A. Mikolič)	285
Po svetu	289
Tri minute dobre volje	295
Misli	248, 268

Izdaja ga konzorcij (Orehar Anton) urejuje pa uredniški odbor, ki ga sestavljajo dr. Gnidovec France, Jurak Jože, Mali Gregor, dr. Rozman Branko in Marijan Šušteršič, ki skrbi za tehnično opremo in fotografije.

Platnice in stalna zaglavja je narisal Hotimir Gorazd.

Celoletna naročnina znaša za Argentino in države, ki nanjo mejijo (razen Uruguaya) 95 pesov. Za Uruguay in ostale dežele latinske Amerike, kakor tudi za vse dežele, če se plača v argentinskih pesih, je naročnina 110 pesov; za U. S. A. in Kanado 5 dolarjev, za Avstrijo 95 šilingov, za Italijo 2000 lir, drugod v protivrédnosti dolarja.

Tiska tiskarna Salguero, Salguero 1056, Buenos Aires

CORREO
ARGENTINO
TINO
Suc. 6

TARIFA
REDUCIDA

Concepción
No. 2560

Revijo morete naročiti in plačati pri naslednjih poverjenikih:

Argentina: Dušnopastirska pisarna, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Braziliija: Vinko Mirt, Caixa Postal 7658, São Paulo, Brasil.
U. S. A.: „Familia“, 6116 Glass Ave, Cleveland 3, Ohio.
Kanada: Ivan Marn, 83 Victor Ave, Toronto, Ontario.
Trst: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzetta 18, Gorizia.

Avstrija: Anton Miklavčič, Spittal a/Drau, D. P. Camp, Kärnten, Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovcu

Avstralija: rev. Bernard Ambrožič, 66 Gordon Str., Paddington (Sydney)

Na levi: Košček pomladanske
idile iz okolice Jamnika pod
Jelovco (blizu Kokre)

Na zadnji strani: šopek
marjetic iz vrta naše
domovine

Slovenska domačija v
Hosti pri škofji Loki

